

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
SREDNJOBOSANSKI KANTON/KANTON SREDIŠNJA BOSNA
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, NAUKE, MLADIH, KULTURE I SPORTA
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, MLADIH, KULTURE I ŠPORTA

KURIKULUM NASTAVNOG PREDMETA ISLAMSKA VJERONAUKA

ZA OSNOVNE ŠKOLE I GIMNAZIJE

Travnik, august 2025.

**Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
SREDNJOBOSANSKI KANTON/KANTON SREDIŠNJA BOSNA
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, NAUKE, MLADIH, KULTURE I SPORTA
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, MLADIH, KULTURE I ŠPORTA**

KURIKULUM NASTAVNOG PREDMETA

ISLAMSKA VJERONAUKA

ZA OSNOVNE ŠKOLE I GIMNAZIJE

Travnik, august 2025.

**Kurikulum nastavnog predmeta
Islamska vjeroučenja za osnovne škole i gimnazije**

Izdavač: Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture, mladih i sporta
Srednjobosanskog kantona/Ministarstvo obrazovanja, znanosti, mladih,
kulture i športa Kantona Središnja Bosna

Za izdavača: Bojan Domić, ministar

Grupa za izradu predmetnog kurikuluma:

Prof. dr.sc. Nezir Halilović, voditelj
mr.sc. Emina Grabus, koordinatorica
Edin Kavazović, prof., član
Muamera Bašić, prof., član
Zinaid Delibašić, prof., član

Recenzenti:

Prof. dr. Refik Ćatić
dr. Ahmed Husić

Stručni tim za razvijanje, prilagodavanje i inoviranje predmetnih kurikuluma i njihovu primjenu u osnovnim i srednjim školama na području Srednjobosanskog kantona u kojima se nastavni proces realizira na bosanskom jeziku:

Nezira Fuško, prof., voditeljica Stručnog tima
Prof. dr.sc. Nezir Halilović, voditelj/član
Iva Stanić, administrator online platforme

Tehnička priprema i uređenje:

Pedagoški zavod Zenica

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture, mladih i sporta Srednjobosanskog kantona/Ministarstvo obrazovanja, znanosti, mladih, kulture i športa Kantona Središnja Bosna

* *Predmetni kurikulum preuzet od strane Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona na osnovu pisane saglasnosti (akt broj:10-34-7329/25 od 16.04.2025. godine)*

SADRŽAJ

A/ OPIS PREDMETA	5
B/ CILJEVI UČENJA I PODUČAVANJA PREDMETA	7
C/ OBLASNA STRUKTURA PREDMETNOG KURIKULUMA	8
D/ ODGOJNO-OBRZOVNI ISHODI	12
OSNOVNA ŠKOLA	12
1. razred osnovne škole / 2 časa sedmično / 68 časova godišnje	12
2. razred osnovne škole / 2 časa sedmično / 70 časova godišnje	19
3. razred osnovne škole / 2 časa sedmično / 70 časova godišnje	27
4. razred osnovne škole / 2 časa sedmično / 70 časova godišnje	35
5. razred osnovne škole / 2 časa sedmično / 70 časova godišnje	43
6. razred osnovne škole / 2 časa sedmično / 70 časova godišnje	50
7. razred osnovne škole / 2 časa sedmično / 70 časova godišnje	58
8. razred osnovne škole / 2 časa sedmično / 70 časova godišnje	67
9. razred osnovne škole / 2 časa sedmično / 66 časova godišnje	76
GIMNAZIJA	85
I razred.....	85
Opća gimnazija, Filološka gimnazija, Matematičko-informatička gimnazija, Gimnazija informacionih tehnologija (IT) / 1 čas sedmično / 35 časova godišnje	
II razred.....	94
Opća gimnazija, Filološka gimnazija, Matematičko-informatička gimnazija, Gimnazija informacionih tehnologija (IT) / 1 čas sedmično / 35 časova godišnje	
III razred.....	103
Opća gimnazija, Filološka gimnazija, Matematičko-informatička gimnazija, Gimnazija informacionih tehnologija (IT) / 1 čas sedmično / 35 časova godišnje	
IV razred.....	112
Opća gimnazija - obavezno izborno područje (OIP), Filološka gimnazija, Matematičko-informatička gimnazija, Gimnazija informacionih tehnologija (IT) / 1 čas sedmično / 30 časova godišnje	
E/ UČENJE I PODUČAVANJE	120
F/ VREDNOVANJE U PREDMETNOM KURIKULUMU	122
G/ PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA	125

A/ OPIS PREDMETA

Činjenica da u biti svake civilizacije stoji određena religija koja bitno određuje njen karakter, kulturu i način života govori o potrebi njenog poznавanja i izučavanja u odgojno-obrazovnom sistemu svakog društva. U našem slučaju riječ je o izučavanju islama kao dominantnog svjetonazora Bošnjaka i ostalih muslimana koji žive u Bosni i Hercegovini, na kojem je izgrađena svijest o svijetu i životu kao Božijem daru, u koje su utisnute Njegova neizmjerna ljubav i dobrota. Islamska vjeronomuša je integrirana u opće odgojno-obrazovne ciljeve demokratske škole, svojim sadržajima predstavlja dio odgojno-obrazovnog sistema Bosne i Hercegovine i svrha joj je da komplementarnim djelovanjem s drugim školskim predmetima promovira cjelovit i sistematičan odgoj čovjeka na načelima islama i korelacijsko-integrativnog učenja. Islamska vjeronomuša omogućava učenicima autentično i sistematično upoznavanje, čuvanje i razvijanje vjerskog i kulturnog identiteta, te njegovanje kulture dijaloga i tolerancije.

Značaj izučavanja islamske vjeronomuške polazi od islamske premise da se svako dijete rađa u čistoj prirodi s kojom je islam u znaku jednakosti kao što je u znaku jednakosti s prirodnim ljepotama koje nas okružuju i govore o ljepoti i dobroti Onoga koji sve to daje. U tom smislu krajnji odgojni, obrazovni i funkcionalni cilj ovog predmeta jeste sačuvati čistu čovjekovu prirodu kroz faze njegovog sazrijevanja i odgajati u njemu one vrline kojima se čuvaju i podupiru red i zakon, dobrota, ljubav, solidarnost i pozitivne aktivnosti u ime Božije i za Njegovu ljubav, a na korist svoju i svih ljudi.

Islamska vjeronomuša u školi slijedi teološke i antropološko-pedagoške temelje odgoja i obrazovanja radi upoznavanja islama kroz sve bitne tjelesne, duševne i duhovne sposobnosti učenika: spoznajne, doživljajne, voljne i djelatne. Time ostvaruje i potvrđuje odgojno-obrazovnu cjelovitost, ali i podupire univerzalne procese školskog poučavanja i učenja. Multidisciplinarna isprepletenost i povezanost odgojno-obrazovnih područja i međupredmetnih tema islamske vjeronomuške omogućuje skladnost odgojno-obrazovnih procesa, razvoj temeljnih i specifičnih kompetencija učenika, otvorenost prema učenju i međupredmetno povezivanje sadržaja na vertikalnoj i horizontalnoj razini.

U okviru predmeta, učenici razmišljaju, istražuju i postavljaju mnoga pitanja o svijetu, životu, prirodi i Bogu, međuljudskim odnosima, porodici, domovini, mjestu i ulozi u Evropskoj uniji, suživotu i toleranciji itd., te uče da je život vrijednost i dar Božiji. Uče da ih povezivanje s Bogom, poštivanje Njegovih pravila vodi sretnom i sigurnom životu. Islamska vjeronomuša doprinosi izgrađivanju moralno-etičkih vrijednosti i ključnih kompetencija mladih koje omogućavaju stvaralačko i integrirano učenje, upoznavanje s fazama odrastanja i izgradnje identiteta, odgovorno suočavanje s problemima, razumijevanje stvarnosti i svjesnog življena. Islamska vjeronomuša omogućava razvijanje ključnih kompetencija i osnovnih vještina potrebnih za lično ispunjenje i razvoj, socijalnu uključenost, aktivno građanstvo i suočavanje sa životnim izazovima. Svojim sadržajima pomaže osnaživanju učenika da: preuzmu odgovornost za upravljanje životom u odnosu na socijalni kontekst, sarađuju s drugim ljudima i odgovorno koriste socio-kulturne alate (npr. govor, jezik, informacije i sl.) i IKT u interakciji s okolinom. Razvija sposobnost izgradnje dobrih odnosa s drugima, saradnje,

upravljanja sukobima, aktivnog djelovanja, provođenja životnih planova i zagovaranja prava, ograničenja i potreba.

Iako pripada društveno-humanističkom području, svojim sadržajima ulazi i u ostala znanstvena područja i međupredmetne teme te njeguje interdisciplinarni dijalog i međupredmetnu saradnju s drugim nastavnim predmetima unutar društveno-humanističkog ali i drugih odgojno-obrazovnih područja. Nastavnim temama i sadržajima, koje obrađuje islamska vjeronomušta, se snažno naslanja na ostale predmete, te na taj način doprinosi cjelini integralnog proučavanja predviđenih tema. Svojim sadržajima doprinosi realizaciji međupredmetnih tema o odgoju, zdravlju, ličnom i socijalnom razvoju, ekologiji, učenju, upotrebi IKT-a, životnim planovima, kulturi itd.

Islamska vjeronomušta pripada društveno-humanističkom području. Uvažavajući činjenicu da je Bog stvoritelj svega postojećeg u prirodi, te da su Božije objave upućene čovjeku s ciljem da se izgradi što bolji pojedinac koji aktivno doprinosi razvoju društva, predmet islamska vjeronomušta je zainteresovan za sadržaje svih drugih predmeta, te ih snažno podržava. S nekim nastavnim predmetima je u direktnoj interakciji, a s nekim u indirektnoj.

Islamska vjeronomušta je predmet sa snažnom i bogatom tradicijom, zainteresovana je i uvažava sva pozitivna ljudska saznanja i dostignuća. Od objave islama do danas uvijek su traženi najpogodniji načini i modeli da se poruka islama što vjerodostojnije predstavi čovjeku i uvijek u skladu s dostignućima i potrebama vremena. Vrijeme u kome živimo zahtijeva otvorenu komunikaciju uz njegovanje kulture dijaloga i toleranacije prema drugim i drugaćijim pristupima, kao i ostvarivanje korelacije s drugim predmetima radi što potpunijeg podučavanja i učenja, a sve s ciljem što potpunijeg razvoja kompetencija kod učenika.

U formalno-pravnom i organizacijskom smislu islamska vjeronomušta je redovni i obavezni nastavni predmet za učenike čiji ga roditelji/staratelji slobodno izaberu na početku osnovnog, odnosno srednjeg obrazovanja i izvodi se pod jednakim uslovima kao i ostali obavezni nastavni predmeti u školi. Izučava se od prvog razreda osnovne škole do kraja srednjoškolskog obrazovanja u svim razredima i vrstama odgoja i obrazovanja. Izvodi se dva sata sedmično u osnovnoj školi i jedan sat sedmično u svim vrstama gimnazija i ostalih srednjih škola.

Ovaj nastavni predmet se u IV razredu opće gimnazije može izučavati dodatni 1 čas sedmično (30 časova godišnje), ako se učenik opredijeli za izučavanje ovog nastavnog predmeta u okviru obavezognog izbornog područja (OIP).

B/ CILJEVI UČENJA I PODUČAVANJA PREDMETA

Učenje i podučavanje islamske vjerouuke usmjeren je na usvajanje relevantnih znanja i činjenica o vjeri, te poticanje učenika da živi u duhu islama shodno svojim mogućnostima kao i da bude aktivni sudionik zajednice i društva.

Temeljni ciljevi učenja i podučavanja predmeta Islamska vjerouuke su:

1. Upoznavanje temelja islamskog učenja na način primjeren uzrastu s posebnim osvrtom na vrijednosti islama u svakodnevnicu, te razvijanje proaktivne uloge u životu kroz približavanje učeniku Božjih poruka iz Kur'ana.
2. Podučavanje učenika ispravnom razumijevanju Poslanikovog, a.s., sunneta u tradicionalnom bosanskohercegovačkom kontekstu uz kontinuirano razvijanje ljubavi prema Muhammedu, a.s., i drugim poslanicima.
3. Usmjeravanje na cjeloživotno učenje koje učenika sposobljava za uspješan odgovor na savremene izazove društva, te doprinosi razvoju i napretku vjerske zajednice.
4. Uvažavanje i prihvatanje različitosti u kontekstu kulturnih i religioznih pogleda na svijet, te sposobljavanje za vrednovanje njihovih stavova i ponašanja, potrebe za zajedničkim životom baziranim na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama Bosne i Hercegovine afirmirajući pozitivne međuljudske vrijednosti, suživot, toleranciju i bolje razumijevanje vlastitog identiteta.
5. Razvijanje kreativnog i kritičkog mišljenja kao metakompetencija neophodnih za integraciju u društvo i kontinuirano unapređivanje intelektualnog, tjelesnog, estetskog, duhovnog i moralnog razvoja učenika, u skladu s njegovim sposobnostima i sklonostima.

C/ OBLASNA STRUKTURA PREDMETNOG KURIKULUMA

A - IMAN – VJEROVANJE

Oslanjajući se na otvorenost učenika prema svijetu u kome živi, njegovu prirodnu pronicljivost i radoznalost/znatiželju za saznanjem predmetna oblast Iman – Vjerovanje pruža odgovore učeniku o nepoznatom i čulima nedokučivom s težnjom predstavljanja života smisaonim i razumljivim na učeniku primjerenom nivou.

Predmetno područje obuhvata:

- spoznaju da cjelokupni ljudski život prožimaju stavovi, uvjerenja, znanja o gajbu (ljudskim čulima nedokučivom svijetu) sa svim njegovim elementima;
- spoznaju da je vjera u samo Jednoga Boga, najvažnije ljudsko stanje koje svaki pojedinac prihvata slobodoumno i dobrovoljno;
- čvrsto vjerovanje u meleke, objavljene Knjige, Božje poslanike, sudnji dan i da cjelokupni svemir opстоји po principu Božje Volje, Stvaranja i Određenja;
- učenje o temeljima islamskog vjerovanja radi pomaganja učenicima u promišljanju i traženju odgovora na pitanja ko nas je stvorio, zašto smo stvoreni i šta će s nama biti nakon smrti;
- shvatanje da je vjera, kao i sam život, izravni Božji dar za koji će svaki čovjek biti odgovoran te da se kao unutarnji doživljaj Boga, vjera ne razdvaja od svakodnevnog življenja.

Predmetno područje razvija radoznalost/znatiželju učenika za saznanjem s dopuštenjem da svoj kognitivni implus doživi kao subjektivno zadovoljstvo koje bi ga vodilo do doživljaja spoznaje. Fenomen vjerovanja se posmatra iz različitih perspektiva u predmetima: vjeronauk/a, B/H/S jezik i književnost, moja okolina, društvo, historija, sociologija, kultura i zajednica, kultura življenja, etika, kultura religija, demokratija i ljudska prava, psihologija, pedagogija, filozofija itd.

B - ISLAM – PRAKTIKOVANJE

Predmetna oblast Islam – Praktikovanje se temelji na razumijevanju islamskih dužnosti koje podstiču učenika na aktivnost i djelovanje uz obavezan razvoj samostalnosti, inicijativnosti, dosjetljivosti, preduzimljivosti i moralne hrabrosti kod učenika. Aktivitet kao izvorni akt ljudske prirode je neophodno podržavati kod učenika odgajajući ih, učenjem u duhovno-duševnom razvojnem procesu, da razvijaju ljudsku snagu i moć radom i praktikovanjem islama.

Predmetno područje obuhvata:

- učenje o temeljnim islamskim dužnostima, svjedočenju svog islamskog opredjeljenja, obavljanju namaza, postu mjeseca ramazana, davanju zekata i obavljanju hadža;

- shvatanje da vjernik svoj život usklađuje s Kur'anom i životnom praksom poslanika Muhammeda, a.s., te tako svojim postupcima, na svakom mjestu i u svako vrijeme, svjedoči vjerske istine i vrijednosti;
- spoznaju da osim što iz Kur'ana crpe norme ponašanja i postupcima primjenjuju znanje u vjerskoj praksi, učenici razumiju da je već i samo citiranje, odnosno učenje Božijih riječi, čin ibadeta.

Predmetno područje razvija individualnost jer je islam vjera ljudske slobode, što se potvrđuje time da u islamu nema posrednika između čovjeka i Boga, posrednika koji bi tu individualnost ukočio, omeo ili onemogućio u njenom istinskom odnošenju prema Njemu, a što je osnova za svaki pedagoški akt i svako pedagoško postupanje.

Vjerska praksa se posmatra iz različitih perspektiva u predmetima: vjeronauk/a, tjelesni i zdravstveni odgoj, B/H/S jezik i književnost, moja okolina, društvo, historija, sociologija, kultura i zajednica, etika, kultura religija, muzička kultura, likovna kultura, kultura življenja, pedagogija, demokratija i ljudska prava, filozofija itd.

C - IHSAN I AHLAK

Zahvaljujući učenju učenik je sposoban za nesagledive ishode svog razvoja, može se razvijati putevima dobra ali i putevima zla i doći do istinske samoizmjene (odgajanja). Impulsi učenja u okviru predmetnog područja Ihsan i Ahlak potiču svjesnost drugačije i ljudski dostoje mogućnosti koja se realizira moralnošću i bogobojavnošću, odnosno, pokornošću Bogu.

Predmetno područje obuhvata:

- shvatanje moralnog okvira, utemeljenom na Kur'antu i Sunnetu, kao okvira unutar kojeg se duhovno oblikuje vjernik i razvija muslimanska zajednica;
- učenje o ljudskim dužnostima: dužnosti prema Bogu, prema sebi, prema bližnjima, drugim ljudima, prema prirodi i živim bićima;
- vježbanje učenika da obogaćuje svoj emocionalni život te da na dostojanstven način vrši emocionalna pražnjenja;
- shvatanje da dijalog ima za cilj oblikovanje jedinstvene ljudske zajednice u kojoj bi bile sačuvane sve razlike i priznate sve posebnosti (ljudi, kultura, religija);
- svjesnost o važnosti promoviranja dobra, a sprječavanja zla, odnosno svjesnost posljedice ako zlo ili nemoral postanu prevladavajuća društvena norma ponašanja;
- posmatranje društvenih procesa i pojava kroz prizmu moralnih vrijednosti i procjenjivanje o prihvatanju ili odbacivanju istih.

Razvojem svjesnosti o povezanosti morala i svakodnevnog života uobličava se sposobnost primjene dobivenih teoretskih znanja na konkretne životne situacije čime se pronalaze orijentiri važni za donošenje odluka u svakodnevnim moralnim dilemama, ali i za izgradnju temeljnog moralnog stava kao bitnog faktora smislenog i ispunjenog života.

D - KULTURNO-CIVILIZACIJSKO NASLIJEĐE

Predmetno područje Kulturno-civilizacijsko naslijede obuhvata civilizacijsku duhovnu i materijalnu kulturu nastalu pod utjecajem islama, a predstavlja: znanstvenu, povijesnu i kulturno-umjetničku vrijednost, za čovječanstvo općenito ali i za vjersku, nacionalnu, državnu i ljudsku zajednicu posebno. Naglasak je na poticanju pozitivnih stajališta, na

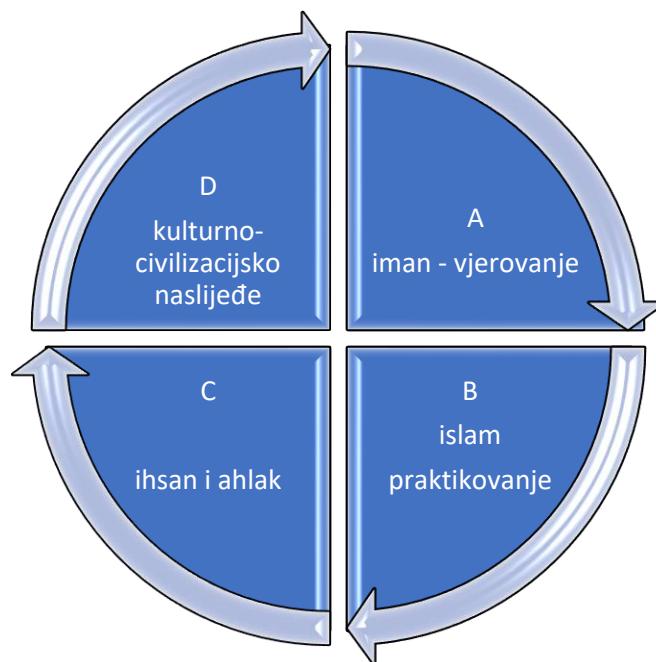
razvijanju svijesti o pripadanju islamskom ummetu, ali i evropskom kulturnom krugu uz osvještavanje vlastitog identiteta.

Predmetno područje obuhvata:

- sposobljavanje za prepoznavanje baštinskih elemenata te senzibiliziranje za njihovo očuvanje;
- razvijanje osjetljivosti za potrebe zaštite kulturnog i prirodnog naslijeđa, kao dijelu vlastite kulturne, historijske i prirodne baštine i spoznavanje njihove vrijednosti;
- razvijanje osjećaja za druge i drugačije, odnosno svjesnosti o vjerskoj, etničkoj i kulturnoškoj raznolikosti životnog okruženja;
- svjesnost o ulozi pojedinca u očuvanju prirodne i kulturne baštine u zavičaju, domovini i svijetu;
- razvijanje odgovornosti za svoj narod, njegovu duhovnost, tradiciju, jezik uz punu toleranciju prema drugim narodima i njihovim vjerskim, kulturnim i etničkim identitetima;
- promišljanje o različitim interesima unutar zajednice i angažiranju u kreiranju vlastitih životnih uslova radi sudjelovanja i pridonošenja zajednici u kojoj živi.

Zaštita naslijeđa je jako važan faktor u procesu globalizacije, odnosno u očuvanju identiteta pojedinog naroda te je važno odgajati i obrazovati učenike o problemu zaštite naslijeđa (kulturne i prirodne baštine) kao važnog faktora u poznavanju tradicije i prepoznavanju identiteta svakog naroda.

Kulturno-civilizacijsko naslijeđe se posmatra iz različitih perspektiva u predmetima: B/H/S jezik i književnost, vjeronaук/a, moja okolina, društvo, historija, geografija, sociologija, pedagogija, filozofija, kultura i zajednica, etika, kultura religija, muzička kultura, likovna kultura.

Shema 2. Oblasna struktura predmetnog kurikulumu islamska vjeronauka

U nastavku slijedi dio koji se odnosi na odgojno-obrazovne ishode predmetnog kurikuluma Islamska vjeronauka i razrađeni su za svaku od četiri oblasti na kojima se temelji. Tokom

pripremanja procesa učenja i podučavanja nastavnik treba povezati odgojno-obrazovne ishode sa sadržajima navedenim u kurikulumu i metodama podučavanja. U tabelama su odgojno-obrazovni ishodi označeni šiframa. Skraćenice poput A.6.1., B.8.1. ili C.I.5. i sl. označavaju redom: oblast kojoj ishod pripada (A. Iman – vjerovanje, B. Islam – praktikovanje, C. Ihsan i ahlak i D. Kulturno-civilizacijsko naslijeđe), godinu podučavanja predmeta (6. – šesti razred, 8. – osmi razred u osnovnoj školi, I. – prvi razred u gimnaziji), te redni broj odgojno-obrazovnog ishoda koji se podučava u sklopu navedene oblasti (1. – prvi ishod, 2. – drugi ishod, ...). Skraćenice **DHP 1.1.2.** ili **JZK 1.3.3.** označavaju poveznice sa Zajedničkom jezgrom nastavnih planova i programa odakle su ishodi dijelom ili u potpunosti preuzeti.

D/ODGOJNO-OBRZOVNI ISHODI

OSNOVNA ŠKOLA

1. razred osnovne škole/ 2 časa sedmično / 68 časova godišnje

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
A.1.1. Prepoznaće islam kao svoju vjeru i iskazuje uvjerenje da Bog postoji.	<ul style="list-style-type: none">Definira pojam vjere.Navodi čemu vjera uči.Identificira islam kao svoju vjeru.Otkriva u šta vjeruje svojim srcem.Otkriva šta je sve stvorio Allah, dž.š.
Poveznice sa ZJNPP	DHP 1.1.2
Ključni sadržaji	
MOJA VJERA ME UČI <ul style="list-style-type: none">Stvoritelj AllahPjesma o vjeri	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Izučavanje islamske vjeronomučnosti u prvoj godini osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja treba polaziti od islamske premise da se svako dijete rađa u čistoj prirodi koju je potrebno sačuvati kroz sve faze sazrijevanja i odgajati u njemu one vrline kojima se čuvaju i podupiru red i zakon, dobrota, ljubav, solidarnost i pozitivne aktivnosti u ime Božije i za Njegovu ljubav, a na korist svoju i svih ljudi. Nastavni program za prvi razred osnovne škole pruža početna znanja o vjeri, na način primjeren uzrastu, kako bi djeca stekla osnovne doživljaje o njenim principima i vrijednostima te vrlinama lijepog ophođenja i ispravnog suočavanja s problemima u njihovom životnom okruženju. Za nastavnike kao kreatore nastavnog procesa jedan od najsloženijih, najtežih, ali i najplemenitijih zadataka jeste uvođenje djeteta u spoznaje islama kroz programske sadržaje, preko kojih će se, to plemenito i nježno biće, čiji su intelekt i emocija u razvoju, osposobljavati za duhovno i moralno-estetsko poimanje života u okrilju vjere. Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.1.1. preporučuje se isticanje središnje refleksije na: -definiranje vjere; -razvijanje svijesti o postojanju Jednog Boga; -razlikovanje Božjeg stvaranja i kreacija Njegovih stvorenja; -prepoznavanje vlastite vjere.	
A.1.2. Prepoznaće Kur'an kao Božiju knjigu i njeguje pozitivan odnos prema njemu.	<ul style="list-style-type: none">Definira Kur'an kao Božiju knjigu.Opisuje Kur'an kao knjigu u kojoj su sadržani savjeti, propisi i upute za život muslimana.Pokazuje pozitivan odnos prema Kur'antu.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.3.3. DHP-1.2.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none">Kur'an je Božija knjiga	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na: -interpretaciju Kur'ana kao Allahove, dž.š., knjige; -prihvatanje savjeta, propisa i uputa sadržanih u Kur'antu; -razvijanje pozitivnog odnosa prema Kur'antu;	

<p>-razvijanje želje za dubljim upoznavanjem Kur'ana.</p>	
A.1.3. Prihvata činjenice o rođenju Muhammeda, a.s.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi mjesto i datum rođenja Muhammeda, a.s. • Opisuje njegovo djetinjstvo. • Izdvaja pouke iz navedenih kazivanja i prihvata ih. • Prepoznaće lijepe osobine Muhammeda, a.s., i prosuđuje po čemu mu može biti uzor.
Poveznice sa ZJNPP	HIS-1.0.2
<h3>Ključni sadržaji</h3> <ul style="list-style-type: none"> • Muhammed, a.s., Božiji vjerovjesnik 	
<h3>Preporuke za ostvarenje ishoda</h3> <p>Preporučuje se ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda uz primjenu različitih oblika rada primjerenih uzrastu učenika i stavljanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> -upoznavanje s životom Muhammeda, a.s., kroz kazivanje o njegovom rođenju i djetinjstvu; -odgojno djelovanje po uzoru na Muhammeda, a.s. <p>Za realizaciju nastavnih sadržaja neophodno je kazivanja o navedenim događajima prilagoditi uzrastu učenika.</p>	
A.1.4. Opisuje prirodu kao Božiji dar, te pokazuje svijest o važnosti očuvanja okoline.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje prirodu kao Božiji dar. • Prepoznaće milost Božiju u prirodi oko sebe. • Prepoznaće ljepote prirode koje je Allah, dž.š., stvorio. • Identificira darove od Allaha, dž.š., i pokazuje svijest o važnosti očuvanja okoline. • Interpretira Subhaneke s prijevodom.
Poveznice sa ZJNPP	POO-2.3.2. POO-2.3.1 GEO-3.3.1
<h3>Ključni sadržaji</h3> <ul style="list-style-type: none"> • Ljepota (Lijepe su rijeke, planine, jezera, zvijezde na Nebu, cvijeće, životinje...) • Uzdah na ljepotu – Slavljen neka je Allah • Zahvalnost (Hvala ti Gospodaru na darovima kojima nas daruješ.) 	
<h3>Preporuke za ostvarenje ishoda</h3> <p>Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvijanje želje za upoznavanjem i spoznajom Stvoritelja kroz Njegovo savršeno stvaranje prirode (rijekе, planine, jezera, mora, zvijezde, cvijeće, životinje...); -razumijevanje milosti Božje posmatranjem svijeta oko sebe; -pravilno interpretiranje Subhaneke s prijevodom; -povezivanje riječi kojima veličamo Allaha, dž.š., (Subhaneke) s osobinom milosti i (Elhamdulillahi) zahvalnosti koja treba krasiti svakog čovjeka. 	

Oblast: B/Islam - praktikovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
B.1.1. Definira osnovne islamske pojmove iz svakodnevnog života muslimana (selam, islam, kelime i šehadet, Allah, dž.š., Muhammed, a.s., Kur'an, džamija, ramazan, bajram).	<ul style="list-style-type: none"> • Razrada odgojno-obrazovnog ishoda je identična razradi navedenoj za odgojno-obrazovne ishode: A.1.1., A.1.2., A.1.3., B.1.2., D.1.1. i D.1.2.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.3.3
<h3>Ključni sadržaji</h3> <p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadžajima navedenim za odgojno-obrazovne</p>	

ishode: A.1.1., A.1.3., A.1.2., B.1.2., B.1.3., D.1.1. i D.1.2.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim u odgojno-obrazovnim ishodima: A.1.1., A.1.2., A.1.3., B.1.2., B.1.3., D.1.1. i D.1.2.

B.1.2. Prepoznaće i primjenjuje selam.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi vrste pozdrava. • Definira selam kao islamski pozdrav. • Pravilno interpretira islamski pozdrav. • Primjenjuje pravila lijepog ponašanja u svakodnevnom životu. • Pokazuje poštivanje drugog i drugačijeg primjerenum pozdravljanjem.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4 GRO-1.2.2

Ključni sadržaji

- Dobrodošli na vjeronauku - Upoznajmo se
- Širimo pozdrav (esselamu alejkum, dobar dan, dobro jutro, dobra večer, doviđenja...)

Preporuke za ostvarenje ishoda

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na interpretiranje različitih pozdrava i izdvajanje selama kao islamskog pozdrava s ciljem osvještavanja pripadnosti islamu i razvijanja tolerancije i suživota.

B.1.3. Memorije, pravilno izgovara i primjenjuje kelime i šehadet.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretira kelime i šehadet s prijevodom. • Analizira kelime i šehadet. • Koristi šehadet u prigodnim situacijama.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.3.3

Ključni sadržaji

- Stvoritelj Allah
- Pjesma o vjeri

Preporuke za ostvarenje ishoda

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- razvijanje želje za učenje kelime i šehadeta;
- razumijevanje značaja učenja kelime i šehadeta;
- osvještavanja značaja kelime i šehadeta;
- pravilno interpretiranje kelime i šehadeta s prijevodom.

B.1.4. Memorije, pravilno izgovara i primjenjuje Euzubillu i Bismillu s prijevodom u prigodnim situacijama.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretira Euzubillu i Bismillu s prijevodom. • Navodi prilike u kojima se primjenjuje Euzubilla i Bismilla. • Koristi Euzubillu i Bismillu u prigodnim situacijama.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.3.3

Ključni sadržaji

- Euzubilla
- Bismillom do uspjeha

Preporuke za ostvarenje ishoda

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- senzibiliranje za učenje Euzubille i Bismille;
- razumijevanje značaja učenja Euzubille i Bismille;
- analiziranje odnosa Euzubille i Bismille i uspjeha i zaštite;
- razvijanje navike čestog učenja Euzubille i Bismille.

B.1.5. Memoriše, pravilno izgovara i primjenjuje Rabbi jessir i Hasbi Rabbi džellallah s prijevodom u prigodnim situacijama.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretira Rabbi jessir i Hasbi Rabbi džellallah s prijevodom. • Navodi prilike u kojima se primjenjuje Rabbi jessir i Hasbi Rabbi džellallah. • Koristi Rabbi jessir i Hasbi Rabbi džellallah u prigodnim situacijama.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.3.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Dova za dobar početak – Bože olakšaj • Hasbi Rabbi džellallah 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgожно-obrazовни ishod se može ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - senzibiliranje za učenje Rabbi jessir i Hasbi Rabbi džellallah s prijevodom iz ljubavi prema Allahu, dž.š., i Muhammedu, a.s.; - razumijevanje značaja učenja Rabbi jessir i Hasbi Rabbi džellallah; - razumijevanje značaja primjenjivanja i učenja dove u svakodnevnom životu. 	
B.1.6. Memoriše, pravilno izgovara i primjenjuje Subhaneke s prijevodom.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretira Subhaneke s prijevodom. • Navodi prilike u kojima se primjenjuje Subhaneke s prijevodom. • Koristi Subhaneke s prijevodom.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.3.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Slavljen neka je Allah 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.1.4.</p>	

Oblast: C/Ihsan i Ahlak	
Ishod učenja	Razrada ishoda
C.1.1. Identificira primjereno ponašanje u školi i razlikuje ga od neprimjereno ponašanja.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi primjere lijepog ponašanja. • Prepoznaće ljepotu druženja. • Identificira primjereno ponašanje u školi. • Razlikuje primjereno ponašanje od neprimjereno. • Prihvata lijepo ponašanje i druženje u školi.
Poveznice sa ZJNPP	
GRO-1.1.2	
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Moja škola (Lijepo ponašanje i ljepota druženja) 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificiranje lijepog ponašanja u školi i ljepote druženja; - razumijevanje i prihvatanje pravila ponašanja; - usmjeravanje na ponašanje i druženje u skladu s islamskim učenjem. 	

C.1.2. Prihvata specifičnosti higijene u islamu.	<ul style="list-style-type: none"> Navodi i opisuje načine održavanja higijene. Povezuje ih s islamskim učenjem. Uočava vrijednosti zdravog života. Prihvata čistoću i zdrav život u skladu s islamskim učenjem.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.2.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Higijena (Čistoća je dio moje vjere.) 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificiranje čistoće kao dijela vjere; - upoznavanje sa značajem i načinom održavanja higijene u islamu; - identificiranje koristi od održavanja higijene; - prihvatanje čistoće i zdravog života u skladu s islamskim učenjem. 	
C.1.3. Navodi članove porodice, prepoznaže da svaki pojedinac živi u zajednici, te da svi članovi zajednice imaju određena prava i obaveze.	<ul style="list-style-type: none"> Definira porodicu i navodi članove porodice. Prepoznaže prava i obaveze članova porodice. Navodi načine iskazivanja ljubavi i zahvalnosti prema porodici i ostalima. Opisuje aktivan život u zajednici i odnos prema porodici, komšijama, prijateljima, drugim i drugaćnjim. Objašnjava značaj saradnje i pomaganja u zajednici.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.1.1 GRO-1.1.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Moja porodica (Hvala mama, hvala oče...). Ljubav (Velim svoje roditelje, brata, sestru, prijatelje...) 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje značaja porodice; - prepoznavanje lijepog odnosa prema roditeljima, bratu, sestri i ostalima; - senzibiliranje za iskazivanjem ljubavi prema porodici i prijateljima; - afirmiranje na aktivnost u porodici; - razumijevanje i prihvatanje saradnje i pomaganja; - identificiranje interesa koji se mogu ostvariti u zajednici. 	
C.1.4. Prepoznaže prihvatljiva ponašanja za zaštitu neposrednog okoliša.	<ul style="list-style-type: none"> Razrada odgojno-obrazovnog ishoda je identična razradi navedenoj za odgojno-obrazovni ishod A.1.4. i C.1.2.
Poveznice sa ZJNPP	GEO-3.3.1 GEO-3.3.4
Ključni sadržaji	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda A.1.4. i C.1.2.</p>	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.1.4. i C.1.2.</p>	
C.1.5. Prepoznaže i razlikuje dobro od lošeg, istinu	<ul style="list-style-type: none"> Prepoznaže istinu i laž, pošteno i nepošteno,

od laži, pošteno od nepoštenog, prihvatljivo od neprihvatljivog ponašanja u životnoj svakodnevici.	<ul style="list-style-type: none"> dobro i loše ponašanje. Razlikuje dobro od lošeg, istinu od laži, pošteno od nepoštenog, prihvatljivo od neprihvatljivog ponašanja u životnoj svakodnevici. Navodi primjere vlastitog lijepog ponašanja. Odabire lijepo ponašanje.
--	---

Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.1.2 GRO-1.1.3
---------------------------	----------------------------

Ključni sadržaji

- Mi smo dobra, vrijedna i uredna djeca
- Dobrota
(Svakog dana činim dobro.)

Preporuke za ostvarenje ishoda

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- prepoznavanje primjera istine i laži, poštenog i nepoštenog, dobrog i lošeg ponašanja;
- osvještavanje značaja davanja prednosti dobru u odnosu na loše u govoru i postupcima;
- senzibiliziranje za činjenje dobra.

C.1.6. Prepoznaće dobra djela koja je učinio.	<ul style="list-style-type: none"> Razrada odgojno-obrazovnog ishoda je identična razradi navedenoj za odgojno-obrazovni ishod C.1.5.
--	--

Poveznice sa ZJNPP	DHP-4.4.1
---------------------------	------------------

Ključni sadržaji

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.1.5.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.1.5.

C.1.7. Objasnjava odnos prema porodici, priateljima, drugim i drugaćijim i domovini.	<ul style="list-style-type: none"> Razrada odgojno-obrazovnog ishoda je identična razradi navedenoj za odgojno-obrazovne ishode: C.1.1., C.1.3. i C.1.5.
---	---

Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.1.3
---------------------------	------------------

Ključni sadržaji

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda: C.1.1., C.1.3. i C.1.5.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovne ishode: C.1.1., C.1.3. i C.1.5.

Oblast: D/Kulturno-civilizacijsko naslijede	
Ishod učenja	Razrada ishoda
D.1.1. Prepoznaće i opisuje džamiju, navodi najsvetiće džamije, te primjenjuje lijepo ponašanje u džamiji.	<ul style="list-style-type: none"> Definira i opisuje džamiju. Izdvaja svoju najdražu džamiju. Navodi najsvetiće džamije. Primjenjuje lijepo ponašanje u džamiji. Prepoznaće svoju džamiju.
Poveznice sa ZJNPP	GEO-3.3.1 UMP-2.2.2 UMP-2.3.4

Ključni sadržaji

- Moja najdraža džamija

Preporuke za ostvarenje ishoda

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- prepoznavanje džamije u odnosu na druge građevine;
- osvještavanje uloge džamije u životu muslimana;
- identificiranje najsvetijih džamija;
- senzibiliziranje za lijepo ponašanje u džamiji.

D.1.2. Navodi islamske blagdane i prepoznaće običaje koji se praktikuju u njihovim porodicama.

- Navodi i opisuje radosti: ramazana, Ramazanskog bajrama i Kurban-bajrama.
- Navodi i opisuje običaje koji se praktikuju za vrijeme obilježavanja islamskih blagdana.
- Analizira vlastiti odnos prema blagdanima.

Poveznice sa ZJNPP

UMP-2.3.4 UMP-2.3.5 UMP-3.3.3

Ključni sadržaji

RADOSTI MOJE VJERE

- Ramazan u mojoj kući
- Ilahija: Ramazan
- Ramazanski bajram
- Kurban-bajram

Preporuke za ostvarenje ishoda

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- identificiranje islamskih blagdana;
- prepoznavanje radosti koje donose islamski blagdani,
- senzibiliziranje za obilježavanje blagdana u skladu s islamskim učenjem i tradicijom Bošnjaka.

2. razred osnovne škole/ 2 časa sedmično / 70 časova godišnje

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
A.2.1. Upoznaje se sa životom Muhammeda, a.s., u dječačkom dobu i prepoznaće njegove lijepе osobine.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje određene događaje iz života Muhammeda, a.s. (rani gubitak roditelja, posebnost Muhammeda, a.s. u dječačkom dobu, osmjehnuti Poslanik, a.s.). • Izdvaja pouke iz navedenih kazivanja i prihvata ih. • Prepoznaće lijepе osobine Muhammeda, a.s. • Prosuđuje po čemu mu Muhammed, a.s., može biti uzor. • Analizira vlastiti odnos prema Muhammedu, a.s.
Poveznice sa ZJNPP	HIS-1.0.2 HIS-2.0.3
Ključni sadržaji	
NAŠ POSLANIK MUHAMMED, A.S. <ul style="list-style-type: none"> • Rani gubitak roditelja • Posebnost Muhammeda, a.s., u dječačkom dobu • Osmjehnuti Poslanik, a.s. 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjerouake u drugom razredu potrebno je opće norme interpretirati kao fleksibilne okvire, a svako dijete doživljavati s njegovom posebnošću, stilom učenja i ličnim porodičnim okruženjem. Treba imati na umu da je spoznajno područje učenika drugog razreda na početku operativnog mišljenja s konkretnim logičkim operacijama pri čemu percepcija ima još uvijek značajnu ulogu. Radi toga je nužno interpretirati sadržaje koji im odgovaraju i na način na koji ih njihov mentalni kvalitet može asimilirati. Spoznajne i osjećajne strukture su dva aspekta jednog cijelovitog procesa i zato već i interes djeteta za neku pojavu znak je njene asimilacije u njegov mentalni obrazac. Važno je iskoristiti djetetove prirodne interese u procesu planiranja i ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda. Nerealna očekivanja oslabit će motiviranost i snažno oruniti samopouzdanje. Razvoj moralnosti karakterizira početak procesa koji će trajati tokom cijelog života. Novooblikovano osjećanje savjesti veoma je intenzivno i potrebno im je pomoći u realnom prihvatanju pogreške i iznalaženju načina da je ispravi. Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnih ishoda potrebno je uz mogućnost dječje tjelesne akcije približiti apstrakciju, osmislići kontekst u kojem znanje treba razumjeti i razigrati djecu.</p> <p>Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.2.1. potrebno je istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - djetinjstvo Muhammeda, a.s., radi približavanja vjerovanja u njega; - identificiranje njegovih uzornih vrijednosti; - analiziranje posebnosti Muhammeda, a.s.; - odgojno djelovanje po uzoru na Muhammeda, a.s. 	
A.2.2. Memoriše, pravilno izgovara i primjenjuje salavat s prijevodom u prigodnim situacijama.	<ul style="list-style-type: none"> • Definira salavat. • Memoriše salavat na Muhammeda, a.s., s prijevodom. • Otkriva značaj salavata. • Pravilno izgovara salavat u prigodnim situacijama. • Analizira vlastiti odnos prema salavatu.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.3.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Salavat na Poslanika, a.s. 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada i isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - senzibiliranje za učenje salavata iz ljubavi prema Muhammedu,a.s. - razumijevanje značaja učenja salavata; - navikavanje na iskazivanje poštivanja prema Muhammedu, a.s. 	

A.2.3. Uočava i opisuje promjene u prirodi kao Božiji dar.	<ul style="list-style-type: none"> Navodi i opisuje primjere savršenog Allahovog stvaranja. Spoznaje Stvoritelja posmatrajući promjene u prirodi (smjenu godišnjih doba). Prepoznaće milost Božiju u prirodi oko sebe. Identificira vrijednosti ubiranju plodova rada u sebi (truda i učenja) i ubiranju plodova u prirodi. Analizira vlastiti odnos prema prirodi kao Božjem daru.
--	--

Poveznice sa ZJNPP

PNP-1.4.2 GEO-3.3.4

Ključni sadržaji

PRIRODA JE BOŽJI DAR

- Allah, dž.š., oživjava prirodu – proljeće
- Dani su dugi a noći kratke – ljetno
- Ubiranje plodova Allahove, dž.š., milosti – jesen
- Kada nebo bijeli zemlju – zima

Preporuke za ostvarenje ishoda

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- razvijanje želje za spoznajom Stvoritelja kroz Njegovo savršenstvo stvaranja;
- razumijevanje milosti Božije posmatranjem svijeta oko sebe;
- prepoznavanje prirode kao dara Božjeg;
- usmjeravanje na mudrost Allahovog stvaranja godišnjih doba: proljeće, ljetno, jesen, zima;
- osvještavanje potrebe za spominjanjem i veličanjem Allaha, dž.š.

Za realizaciju nastavnih sadržaja vezanih za promjene u prirodi neophodno je sadržaje prilagoditi uzrastu učenika.

A.2.4. Nabrala, opisuje i objašnjava Božije blagodati (vodu, zrak, hranu, zemlju, zdravlje).	<p>Pored pokazatelja navedenih za odgojno-obrazovni ishod A.2.3. učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> Identificira bez čega nije moguće živjeti. Prikazuje zdravlje kao Allahov, dž.š., dar. Otkriva primjere zbog kojih je shvatio da ga Allah, dž.š., voli. Analizira vlastiti odnos prema Božijim blagodatima.
--	--

Poveznice sa ZJNPP

PNP-2.1.4 PNP-2.3.1 PNP-4.3.1

Ključni sadržaji

PRIRODA JE BOŽJI DAR

SVEOBUVATNA JE ALLAHOVA, DŽ.Š., MILOST

- Bez čega ne mogu živjeti
- Zdravlje je Allahov, dž.š., dar
- Doživljaj s raspusta – osjetio sam da me Allah, dž.š., voli

Preporuke za ostvarenje ishoda

Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog A.2.3. preporučuje se stavljanje refleksije na:

- analiziranje sveobuhvatnosti Allahove, dž.š., milosti;
- prepoznavanje potreba neophodnih za život;
- predstavljanje zdravlja kao Allahovog, dž.š., dara;
- osvještavanje postojanja ljubavi Božije prema stvorenjima.

A.2.5. Razumijeva san kao Božiji dar, primjenjuje adabe prije spavanja i uči dovu za lahk san.	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje san kao Allahov, dž.š., dar. Navodi adabe prije spavanja. Interpretira dovu Muhammeda, a.s., prije spavanja. Analizira vlastiti odnos prema snu kao odmoru i adabima vezanim za njega.
--	---

Poveznice sa ZJNPP

BIO-4.3.1

Ključni sadržaji
<ul style="list-style-type: none"> • San kao Allahov, dž.š., dar
Preporuke za ostvarenje ishoda

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- prihvatanje Božijih darova i islamskog odnosa prema njima;
- razvijanje želje za memorisanjem dove i primjenom adaba prije spavanja;
- analiziranje vrijednosti adaba prije spavanja.

Oblast: B/Islam - praktikovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
B.2.1. Opisuje islam kao vjeru i osnovne odrednice vjere islama.	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaže islam kao svoju vjeru. • Opisuje islam kao predanost Allahu, dž.š. • Prepoznaže i imenuje islamske šarte i prihvata ih. • Pojašnjava obaveze i odgovornosti muslimana. • Prepoznaže potrebu izdvajanja i dijeljenja imovine. • Analizira lijepote življena u islamu. • Opisuje lijepo odijevanje i prihvata adabe lijepog odijevanja s posebnim osvrtom na namaz. • Opisuje džemal kao zajedništvo muslimana. • Prepoznaže da se Allah, dž.š., brine za svakog.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.1.1
Ključni sadržaji	
ISLAM JE NAŠA VJERA	
<ul style="list-style-type: none"> • Islam – predanost Allahu, dž.š. • Dajem samo ono što volim • Allah, dž.š., se brine za svakog • Džemal – zajedništvo muslimana • Kako je lijepo biti musliman • Lijepo odijevanje 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:	
<ul style="list-style-type: none"> - interpretaciju islama kao pokornosti, odanosti i poslušnosti Allahu, dž.š.; - isticanje islamskih šarta i upućivanje na njihovo izvršavanje; - djelovanje u skladu s islamskim šartima; - razvijanje svijesti o potrebi izdvajanja i dijeljenja dijela imovine; - razvijanje ljubavi prema islamu i džematu; - razumijevanje značaja džemata (na igralištu, u kući, u džamiji, u porodici, u razredu); - podsticanje za lijepim odijevanjem u skladu s učenjem islama; - razvijanje zadovoljstva radi pripadnosti islamu. 	
B.2.2. Prepoznaže potrebu pomaganja vlastitom imovinom i značaj dijeljenja onog što voli s drugima.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje zekat kao izdvajanje dijela imovine radi pomaganja. • Prepoznaže značaj i vrijednost dijeljenja onog što voli s drugima. • Prepoznaže značaj zekata za zajednicu muslimana.
Poveznice sa ZJNPP	PNP-4.3.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Dajem samo ono što volim 	

Preporuke za ostvarenje ishoda

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na četvrti islamski šart radi razvijanje svijesti o dužnosti i potrebi izdvajanja iz vlastite imovine radi pomaganja i isticanja značaja dijeljenja imovine u svrhu jačanja zajednice muslimana.

B.2.3. Prepoznaće džemat kao oblik zajedništva u razredu, porodici, džamiji, te objašnjava odnose u njemu.	• Opisuje džemat kao zajedništvo muslimana. • Prepoznaće značaj i vrijednost džemata.

Poveznice sa ZJNPP **GEO-2.1.2**

Ključni sadržaji

- Džemat – zajedništvo muslimana

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama koje se odnose na džemat datim za odgojno-obrazovni ishod B.2.1.

B.2.4. Opisuje i uvježbava abdestne radnje i brine se o čistoći tijela i zdravlju.	• Definira abdest. • Navodi i opisuje abdestne radnje. • Upoređuje čistoću tijela i zdravlje. • Opisuje razvijanje duhovne čistoće uz pomoć abdesta. • Analizira vlastiti odnos prema abdestu.

Poveznice sa ZJNPP **TZP-1.2.2 TZP-2.1.1**

Ključni sadržaji

- Abdest

Preporuke za ostvarenje ishoda

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- osjećavanje značaja čistoće u islamu;
- razvijanje želje za pravilno uzimanje abdesta;
- pripremanje za namaz, kao i za sve važne radnje u svakodnevnom životu;
- analiziranje povezanosti abdesta, duhovne i tjelesne čistoće i zdravlja;
- podsticanje na održavanje veze s Allahom, dž.š., putem namaza.

B.2.5. Reproducira Fatihu s prijevodom i prepoznaće namaz kao zahvalu Allahu, dž.š., na blagodatima, slavi i veliča Boga.	• Navodi načine obraćanja Allahu, dž.š. • Navodi i opisuje načine iskazivanja zahvalnosti Allahu, dž.š., s posebnim osvrtom na namaz. • Interpretira Fatihu s prijevodom. • Otkriva povezanost Fatihe i namaza. • Analizira vlastiti odnos prema Fatihi i namazu.

Poveznice sa ZJNPP **JZK-1.3.3**

Ključni sadržaji

OBRAĆANJE ALLAHU, DŽ.Š.

- Fatiha – dova Allahu, dž.š.
- Namaz – moja zahvalnost Allahu, dž.š.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada i poticanje na obraćanje Allahu, dž.š., memorisanje Fatihe i iskazivanje zahvalnosti Allahu, dž.š. na najljepši način. Potrebno je omogućiti aktivno učestvovanje učenika i međupredmetno povezivanje kroz vjerovanje, praktikovanje i lijepo ponašanje.

B.2.6. Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i primjenjuje tesbih, suru Ihlas i suru Kevser u prigodnim situacijama.	• Usvaja sure Ihlas i Kevser s prijevodom. • Prihvata Božiju objavu kao milost ljudima. • Pravilno izgovara sure Ihlas, Kevser i tesbih (svakodnevno i poslije namaza). • Primjenjuje poruke navedenih sura, tesbiha i dove.

	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilno interpretira dovu za uspješan početak. • Objasnjava značaj dove i učenja Kur'ana.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.3.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Tesbih • Sura Ihlas • Sura Kevser • Dova za uspješan početak 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada i poticanje na memorisanje i primjenu sure Ihlas i Kevser, tesbiha i dove na početku svakog posla. Važno je pomoći učenicima da razumiju značaj sjećanja na Allaha, dž.š., (zikra) i Njegovog veličanja.	

Oblast: C/Ihsan i ahlak	
Ishod učenja	Razrada ishoda
C.2.1. Primjenjuje selam i lijepo ponašanje u svakodnevnom životu.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje selam kao islamski pozdrav s porukom mira, sreće i spasa. • Prepoznaže značaj nazivanja selama. • Pravilno interpretira islamski pozdrav. • Prihvata nazivanje selama. • Navodi primjere lijepog ponašanja. • Primjenjuje pravila lijepog ponašanja u svakodnevnom životu. • Analizira vlastiti odnos prema selamu i lijepom ponašanju.
Poveznice sa ZJNPP	POO-2.2.1 POO-2.2.4 PNP-4.2.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Selam – pozdrav spasa i mira • Želim biti bolji/a 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada i poticanje na primjenu selama i lijepog ponašanja u svakodnevnom životu. Preporučuje se isticanje središnje refleksije na: - identificiranje prilika u kojima se naziva selam i upućuje dova za spas, mir, sreću i sl.; - analiziranje vlastitih postupaka; - prepoznavanje u čemu mogu biti bolji; - osvještavanje značaja svakodnevnog osvrta na vlastite postupke.	
Ključni sadržaji	
C.2.2. Navodi osobine iskrenih prijatelja i u skladu sa svojim mogućnostima analizira priče o prijateljstvu i Poslaniku, a.s.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje iskreno prijateljstvo. • Navodi osobine iskrenih prijatelja kroz vlastito iskustvo. • Analizira priče o Muhammedu, a.s., i primjere njegovog prijateljstva. • Prepoznaže važnost pomaganja drugima. • Opisuje značaj brige o bolesnom prijatelju i primjerno ponašanje prilikom posjete bolesnika.
Poveznice sa ZJNPP	PNP-4.4.2 DHP-1.2.5 POO-2.2.3
Ključni sadržaji	
ISKRENO PRIJATELJSTVO	

- Važnost pomaganja
- Moj prijatelj
- Posjeta bolesnom prijatelju

Preporuke za ostvarenje ishoda

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- razumijevanja značaja iskrenog prijateljstva;
- prosuđivanje svakodnevnog pomaganja i podsticanje na pomaganje;
- iniciranje posjete i brige za bolesnog prijatelja;
- analiziranje prihvatljivog i lijepog ophođenja prema drugima.

C.2.3. Otkriva dimenziju radovanja, zajedništva i suošćenja u mubarek danima (ramazan, bajrami, mevlud).

- Navodi i opisuje mubarek dane: mevlud, ramazan i bajram.
- Otkriva dimenziju radovanja, zajedništva i suošćenja u mubarek danima (ramazan, bajrami, mevlud).
- Vrednuje vlastiti odnos prema mubarek danima u duhu naše tradicije.

Poveznice sa ZJNPP

POO-5.2.3 UMP-2.3.4 DHP-1.2.5

Ključni sadržaji

MUBAREK DANI

- Mevlud – rođenje Muhammeda, a.s.
- Ramazan
- Bajrami – dani radosti

Preporuke za ostvarenje ishoda

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje refleksije na:

- uočavanje razlika između praznika i mubarek dana;
- identificiranje značaja mubarek dana;
- iniciranje obilježavanja mubarek dana u skladu s islamskim učenjem i tradicijom bošnjaka;
- razumijevanje mubarek dana kao milosti Božje i posebne radosti vjernika;
- analiziranje odnosa prema mubarek danima.

C.2.4. Navodi i primjenjuje dužnosti prema porodici, rodbini, komšijama, prijateljima, drugim i drugačijim.

- Navodi grupe ljudi prema kojima ima određene dužnosti.
- Navodi dužnosti prema njima.
- Opisuje aktivan život u zajednici i odnos prema porodici, komšijama, prijateljima, drugim i drugačijim.
- Opravdava dobre odnose prema drugima.
- Objasnjava značaj saradnje i pomaganja u zajednici.
- Analizira vlastiti odnos prema drugima.

Poveznice sa ZJNPP

POO-2.2.1 PNP-4.4.2 DHP-1.1.3

Ključni sadržaji

ODNOS PREMA ČOVJEKU – NAJODABRANJIJEM ALLAHOVOM STVORENJU

- Moja šira porodica
- Odnosi u školi
- Briga o komšiji
- Odnos prema pripadnicima drugih vjera

Preporuke za ostvarenje ishoda

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- osvještavanje primjereno odnosa prema čovjeku i značaja aktivnog učešća u zajednici;
- afirmiranje uvažavanja porodice;

<ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje i prihvatanje saradnje i pomaganja; - identificiranje interesa koji se mogu ostvariti u saradnji s drugima; - upoznavanje s drugim zajednicama radi suživota s drugim i drugaćijim; - lijepo ponašanje u školi.
--

<p>C.2.5. Opisuje i primjenjuje islamski odnos prema biljkama i životinjama.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaže biljni i životinjski svijet kao blagodat Božiju. • Navodi i objašnjava blagodati koje ima od biljaka i životinja. • Identificira primjer odnos prema njima u skladu s islamskim učenjem. • Iskazuje zahvalnost Allahu, dž.š., na blagodatima. • Brine o očuvanju životne okoline. • Analizira vlastiti odnos prema životnoj okolini.
Poveznice sa ZJNPP	GEO-3.3.1 GEO-3.3.4 BIO-1.3.2

Ključni sadržaji

VOLIM BILJKE I ŽIVOTINJE

- Odnos prema životinjama
- Bosanska avlja – zelenilo i ruže

Preporuke za ostvarenje ishoda

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- identificiranje blagodati Božijih;
- razvijanje primjerenog odnosa, utemeljenog na islamskom učenju, prema bilnjom i životinjskom svijetu;
- osvještavanje značaja iskazivanja zahvalnosti Bogu na dobijenim blagodatima;
- osvještavanje značajne uloge pojedinca u uređenju životne sredine;
- razumijevanje harmonije u prirodi i značaja njenog očuvanja.

<p>C.2.6. Učestvuje u projektnim zadacima vezano za higijenske navike, socijalne akcije, posjete bolesnom drugu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Razrada odgojno-obrazovnog ishoda je identična razradi odgojno-obrazovnih ishoda C.2.1., C.2.2. i C.2.5.
---	--

Poveznice sa ZJNPP	POO-2.2.4 GRO-1.1.3 KMP-1.1.1
---------------------------	--------------------------------------

Ključni sadržaji

- Posjeta bolesnom drugu
- Oplemenimo školsko dvorište
- Želim biti bolji/a

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama datim za odgojno-obrazovne ishode C.2.1., C.2.2. i C.2.5.

Oblast: D/Kulturno-civilizacijsko naslijede	
Ishod učenja	Razrada ishoda
<p>D.2.1. Sakuplja razglednice iz BiH s akcentom na vjersku i kulturnu baštinu, te se postepeno uvodi u učeničko istraživanje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi i opisuje vjersku i kulturnu baštinu viđenu prilikom različitih putovanja po Bosni i Hercegovini. • Prepoznaže ljepote i značaj vjerske i kulturne

	<p>baštine.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objasnjava ulogu pojedinca u očuvanju vjerske i kulturne baštine u svojoj domovini. • Analizira vlastiti odnos prema vjerskoj i kulturnoj baštini.
Poveznice sa ZJNPP	POO-5.2.3 GRO-1.2.4 UMP-2.3.4
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Razglednice moje domovine 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgajno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada u kojima će se istaknuti središnja refleksija na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - značaj i ulogu Bosne i Hercegovine kao naše domovine; - upoznavanje s vjerskom i kulturnom baštinom u Bosni i Hercegovini; - analiziranje načina očuvanje vjerske i kulturne baštine u domovini; - osvještavanje značaja poznavanja i očuvanja vjerske i kulturne baštine. 	
D.2.2. Interpretira i objašnjava mevludske tekste Rešada Kadića: „Dobro nam doš'o“.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretira mevludske tekste Rešada Kadića „Dobro nam doš'o“. • Prihvata mevlud kao dio bošnjačke vjerske tradicije. • Objasnjava mevludske tekste s razumijevanjem. • Analizira vlastiti odnos prema tradiciji.
Poveznice sa ZJNPP	UMP-3.3.3 UMP-6.2.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Rešad Kadić: „Dobro nam doš'o“ 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgajno-obrazovni ishod se ostvara primjenom različitih oblika rada i poticanjem slušanja mevluda i kasida o Muhammedu, a.s., radi sjećanja na njegov život i djelo, ali i iskazivanja poštivanja i razvijanja ljubavi prema njemu.</p>	

3. razred osnovne škole/ 2 časa sedmično / 70 časova godišnje

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
A.3.1. Navodi i objašnjava imanske šarte.	<ul style="list-style-type: none"> Navodi i objašnjava imanske šarte. Prihvata vjerovanje u imanske šarte. Objašnjava vjerovanje u Jednog Boga. Održava vezu s Allahom, dž.š., iz zahvalnosti prema Njegovom savršenom stvaranju. Pravilno i melodično interpretira ilahiju. Navodi i opisuje primjere savršenog Allahovog stvaranja biljnog i životinjskog svijeta. Spoznaje Stvoritelja posmatrajući Njegova stvorenja. Prepoznaće milost Božiju posmatrajući život oko sebe.
Poveznice sa ZJNPP	POO-2.3.2 POO-2.3.3 PNP-4.4.2
Ključni sadržaji	
VJERUJEM U JEDNOG BOGA <ul style="list-style-type: none"> Ilahija: Ja vjerujem u Jednog Boga Amentu billahi Život je svuda oko nas Biljni i životinjski svijet djelo je Božije 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>U trećem razredu osnovne škole islamska vjeronauka i dalje prati, uočava i potiče razvoj djece na uzrastu kojem je namijenjena. I dalje, samo produbljenije u odnosu na prethodno godište, prijateljstvo među djecom, kvalitet međusobnog komuniciranja, su poseban interes islamske vjeronauke. Biranim programskim sadržajima i nadnesenim vođenjem, nastavnik može biti u funkciji razvoja učenikove socijalne vještine. Ovaj period je važan, nešto poput „senzitivnog intervala“, za razvijanje zdravih temelja u odnosu prema drugima.</p> <p>Novina u programskom sadržaju za ovo godište jeste prisustvo određenog broja „refleksivnih sadržaja“, primjerenih uzrastu, u funkciji intelektualnog, emotivnog i socijalnog djelovanja, moralnog oblikovanja i motiviranja. Kurikularna struktura je fleksibilna, zahtijeva povezivanje tematskih cjelina unutar predmeta i nastavnikovu osjetljivost za duhovno „najotvorenniji“ trenutak za poučavanje pojedinih nastavnih sadržaja.</p> <p>Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.3.1. preporučuje se stavljanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretiranje imanskih šarta na način da se ističe smisao vjerovanja i objašnjava kontinuitet i snažna veza među njima; - osvještavanje savršenog Allahovog stvaranja u kontekstu prvog imanskog šarta; - interpretaciju ilahije: „Ja vjerujem Jednog Boga“; - spoznaju Allaha, dž.š. 	
A.3.2. Memoriše i objašnjava Allahova, dž.š., lijepa imena: Rabb, Rahman, Rahim, Malik, Selam, ‘Alim.	<ul style="list-style-type: none"> Navodi i objašnjava Allahova, dž.š., lijepa imena: Rabb, Rahman, Rahim, Malik, Selam, ‘Alim s prijevodom. Spoznaje Stvoritelja kroz Njegova lijepa imena i prirodu. Identificira Milost Božiju u sebi i svijetu oko sebe. Definira selam kao islamski pozdrav s porukom mira (u kontekstu Allahovog imena Es-Selam). Zahvaljuje Allahu, dž.š., na Njegovim

	blagodatima.	
Poveznice sa ZJNPP	POO-2.3.2 PNP-2.3.2. JZK-1.3.3	
Ključni sadržaji		
<ul style="list-style-type: none"> • Život je svuda oko nas • Biljni i životinjski svijet djelo je Božije • Allah, dž.š., sve vidi • Zahvala Allahu, dž.š. • Ljepota selama 		
Preporuke za ostvarenje ishoda		
<p>Pored preporuka navedenih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.3.1. preporučuje se isticanje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - objašnjavanje Allahovih, dž.š., lijepih imena: Rabb, Rahman, Rahim, Malik, Selam, 'Alim; - prepoznavanje Milosti Božije u sebi i svijetu oko sebe; - osvještavanje značaja i potrebe zahvaljivanja Allahu, dž.š.; - prikazivanje selama kao pozdrava koji donosi mnoge koristi vjerniku, - analiziranje odnosa prema Allahu, dž.š. 		
<p>A.3.3. Usvaja osnovne informacije o Božijim poslanicima Ademu, a.s., Hudu, a.s., Salihu, a.s., i Muhammedu, a.s., i zaključuje da za dobro djelo slijedi nagrada.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje određene događaje iz života Adema, a.s., Huda, a.s., Saliha, a.s., i Muhammeda, a.s. • Izdvaja pouke iz kazivanja o njima i prihvata ih. • Uočava razliku između vjerovanja i nevjerovanja. • Upoređuje misije navedenih Božijih poslanika. • Identificira u misiji svakog poslanika pozivanje vjeri u Jednog Boga, naređivanje dobra i odvraćanje od zla. • Prihvata donošenje salavata na Muhammeda, a.s. • Prosuđuje djetinjstvo Muhammeda, a.s. • Interpretira Prvu objavu i analizira je. 	
Poveznice sa ZJNPP	HIS-1.0.2 HIS-2.0.2	
Ključni sadržaji		
<p>BOŽIJI POSLANICI PRIJE MUHAMMEDA, A.S.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Božiji poslanici – učitelji svojih naroda • Adem, a.s. – prvi čovjek na Zemlji • Hud, a.s., i njegov narod • Salih, a.s., i njegov narod <p>PONOVO S MUHAMMEDOM, A.S.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Salavatom se sjećamo Muhammeda, a.s. • Muhammed, a.s., bio je marljivo i pouzdano dijete • Prva objava – uči, čitaj 		
Preporuke za ostvarenje ishoda		
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada i isticanjem središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretiranje određenih događaja iz života Božijih poslanika Adema, a.s., Huda, a.s., Saliha, a.s., i Muhammeda, a.s.; - univerzalne pouke iz kazivanja o navedenim poslanicima; - osvještavanje značaja Prve objave; - odgojno djelovanje po uzoru na Adema, a.s., Hudu, a.s., Saliha, a.s., i Muhammeda, a.s.; - senzibiliziranje za učenje salavata iz ljubavi prema Muhammedu, a.s. <p>Za realizaciju nastavnih sadržaja vezanih za vjerovanje u Božije poslanike neophodno je kazivanja o poslanicima prilagoditi uzrastu učenika.</p>		

Oblast: B/Islam - praktikovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
B.3.1. Navodi i objašnjava islamske šarte.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi, opisuje i prihvata islamske šarte. • Identificira ih kao temeljne dužnosti muslimana. • Navodi i opisuje pripreme za namaz. • Razlikuje namaska vremena. • Opisuje namaz kao susret s Allahom, dž.š. • Prepoznaže važnost dijeljenja zekata. • Identificira značaj Ka'be i ljepote ramazana i bajrama. • Pravilno i melodično interpretira ilahiju. • Prepoznaže značaj islamskih šarta.
Poveznice sa ZJNPP	POO-2.2.4 PNP-4.4.2 DHP-1.2.4
Ključni sadržaji	
<p>PUT DO ALLAHOVE MILOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Namaz – susret s Gospodarom • Priprema za namaz • Oblaćenje lijepe odjeće za namaz • U svakom dijelu dana se obraćam Allahu, dž.š. • Tvoje je i ono što daješ u ime Allaha, dž.š. • Kaba – tačka orientacije u namazu • U ramazanu je Allah, dž.š., posebno milostiv • Nek' mirišu avlje • Kraj Kabe sam stajao 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje refleksije na:	
<ul style="list-style-type: none"> - interpretiranje islamskih šarta kao temeljnih dužnosti muslimana; - upoznavanje s namazom i pripremnim radnjama za namaz; - analiziranje namaskih vremena; - identificiranje ljepota ramazana; - povezanost davanja zekata i uvećanja imovine; - promišljanje o porukama ilahija: „Nek mirišu avlje“ i „Kraj Ka'be sam stajao“; - vrijednosti duhovnog odmaranja uz ilahije; - obavezu praktikovanja islamskih šarta. 	
B.3.2. Definira pojmove: namaz, ramazan, sehur, iftar, zekat, hadždž, ashab, Kaba.	<ul style="list-style-type: none"> • Pokazatelji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični pokazateljima navedenim za odgojno-obrazovni ishod B.3.1.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.3.3
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim u razradi za odgojno-obrazovni ishod B.3.1.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama datim za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda B.3.1.	
B.3.3. Prepoznaže povezanost davanja zekata, uvećanja imovine, radosti i zadovoljstva proširujući znanja o zekatu.	<ul style="list-style-type: none"> • Povezuje davanje zekata i uvećanje imovine. • Procjenjuje kakao zekat donosi radost i zadovoljstvo ljudima koji daju i primaju zekat. • Prepoznaže odgovorno ponašanje prema imovini.

Poveznice sa ZJNPP	POO-2.2.4 DHP-2.2.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Tvoje je i ono što daješ u ime Allaha, dž.š. 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Pored preporuka koje se odnose na zekat datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda B.3.1. potrebno se reflektirati i na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretiranje zekata kao dužnosti koja donosi radost i zadovoljstvo; - analiziranje odgovornog ponašanja prema imovini u skladu s učenjem islama; - razvijanje svijesti o dijeljenju u ime Allaha, dž.š., i koristi koje takvo dijeljenje donosi. 	
B.3.4. Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i primjenjuje salavat u namazu, dovu prije iftara, sure El-Felek i En-Nas u prigodnim situacijama.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretira salavat u namazu, dovu prije iftara, sure El-Felek i En-Nas. • Povezuje ih s prilikama u kojima se primjenjuju. • Opisuje njihov značaj. • Primjenjuje salavat u namazu, dovu prije iftara, sure El-Felek i En-Nas. • Analizira vlastiti odnos prema Kur'anu.
Poveznice sa ZJNPP	POO-2.2.4 DHP-5.1.3 JZK-1.3.3
Ključni sadržaji	
<p>UČIM KUR'AN I DOVE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kur'an u mojoj porodici • Sura En-Nas • Sura El-Felek • Tebi se obraćam i Tebe molim dragi moj Allahu • Allah je čuo i uslišao moju molbu • Dova za uspješan početak 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvativljiv način, središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvijanje želje za memorisanjem s prijevodom salavata u namazu, dove prije iftara, sure El-Felek i En-Nas i djelovanja u skladu s njihovim porukama; - osvještavanje značaja traženja zaštite od Allaha, dž.š., na primjeru Muhammeda, a.s.; - poticanje iskazivanja poštivanja prema Muhammedu, a.s., učenjem salavata; - osvještavanje značajne uloge dove u životu vjernika; - analiziranje odnosa prema Kur'anu. 	
B.3.5. Memoriše Prvu Objavu i izdvaja njene poruke.	<ul style="list-style-type: none"> • Citira Prvu objavu. • Navodi pouke Prve objave i analizira ih. • Analizira vlastiti odnos prema Prvoj objavi.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-3.2.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Prva objava – uči, čitaj 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Pored date preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.3.3. koja se odnosi na osvještavanje značaja Prve objave važno je da nastavnik stavi refleksiju i na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvijanje želje za memorisanjem Prve Objave; - analiziranje pouka Prve objave; - prihvatanje pouka Prve objave. 	

Oblast: C/Ihsan i ahlak

Ishod učenja	Razrada ishoda
C.3.1. Navodi i primjenjuje pravila islamskog pozdrava i identificira ljepote selama.	<ul style="list-style-type: none"> Navodi pravila islamskog pozdravljanja. Identificira ljepote selama. Analizira poruke selama. Primjenjuje pravila islamskog pozdravljanja. Inicira razvijanje međusobne ljubavi nazivanjem selama. Analizira vlastiti odnos prema selamu.
Poveznice sa ZJNPP	POO-2.2.1 DHP-1.3.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Ljepota selama 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Pored navedenih preporuka u odgojno-obrazovnom ishodu A.3.2., a koje se odnose na selam, preporučuje se isticanje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pravila islamskog pozdravljanja; - identificiranje ljepota selama; - iniciranje primjene selama kao pozdrava muslimana; - osvještavanje vrijednosti i značaja selama. 	
Ključni sadržaji	
<p>C.3.2. Pokazuje osjećaj za lijepim ponašanjem (u kući, školi, društvu, na ulici).</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Usvaja i analizira pojam lijepog ponašanja u kući, školi, društvu, na ulici. Definira halal i haram hrana. Prepoznaće milost Božiju posmatrajući život oko sebe i razvija svijest o očuvanju prirode. Vlastito ponašanje stavlja u odnos s učenjem islama. Pokazuje osjećaj za čistoću i urednost. Definira dobro djelo, spremnost za saradnju i priateljstvo. Izgrađuje lijep i iskren odnos prema drugim iskazujući im zahvalnost. Bira prijatelje u skladu s islamskim učenjem. 	
Poveznice sa ZJNPP	POO-1.3.1 DHP-1.1.2 DHP-1.2.1
Ključni sadržaji	
<p>ISLAMSKI SE PONAŠAM</p> <ul style="list-style-type: none"> Allah voli ljepotu, čistoću i urednost Zdrava i čista hrana Ljepo ponašanje u kući Poštujmo i uvažavajmo drugoga Briga o prirodi Islam mi je vjera Pravo prijateljstvo 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada i poticanje lijepog ponašanja u kući, školi, društvu, na ulici i sl. Preporučuje se dodatna refleksija na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - islamsko ponašanje; - osvještavanje značaja čistoće i urednosti; - razvijanje svijesti o zdravoj ishrani; - razvijanje poštivanja i uvažavanja drugog; - osvještavanje uloge pojedinca u zaštiti prirode; - razumijevanje pravog prijateljstva; - analiziranje prihvatljivog i neprihvatljivog ponašanja. 	

C.3.3. Primjenjuje lijepo ponašanje u kući, odnosu prema drugima i prirodi.	<ul style="list-style-type: none"> Pokazatelji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični pokazateljima navedenim u razradi za odgojno-obrazovni ishod C.3.2.
Poveznice sa ZJNPP	POO-2.2.2 DHP-1.2.1 DHP-4.1.1
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.3.2.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama datim za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.3.2.	
C.3.4. Prepoznaže značaj čistoće, urednosti i zdrave ishrane te odabire zdrav stil života.	<ul style="list-style-type: none"> Pokazatelji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični pokazateljima navedenim u razradi za odgojno-obrazovni ishod C.3.1 i C.3.2.
Poveznice sa ZJNPP	POO-1.2.4 TZP-2.2.1 TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Allah voli ljepotu, čistoću i urednost Zdrava i čista hrana 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama datim za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.3.1. i C.3.2.	
C.3.5. Opisuje Poslanikov, a.s., odnos prema djeci i prijateljima.	<ul style="list-style-type: none"> Navodi i opisuje osobine hazreti Ebu-Bekra, hazreti Alije i hazreti Fatime. Opisuje Poslanikov, a.s., odnos prema djeci i prijateljima, kao i odnos djece i prijatelja prema njemu. Identificira odanost, hrabrost i iskrenost na primjerima Poslanikovih, a.s., prijatelja. Opisuje određene događaje iz života hazreti Ebu- Bekra, hazreti Alije i hazreti Fatime. Izdvaja pouke iz kazivanja o njima i prihvata ih. Bira prijatelje u skladu s islamskim učenjem. Analizira vlastiti odnos prema prijateljima/ashabima, djeci i Poslaniku, a.s.
Poveznice sa ZJNPP	POO-2.2.4 TZP-2.3.1 HIS-1.0.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Muhammedova, a.s., ljubav prema djeci Poslanikovi, a.s., odani prijatelji Ebu Bekr – iskreni vjernik i drug Kako je jedna djevojčica voljela svoga oca Alija – hrabri drug Pravo prijateljstvo 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:	
<ul style="list-style-type: none"> - identificiranje Muhammedove, a.s., ljubav prema djeci; - proučavanje Poslanikovih, a.s., odanih prijatelja; - osvještavanje značaja iskrenog prijateljstva; - razvijanje ljubavi prema roditeljima; - analiziranje pravog prijateljstva; - odgojno djelovanje po uzoru na Poslanika, a.s., njegovu kćerku i prijatelje. 	

C.3.6. Prepoznae svoja prava i dužnosti, te prava i dužnosti osoba u okruženju.	<ul style="list-style-type: none"> Identificira svoja prava i obaveze. Navodi prava i obaveze drugih. Analizira vrijednosti zajedničkog života. Prihvata poštivanje i uvažavanje prema drugima. Analizira vlastiti odnos prema drugima.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-4.1.1 DHP-4.2.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Poštujmo i uvažavajmo drugoga 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje s vlastitim pravima i dužnostima, - razumijevanje prava i dužnosti drugih; - razumijevanje i prihvatanje razlika među ljudima; - identificiranje interesa koji se mogu ostvariti međusobnim poštivanjem i uvažanjem; - osvještavanje potrebe za ostvarenjem vlastitih prava i uvažavanje prava drugih; - pomaganje i usmjeravanje u pronalaženju dobra u drugome, radi optimističkog orientiranja pri procjeni drugih; - analiziranje međuljudskih odnosa u okruženju. 	
C.3.7. Prepoznae dobra djela koja je sam učinio i opisuje važnost činjenja dobrih djela u ime Boga.	<ul style="list-style-type: none"> • U skladu s razradom svih odgojno-obrazovnih ishoda za treći razred.
Poveznice sa ZJNPP	PNP-4.4.2
Ključni sadržaji	
Svi preporučeni sadržaji islamske vjeroulike za treći razred.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
U skladu s preporukama svih odgojno-obrazovnih ishoda za treći razred.	

Oblast: D/Kulturno - civilizacijsko naslijeđe	
Ishod učenja	Razrada ishoda
D.3.1. Objasnjava ulogu pojedinca u očuvanju prirodne i kulturne baštine u zavičaju, domovini i svijetu.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi različita bogatstva Bosne i Hercegovine. • Identificira Bosnu i Hercegovinu kao svoju domovinu. • Opisuje prirodnu i kulturnu baštinu u zavičaju i domovini. • Objasnjava ulogu pojedinca u očuvanju prirodne i kulturne baštine u zavičaju, domovini i svijetu. • Analizira vlastiti odnos prema prirodnjoj i kulturnoj baštini.
Poveznice sa ZJNPP	POO-5.2.3 GRO-1.1.3 DHP-1.2.5
Ključni sadržaji	
PUTOVANJE KROZ BOSNU I HERCEGOVINU	

- Moja domovina Bosna i Hercegovina
- Bosna i Hercegovina – zemlja bogatstva različitosti

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:

- značaj i ulogu domovine;
- razvijanje svijesti o očuvanju prirodne i kulturne baštine u zavičaju, domovini i svijetu;
- promišljanje o značaju tradicije, kulture i suživota;
- osvještavanje bogatstva različitosti u Bosni i Hercegovini;
- identificiranje s vlastitom kulturom, tradicijom i domovinom.

4. razred osnovne škole/ 2 časa sedmično / 70 časova godišnje

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
A.4.1. Razlikuje primjere savršenog Allahovog stvaranja.	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje i razlikuje primjere savršenog Allahovog stvaranja. Spoznaje Stvoritelja posmatrajući Njegova stvorenja. Prepoznaće milost Božiju u prirodi oko sebe. Identificira vrijednosti upornosti i rada u sebi i svijetu pčela i mrava. Spoznaje Stvoritelja kroz Njegova lijepa imena.
Poveznice sa ZJNPP	POO-2.3.2 PNP-1.3.1 JZK-1.3.3
Ključni sadržaji	
SAVRŠENSTVO ALLAHOVOG, DŽ.Š., STVARANJA <ul style="list-style-type: none"> Okruženi smo vidljivim i nevidljivim svjetom Pčele i mravi – Allahovi primjeri ljudima Allah je Milostivi i Samilosni Vladar 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Koncepcijska zamisao je da program 4. razreda predstavlja jednu cjelinu kojoj je osnovna namjera započeti, uzrastu primjeren, problemski pristup u predstavljanju sadržaja odgoja i obrazovanja u vjeri. Time se želi postići iskreniji, "djelotvorniji" u pogledu odgojnog značenja za dijete – stvarniji govor vjere, ali i pomoći djetetu da spremnije uđe u period puberteta. Uobičajeno je da period u 4. razredu osnovne škole u literaturi biva nazvan "mirnim periodom" u kome se iz razvojno primjerenog, zadobijenog identitetskog samopoimanja (u ravni osobnog, ali i vjerskog kao njegovog integralnog aspekta) ulazi u period burnih pubertetskih zbivanja. Prilog ovakvoj programskoj namjeri su i tematske cjeline koje propitujuće govore o porodici, uvode u prostor raznolikosti svijeta i istražuje efikasne metode učenja.</p> <p>Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.4.1. preporučuje se, na učeniku prihvatljiv način, isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvijanje želje za upoznavanjem i spoznajom Stvoritelja kroz Njegovo savršenstvo stvaranja; - razumijevanje milosti Božije posmatranjem svijeta oko sebe; - promišljanje o egzistiranju nevidljivog pored jasno vidljivog svijeta i života u našem okruženju; - razmišljanje o melekima kao duhovnim bićima koja egzistiraju i bespogovorno izvršavaju Božija naređenja i, po Allahovoj volji, izvršavajući svoje dužnosti učestvuju u oblikovanju ambijenta za normalan život i ostvarenje čovjeka kao Božijeg namjesnika na Zemlji; - vrijednosti i značaj Allahovih savršenih imena Milostivi, Samilosni i Vladar; - povezivanje sure El-Fatiha s osobinom milosti koja treba krasiti svakog čovjeka, kao i traženjem upute samo od Allaha, dž.š., i oslanjanjem samo na Njega; - usmjeravanje na mudrost Allahovog stvaranja: vjetar, svjetlost, voda, zrak, biljni i životinjski svijet, primjere pčele i mrava (uz isticanje razloga njihovog spominjanja u Kur'anu); - afirmiranje aktivnosti nasuprot ljudskoj pasivnosti; - odgovornosti za postupke; - osvještavanje potrebe za spominjanjem i veličanjem Allaha, dž.š. 	
A.4.2. Opisuje živote poslanika Idrisa, a.s., i Nuha, a.s., te izdvaja pouke iz kazivanja o njima.	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje određene događaje iz života poslanika Idrisa, a.s., i Nuha, a.s.. Objašnjava u čemu se kriju prave vrijednosti na primjeru Idrisa, a.s., (prvi je pisao perom i podučavao ljudi kako se izučavaju nauke, prvi je počeo šiti odjeću). Izdvaja pouke iz života Idrisa, a.s., i Nuha, a.s., (njegovu upornost u pozivanju u vjeru u jednog Boga) i analizira ih. Prosuđuje po čemu navedeni poslanici mogu biti uzori.

	<ul style="list-style-type: none"> Prepoznaće vlastiti odnos prema navedenim osobinama i potrebama.
Poveznice sa ZJNPP	HIS-1.0.2
Ključni sadržaji	
VJERUJEMO U POSLANIKE PRIJE MUHAMMEDA, A.S.	
<ul style="list-style-type: none"> Idris, a.s., prvi perom piše Nuh, a.s., gradi lađu 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vrijednost i značaj izučavanja nauke i upornost da se ostvari željeni cilj; - promišljanje o razvijanju plemenitih osobina: upornosti, dobrodošnosti, odanosti Allahu, dž.š.; - važnost izvršavanja preuzetih obaveza i načine izvršavanja tih obaveza; - univerzalnu pouku svih poslanika – vjeru u jednog Boga. - senzibiliziranje za razumijevanje misije Božijih poslanika kao milosti Božije ljudima; <p>Za realizaciju nastavnih sadržaja vezanih za vjerovanje u Božije poslanike neophodno je kazivanja o poslanicima prilagoditi uzrastu učenika.</p>	
A.4.3. Analizira i interpretira kazivanje o Muhammedu, a.s., tokom njegovog odrastanja, ženidbe i tajnog pozivanja u islam.	<ul style="list-style-type: none"> Objašnjava određene događaje iz života Muhammesta, a.s. (period odrastanja, ženidbe i tajnog pozivanja u vjeru). Izdvaja pouke iz navedenih kazivanja i prihvata ih. Uočava i opisuje početak širenja islama. Izdvaja pouke iz kazivanja o tajnom pozivanju u vjeru. Analizira teškoće kroz koje su prolazili Muhammed, a.s., i prvi muslimani. Prosuđuje vlastitu ljubav i empatiju prema Muhammedu,a.s. Prosuđuje po čemu Muhammed, a.s., može biti uzor.
Poveznice sa ZJNPP	HIS-1.0.2
Ključni sadržaji	
IZ ŽIVOTA POSLJEDNJEG BOŽIJE POSLANIKA	
<ul style="list-style-type: none"> Uzorno odrastanje Muhammesta, a.s. Poslanik, a.s., se ženi Hatidžom Tajno pozivanje vjeri Tesnimsko vrelo – ilahija 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporučuje se ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda uz primjenu različitih oblika rada primjerenih uzrastu učenika uz stavljanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje s životom Muhammesta, a.s., kroz kazivanje o periodu njegovog djetinjstva i tajnog pozivanja u vjeru; - univerzalnu pouku Kur'ana i vjeru u jednog Boga; - odgojno djelovanje po uzoru na Muhammeda, a.s.; - senzibiliziranje za razumijevanje Božije objave kao milosti Božije ljudima; - potrebu za duhovnim odmorom uz slušanje ilahije sa svim vrijednostima i koristima; <p>Za realizaciju nastavnih sadržaja vezanih za vjerovanje u Božije poslanike neophodno je kazivanja o navedenim događajima prilagoditi uzrastu učenika.</p>	

Oblast: B/Islam - praktikovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
B.4.1. Organizira vrijeme na principima islamskih vrijednosti.	<ul style="list-style-type: none"> • Razvija sposobnost planiranja vremena prema islamskim principima. • Obrazlaže važnost planiranja vremena. • Objasnjava islamske vrijednosti. • Vrednuje islamske vrijednosti kroz njihov utjecaj na emocionalni, intelektualni, porodični i društveni život vjernika. • Analizira vlastiti odnos prema islamskim vrijednostima.
Poveznice sa ZJNPP	POO-1.3.1 DHP-1.1.2 GRO-3.3.4
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Iskustva moga vjerovanja • Islamske vrijednosti • Moj plan rada 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Zadatak nastavnika je da organizira iskustva učenja i poučavanja o vrijednostima islama na odabranim primjerima na način da nakon susreta s odabranim temama učenici u analizi i oblikovanju svojih stajališta primjenjuju navedeno u razradi odgojno-obrazovnog ishoda.</p> <p>Preporučuje se aktivno uključivanje učenika kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje s islamskim vrijednostima (lijepo ponašanje, poštivanja drugih, pravilna ishrana, razlikovanje halala i harama); - razvijanje kvalitetnih dimenzija ličnosti; - odgovornost u organizaciji vremena na principima islamskih vrijednosti. 	
B.4.2. Analizira pouke sura El-Leheb i En-Nasr.	<ul style="list-style-type: none"> • Usvaja i objasnjava pouke iz sura El-Leheb i En-Nasr. • Opisuje i prepoznaće date pojmove (iz teksta navedenih sura) u okviru izvršavanja islamskih dužnosti u svakodnevnom životu. • Prosudjuje o negativnim utjecajima spletka u prema drugima na ponašanje čovjeka. • Senzibilira i prepoznaće značaj Allahove, dž.š., pomoći.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.3.3
Ključni sadržaji	
UČIM IZ ALLAHOVE, DŽ.Š., OBJAVE <ul style="list-style-type: none"> • Bio jedan Ebu Leheb • Uzvišeni Allah pomaže i voli one koji u Njega vjeruju 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kontekst objave navedenih sura; - približavanje značenja navedenih sura; - izdvajanje pouka iz sura El-Leheb i En-Nasr; - prepoznavanje negativnih osobina i razvijanje dobrih; - prepoznavanje prilika u kojima su osjetili Božiju pomoć; - razvijanje želje za pomaganjem i činjenjem dobra općenito. 	
B.4.3. Opisuje sastavne dijelove namaza i radnje koje kvare namaz.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi i opisuje sastavne dijelove namaza. • Navodi i opisuje radnje koje kvare namaz.

	<ul style="list-style-type: none"> Prihvata održavanje veze s Allahom, dž.š., putem pravilnog obavljanja namaza.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.1.2 TZP-2.3.2
Ključni sadržaji	
ŽELIM DA NAUČIM KLANJATI	
	<ul style="list-style-type: none"> Sastavni dijelovi namaza Ilahija: "Kome sedždu činiš, brate" Učimo Ettehijatu Allahu moj, oprosti meni i roditeljima mojim – učimo dove s prijevodom Ne želim da pokvarim namaz
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda se preporučuje uz isticanje središnje refleksije na:	
<ul style="list-style-type: none"> - smisao i značaj sastavnih dijelova namaza; - razumijevanje svake radnje pojedinačno; - radnje koje kvare namaz; - analizu položaja tijela u namazu i upoređivanje s položajima drugih Božijih stvorenja koja se zahvaljuju Gospodaru; - podsticanje na svakodnevno učenje dove za roditelje. 	
B.4.4. Memorije s prijevodom, pravilno izgovara i primjenjuje sure El-Leheb i En-Nasr, Et-Tehijatu i dovu Rabbena atina.	<ul style="list-style-type: none"> Interpretira sure El- Leheb i En-Nasr, Et-Tehijatu i dovu Rabbena atina s prijevodom. Navodi kada se primjenjuju. Analizira vlastiti odnos prema naučenim surama i dovama.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.3.3
Ključni sadržaji	
	<ul style="list-style-type: none"> Sure El-Leheb i En-Nasr Ettehijatu Dova Rabbena atina
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada i poticanjem na memorisanje s prijevodom sure El-Leheb i En-Nasr, Ettehijatu, dove Rabbena atina i djelovanja u skladu s njihovim porukama.	
B.4.5. Objasnjava način klanjanja sabah namaza.	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje sabah namaz. Uočava vrijednost i značaj sabah namaz. Navodi koristi od obavljanja sabah namaza. Analizira vlastiti odnos prema sabah namazu.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.1.2 TZP-2.2.1 TZP-2.3.2
Ključni sadržaji	
	<ul style="list-style-type: none"> Sabah namaz
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada i stavljanja središnje refleksije na sabah namaz (vrijeme obavljanja, sastav, način obavljanja), vrijednost i značaj sabah namaza i poticanje na održavanje veze s Allahom, dž.š., putem pravilnog i redovnog obavljanja sabah namaza.	
B.4.6. Navodi i opisuje dijelove posta (sehur, imsak i iftar).	<ul style="list-style-type: none"> Navodi i opisuje dijelove posta. Opisuje vrijednost ustajanja na sehur i učenja dove pred početak posta (imsak) i iftara, te izdvaja zajedničko u njima. Opisuje ramazanske obaveze članova svoje porodice. Analizira vlastiti odnos prema postu.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.2.2 TZP-2.3.2 JZK-1.3.3

Ključni sadržaji	
PUT DO ALLAHOVE MILOSTI	<ul style="list-style-type: none"> • Ustat ču na sehur
	Preporuke za ostvarenje ishoda
<p>Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - promišljanje o odnosu Muhammeda, a.s., prema postu; - razvijanje odnosa prema postu u skladu s islamskim učenjem; - razumijevanje dijelova posta; - osvještavanje značaja ustajanja na sehur i primjenu prakse Muhammeda, a.s. 	
B.4.7. Identificira zekat i hadždž kao islamske dužnosti.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje zekat i hadždž kao islamske dužnosti. • Objasnjava pojmove zekat i hadždž. • Razlikuje dobrovoljno davanje dijela imetka od obaveznog. • Prepoznaće ko je dužan dati zekat i obaviti hadždž. • Upoređuje zekat i hadždž. • Analizira vlastiti odnos prema islamskim dužnostima.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.3.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Obaveza je davati zekat • Hadždž – budimo Allahovi gosti 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - interpretiranje osnovnih informacija o datim pojmovima; - upoznavanje s načinom izvršavanja zekata i hadždža (ko je i kada dužan davati zekat i obaviti hadždž); - upoznavanje s organiziranim prikupljanjem zekata i odlaskom na hadždž; - razvijanje suosjećanja s potrebnim i nemoćnim kao i želje za posjetom Ka'bi. <p>Za realizaciju nastavnih sadržaja vezanih za davanje zekata i obavljanje hadždža neophodno je sadržaj prilagoditi uzrastu učenika.</p>	
Oblast: C/Ihsan i ahlak	
Ishod učenja	Razrada ishoda
C.4.1. Navodi primjere važnih osoba iz života Muhammeda, a.s., (Hadidža, r.a., hazreti Omer i Osman, Poslanikova, a.s., djeca i unuci), koji su utjecali na muslimansko društvo.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi i opisuje osobine hazreti Omera i Osmana, hazreti Hadidže i Poslanikove, a.s., djece i unuka. • Objasnjava odredene događaje vezane za živote hazreti Omera i Osmana, hazreti Hadidže i Poslanikove, a.s., djece i unuka. • Izdvaja pouke iz kazivanja o njima i prihvata ih. • Prosudiće utjecaj navedenih ličnosti na vlastiti život.
Poveznice sa ZJNPP	HIS-1.0.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Hrabri i odvažni hazreti Omer i dobročinitelj hazreti Osman 	

- Poslanikova, a.s., djeca i unuci
- Poslanikov, a.s., život s Hatidžom

Preporuke za ostvarenje ishoda

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se:

- osvještavanje značaja ljudi koji doprinose upotpunjavanju plemenitih osobina i nužnost postojanja uzora u moralnosti;
- navođenje različitih primjera moralnog postupanja iz života hazreti Omara i Osmana, Poslanikove, a.s., porodice bitnim za uzrast učenika (odvažnost, hrabrost, dobročinstvo, milost);
- podsticanje na samoanalizu vlastite moralnosti radi njenog unapređenja;
- odgojno djelovanje po uzoru na navedene ličnosti.

Za realizaciju nastavnih sadržaja vezanih za vjerovanje u Božije poslanike neophodno je sva kazivanja prilagoditi uzrastu učenika.

C.4.2. Navodi i opisuje aktivan život u zajednici i primjenjuje ga.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi vrijednosti zajedničkog života. • Opisuje aktivan život u zajednici i odnos prema drugima. • Primjenjuje ovakav način života. • Opravdava poštivanje i dobre odnose s drugima. • Prosuđuje vrijednost lijepih postupaka. • Objasnjava značaj saradnje i pomaganja u zajednici. • Prepoznaće načine pravilnog čuvanja zdravlja.
Poveznice sa ZJNPP	POO-2.2.1 POO-2.2.2 DHP-4.1.1

Ključni sadržaji

BITI AKTIVAN ČLAN ZAJEDNICE

- Saradnja i pomaganje u porodici
- Zdravljem protiv bolesti

Preporuke za ostvarenje ishoda

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- osvještavanje značaja aktivnog učešća u zajednici;
- afirmiranje na aktivnost u porodici (pospremanje, higijena, pomaganje i sl.);
- razumijevanje i prihvatanje saradnje i pomaganja;
- identificiranje interesa koji se mogu ostvariti u zajednici;
- usmjeravanje na čistoću, samokontrolu i samodisciplinu radi pravilnog očuvanja zdravlja;
- upoznavanje s drugim zajednicama radi suživota s drugim i drugaćijim.

C.4.3. Izgrađuje pozitivan odnos prema ljudima bez obzira na jezik, rasu, boju kože.	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaće i opisuje raznolikost svijeta. • Identificira raznolikost jezika kojima ljudi komuniciraju. • Objasnjava Božiju milost u različitostima. • Opisuje vrijednosti ljudskog života. • Analizira vlastiti odnos prema drugima.
Poveznice sa ZJNPP	POO-2.2.3 DHP-1.1.3 DHP-1.2

Ključni sadržaji

RAZNOLIKOSTI SVIJETA

- Bogatstvo i raznolikost jezika
- Različitosti među ljudima kao znak Božije milosti
- Vrijednost ljudskog života

Preporuke za ostvarenje ishoda

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke, primjenom različitih oblika rada i na učenicima prihvatljiv način stavljanja središnje refleksije na:

- prepoznavanje Mudrosti Božije u stvaranju raznolikosti;
- uvažavanje različitosti;

- povezivanje raznolikosti jezika i načina komuniciranja; - razumijevanje vrijednosti ljudskog života; - prosuđivanje raznolikosti u kontekstu suživota i tolerancije.

<p>C.4.4. Memoriše s prijevodom i uči dove za lahek san i početak dana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretira dove za lahek san i početak dana s prijevodom. • Opisuje adabe vezane za početak dana i odlazak na spavanje. • Analizira vlastiti odnos prema praksi Muhammeda, a.s., vezanoj za početak dana i odlazak na spavanje.
---	---

Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.1.1 TZP-2.2.1
---------------------------	----------------------------

Ključni sadržaji

• Dova za lijep san i sretan dan • Dova za uspješan početak

Preporuke za ostvarenje ishoda

<p>Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeroukule, primjenom različitih oblika rada i poticanje memoriranja s prijevodom dove za lahek san i početak dana (Rabbi jessir, Rabbi zidni ilmaa) u skladu s njihovim porukama i praksom Muhammeda, a.s.</p>

<p>C.4.5. Primjenjuje islamski bonton prilikom jela i govora.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje pojam islamskog bontona. • Objasnjava islamski bonton prilikom jela i govora. • Navodi moralne izazove u primjeni islamskog bontona i opisuje kako djeluju na ponašanje. • Vlastito ponašanje stavlja u odnos s učenjem islama. • Analizira kulturu govora u svakodnevnom životu. • Analizira vlastiti odnos prema islamskom bontonu.
--	--

Poveznice sa ZJNPP	POO-2.1.2 TZP-2.2.2 TZP-2.3.2
---------------------------	--------------------------------------

Ključni sadržaji

ISLAMSKI BONTON

- Ponašanje prilikom jela
- Kultura govora

Preporuke za ostvarenje ishoda

<p>Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeroukule, primjenom različitih oblika i isticanja središnje refleksije na: islamski bonton, ponašanje prilikom jela, kulturu govora, a sve u skladu s propisima i savjetima sadržanim u Kur'anu i Sunnetu.</p>
--

Oblast: D/Kulturno-civilizacijsko naslijede

Ishod učenja	Razrada ishoda
<p>D.4.1. Navodi obilježja šireg zavičaja, domovine i specifičnosti Evropske unije.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira Bosnu i Hercegovinu kao svoju domovinu. • Navodi i opisuje obilježja šireg zavičaja, domovine i EU. • Identificira značaj tradicije, kulture i zajedničkog života, te odabire čuvanje tradicije,

	<ul style="list-style-type: none"> • kulture i zajednički život. • Analizira vlastiti odnos prema zavičaju, domovinu i EU.
Poveznice sa ZJNPP	POO-5.2.3 DHP- 1.1.1 GRO-3.2.3
Ključni sadržaji	
<p>BOSNA I HERCEGOVINA JE MOJA DOMOVINA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obilježja mog šireg zavičaja • Tradicija, kultura i suživot u BiH 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik, na učenicima primjereno način, istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - značaj domovine Bosne i Hercegovine; - interpretaciju tradicije, kulture i suživota u kontekstu zavičaja, domovine i EU; - prepoznavanje obilježja šireg zavičaja; - osvještavanje značaja tradicije i kulture Bošnjaka; - razvijanje suživota. 	
<p>D.4.2. Analizira ulogu pojedinca u očuvanju prirodne i kulturne baštine u zavičaju i domovini.</p>	
<p>Pored pokazatelja navedenih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.4.1. očekuje se da učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaće načine vlastitog doprinosa očuvanju domovine. • Navodi i opisuje bajramske običaje. • Analizira vlastiti odnos prema Bajramu i očuvanju domovine. 	
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.5 DHP-4.1.2 POO-5.2.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Moj doprinos u čuvanju domovine • Bajramski običaji 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.4.1. preporučuje se da nastavnik istakne refleksiju i na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje načina čuvanja domovine; - analiziranje odnosa prema domovini; - razumijevanje bajralskih običaja; - povezivanje tradicije i domovine s opstankom naroda. 	
<p>D.4.3. Objasnjava važnost unutar kultura i između skupina.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Pored pokazatelja navedenih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.4.1. očekuje se da učenik stavlja u odnos tradiciju, kulturu, suživot i opstanak naroda u Bosni i Hercegovini. 	
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.3 POO-5.2.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Tradicija, kultura i suživot u BiH 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.4.1. preporučuje se da nastavnik istakne refleksiju i na osvještavanje povezanosti tradicije, kulture i suživota u Bosni i Hercegovini.</p>	

5. razred osnovne škole/ 2 časa sedmično / 70 časova godišnje

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
A.5.1. Objasnjava određene događaje iz života poslanika Ibrahima, a.s., i Ismaila, a.s., Musa, a.s., i Haruna, a.s., te izdvaja pouke iz kazivanja o njima.	<ul style="list-style-type: none"> Objasnjava određene događaje iz života Ibrahima, a.s., i Ismaila, a.s., Musa, a.s., i Haruna, a.s. Izdvaja pouke iz kazivanja o njima i prihvata ih. Uočava razliku između vjerovanja i nevjerovanja. Upoređuje misije navedenih Božijih poslanika identificirajući vjeru u Jednog Boga, naređivanje dobra i odvraćanje od zla kao zajedničko u njima i razlike u pogledu zakona i uputa.
Poveznice sa ZJNPP	HIS-1.0.2
Ključni sadržaji	
BOŽIJI POSLANICI <ul style="list-style-type: none"> Allahov prijatelj Poslušnost Bogu i roditeljima Plemeniti sin plemenitog poslanika Gradnja Kabe Od ropstva do moći Počinje nova era 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika. Može se ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje s historijom Izraeličana kroz kazivanje o Tevratu i Zeburu; - univerzalne pouke svetih knjiga i vjeru u jednog Boga; - kazivanja o Indžilu i Isaa, a.s., radi upoznavanja s kršćanstvom i njegovim dodirnim tačkama s islamom; - odgojno djelovanje po uzoru na Ibrahima, a.s., i Ismaila, a.s., Musa, a.s., i Haruna, a.s.; - senzibiliziranje za razumijevanje Božje objave kao milosti Božje ljudima. <p>Za realizaciju nastavnih sadržaja vezanih za vjerovanje u Božje poslanike neophodno je kazivanja o poslanicima prilagoditi uzrastu učenika.</p>	
A.5.2. Objasnjava javno pozivanje u islam do hidžre, navodi teškoće koje su prolazili Muhammed, a.s., i prvi muslimani i izdvaja pouke.	<ul style="list-style-type: none"> Uočava i opisuje etape širenja islama do hidžre. Izdvaja pouke iz događaja koji su prethodili hidžri. Analizira teškoće kroz koje su prolazili Muhammed, a.s., i prvi muslimani. Prosuđuje vlastitu ljubav i empatiju prema Muhammedu, a.s.
Poveznice sa ZJNPP	HIS-1.0.2
Ključni sadržaji	
IZ ŽIVOTA MUHAMMEDA, A.S. <ul style="list-style-type: none"> Najveći oslonac i podrška Poziv je upućen Ilahija: Dođi najdraži Kršćani su ohrabrili i podržali muslimane Istrajnost u ostvarenju cilja 	

- Bliže se dani radosti

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporučuje se ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda uz primjenu različitih oblika rada primjenjenih uzrastu učenika uz stavljanje središnje refleksije na:

- događaje iz života Muhameda, a.s., s ciljem uzimanja pouka i njihovim povezivanjem s životom u vremenu u kojem živimo;
- primjer hz. Hatidže i prepoznavanje vlastitog oslonca i podrške, ali i mogućnosti pružanja podrške nekoj dragoj osobi;
- „Poziv u vjeru“ radi razvijanja svijesti o tome da svaka ideja ima svoje vrijeme i da često treba biti strpljiv, istrajan i uporan u ostvarivanju svojih ideja, čak i onda kada nam se čini potpuno nemogućom;
- značaj ilahije u buđenju najljepših osjećanja prema Poslaniku, a.s., njegovoj misiji i životu;
- prihvatanje muslimana u Abesiniji s ciljem povezivanja sa suživotom, tolerancijom i međukulturnim dijalogom;
- Godinu tuge i pomoći učenicima u skorašnjim gubicima i razvijanju pogleda na smrt, kao dijelu samog života i njenu neizbjegljivost, i optimističan pogled na budućnost;
- događaj oko Miradža i nagovještaj radosti i ostvarenja poslaničke misije radi razvijanja svijesti da čovjek bitno utječe na svoju sreću i da je ne treba tražiti spolja.

Za realizaciju nastavnih sadržaja neophodno je kazivanja o poslanicima prilagoditi uzrastu učenika.

A.5.3. Navodi velike Božje objave i njihovo zajedničko porijeklo i poruke.	Pored pokazatelja navedenih za odgojno-obrazovni ishod A.5.1. učenik će moći da: <ul style="list-style-type: none"> • Analizira osnovnu svrhu i sadržaj Objave. • Razumije Božje objave kao milosti ljudima. • Analizira historijski kontekst objave Tevrata, Zebura, Indžila i Kur'ana.
---	---

Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.2
---------------------------	------------------

Ključni sadržaji

OBJAVE SU MILOST LJUDIMA

- Od ropstva do moći
- Počinje nova era
- Milost je upotpunjena
- Vjera nas uči da druge poštujemo

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične datim preporukama za odgojno-obrazovni ishod A.5.1.

Oblast: B/Islam - praktikovanje

Ishod učenja	Razrada ishoda
B.5.1. Navodi svoje dužnosti i izvršava ih tačno u vremenski predviđenom okviru.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi šta želi postići u novoj godini uz obrazloženje. • Prihvata stupove islama kao svoje dužnosti koje snažno i sveobuhvatno kultiviraju i oplemenjuju čovjeka. • Analizira islamske dužnosti kroz njihov utjecaj na život vjernika. • Djeluje u skladu s islamskim dužnostima i podržava druge u njihovom izvršavanju.
Poveznice sa ZJNPP	KMP-1.2.3 TZP-2.3.2

Ključni sadržaji

SJETIMO SE NA POČETKU	
<ul style="list-style-type: none"> • Allah, dž. š., nam je dao određene dužnosti 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>U ostvarivanju odgojno-obrazovnog ishoda nastavnik će različitim oblicima rada, o temeljnim islamskim dužnostima na odabranim primjerima, omogućiti da nakon susreta s njima učenici mogu primjenjivati navedeno u razradi odgojno-obrazovnog ishoda.</p> <p>Preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poticanje savjesnosti i odgovornosti u radu i izvršavanju dužnosti i obaveza prema sebi i drugima; - izradu, realizaciju i evaluaciju plana vlastitih dužnosti; - povezivanje islamskih dužnosti sa životom. 	
B.5.2. Opisuje uvjete za namaz.	<ul style="list-style-type: none"> • Prihvata dužnosti izvršavanja uvjeta za namaz. • Navodi i opisuje uvjete za namaz. • Pravilno i melodično uči ezan.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.1 TZP-2.3.2
Ključni sadržaji	
NAMAZ I PLANIRANJE VREMENA	
<ul style="list-style-type: none"> • Uljepšajmo se za namaz • Prvi mujezin • Kako ukrasiti namaz 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>U ostvarivanju odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pripremanje za namaz, kao i za sve važne radnje u svakodnevnom životu; - uvjete i sastavne dijelove namaza iz ugla uljepšavanja svog izgleda i ukrašavanja svog govora tijelom i riječima; - podsticanje na održavanje veze s Allahom, dž.š., putem namaza; - naglašavanje važnosti i vrijednosti mujezina na primjeru prvog mujezina; - isticanje zajedništva, jačine, sloga i jedinstva džemata. 	
B.5.3. Organizira svoje vrijeme prema namaskim vremenima kako bi bile zadovoljene potrebe organizacije, porodice i vlastite potrebe.	<ul style="list-style-type: none"> • Stavlja u odnos namaz i planiranje vremena. • Analizira mudrost Božiju u stvaranju noći i dana. • Navodi namaska vremena. • Analizira vlastiti odnos prema namazu.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
NAMAZ I PLANIRANJE VREMENA	
<ul style="list-style-type: none"> • Allah, dž.š., je stvorio dan i svjetlo 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarivanja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - planiranje vremena prema dnevnim namazima; - razumijevanje važnosti obavljanja namaza u njegovom vremenu; - prepoznavanje Božijih blagodati i zahvaljivanje na njima. 	
B.5.4. Objasnjava način klanjanja akšam namaza.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje akšam namaz. • Analizira vlastiti odnos prema akšam namazu.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.1.1 TZP-2.2.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Allah, dž.š., je stvorio dan i svjetlo • U smiraj dana zahvaljujem Allahu, dž.š. 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Pored preporuka navedenih za odgojno-obrazovni ishod B.5.3. preporučuje se i:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje važne uloge i značaja akšam namaza; - podsticanje na održavanje veze s Allahom, dž.š., putem pravilnog i redovnog obavljanja akšam namaza. 	

<p>B.5.5. Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i primjenjuje ezan, ikamet, suru El-Kafirun, tesbih i zikr poslije namaza.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretira suru El-Kafirun s prijevodom. • Demonstrira ezan, ikamet, tesbih i zikr poslije namaza.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.3.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Ezan, ikamet, sura El-Kafirun, tesbih i zikr poslije namaza 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno obrazovne ishode A.5.2., A.5.3. i A.5.4.	
<p>B.5.6. Opisuje radosti ramazana i odlučno se prilagođava novim okolnostima koje donosi ramazan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi i opisuje pripreme i radosti koje ramazan donosi u životu vjernika. • Izdvaja radosti ramazana koje su radost njegovoј duši. • Objasnjava načine iskazivanja radosti u ramazanu.
Poveznice sa ZJNPP	POO-2.2.4 PNP-4.1.2
Ključni sadržaji	
<p>U SUSRET RADOSTIMA RAMAZANA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ramazan – radost moje duše • Ilahijom i kasidom o ramazanu 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ishod se ostvaruje u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika. Može se ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:	
<ul style="list-style-type: none"> - pripemanje za ramazan; - razvijanje navike posta u mjesecu ramazanu; - prepoznavanje radnji u ramazanu koje donose radost i zadovoljstvo; - značaj druženja u ramazanu; - ulogu ilahije i kaside u oživljavanju radosti ramazana i čuvanju ramazanskih običaja. 	
<p>B.5.7. Opisuje zekat kao obavezu čijim dijeljenjem se uvećava imetak.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi Kur'amski primjer uvećanja imovine ljudima koji udjeluju u ime Allaha, dž.š. • Povezuje dijeljenje u ime Allaha, dž.š., i povećavanje blagodati. • Izdvaja koristi od davanja zekata.
Poveznice sa ZJNPP	PNP-4.3.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Oni što daju više i imaju 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ishod se ostvaruje u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika. Može se ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:	
<ul style="list-style-type: none"> - analiziranje Kur'anskog teksta; - razvijanje navike dijeljenja u imu Allaha, dž.š.; - prepoznavanje koristi od davanja zekata; - ulogu zekata u jačanju zajednice muslimana. 	

Oblast: C/Ihsan i ahlak

Ishod učenja	Razrada ishoda
C.5.1. Izrađuje dnevni plan rada u skladu sa svojim sposobnostima, interesima i uvjerenjima.	<ul style="list-style-type: none"> Vrednuje kvalitet planiranja dnevnih, sedmičnih, mjesecnih i godišnjih aktivnosti. Prepoznae vrijednosti u vlastitom životu. Analizira svoje želje i mogućnosti.
Poveznice sa ZJNPP	PNP-4.4.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Ja to želim, ja to mogu 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Ishod se ostvaruje u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika. Može se ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na prepoznavanje vrijednosti, želja i mogućnosti kao i pravilno raspoređivanje i planiranje vremena u skladu s preporukama danim za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda B.5.1.</p>	
C.5.2. Prepoznae, iz ugla islama, prihvatljivo ponašanje i analizira ga.	<ul style="list-style-type: none"> Definira ljudskost, suosjećanje, ahlak, dobro djelo, spremnost za saradnju i prijateljstvo. Izgrađuje lijep i iskren odnos prema drugima iskazujući im zahvalnost. Bira prijatelje u skladu s islamskim učenjem. Stavlja u odnos saradnju i sukob.
Poveznice sa ZJNPP	POO-2.2.2 PNP-4.4.2 GRO-1.1.1
Ključni sadržaji	
SOCIJALNE VJEŠTINE	
<ul style="list-style-type: none"> Žao mi je, pogriješio sam Treba reći hvala Pismo mom prijatelju Otkrij ko si i budi to što jesi Suosjećam s drugima Spreman sam da sarađujem 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Ishod se ostvaruje u skladu s potrebama, interesima, mogućnostima učenika i aktuelnim dešavanjima uz primjenu različitih oblika rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje i biranje ispravnog ponašanja; - analizu prihvatljivog ponašanja u sukobu, grijesnju, prijateljstvu, saradnji i sl.; - razvijanje temeljnih životnih vještina, koje će podržati mladog čovjeka u umijeću građenja odnosa, podnošenju i rješavanju interpersonalnih konflikata i izlaženju na kraj na konstruktivn način sa svojim osjećanjima. 	
C.5.3. Predstavlja svoje stavove, teži ka rješavanju problema i izražava spremnost za saradnju.	<ul style="list-style-type: none"> Pokazatelji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični pokazateljima navedenim u odgojno-obrazovnom ishodu C.5.2.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.2 TZP-2.3.3
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim u odgojno-obrazovnom ishodu C.5.2.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.5.2.	
C.5.4. Analizira pouke sure El-Kafirun u multikulturalnom ambijentu.	<ul style="list-style-type: none"> Izdvaja i prihvata poruke sure El-Kafirun. Analizira odnos prema drugim vjerovanjima iz

	<p>ugla učenja sure El-Kafirun.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vrednuje kvalitet vlastitog poimanja vjerovanja.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.2.2 GRO-1.2.4
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Sura El-Kafirun 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Ishod se ostvaruje u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika. Može se ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na značaj vjerovanja, razliku između vjernika i nevjernika, praktične životne vrijednosti i poruke sure El-Kafirun u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke.</p>	
C.5.5. Pokazuje svakodnevnu predanost etičkoj praksi islama.	<ul style="list-style-type: none"> • Pokazatelji navedeni u razradi svih odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke za peti razred.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.1 TZP-2.3.2
Ključni sadržaji	
<p>Svi preporučeni sadržaji islamske vjeronauke za peti razred.</p>	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuke za osavarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za sve odgojno-obrazovni ishod islamske vjeronauke za peti razred.</p>	
C.5.6. Revidira svoje prosuđivanje na osnovu novih saznanja i usklađuje ponašanje u duhu islama.	<ul style="list-style-type: none"> • Pokazatelji navedeni u razradi svih odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke za peti razred.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.2
Ključni sadržaji	
<p>Svi preporučeni sadržaji islamske vjeronauke za peti razred.</p>	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za sve odgojno-obrazovne ishode islamske vjeronauke za peti razred.</p>	

Oblast: D/Kulturno-civilizacijsko naslijede	
Ishod učenja	Razrada ishoda
D.5.1. Analizira svoju ulogu u očuvanju prirodne i kulturne baštine u zavičaju i domovini.	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaće i prihvata različitosti u vlastitom okruženju. • Definira kulturnu baštinu i objašnjava odnos zavičaja, vjere i domovine. • Navodi i opisuje blagdane drugih vjerovanja i uvjerenja. • Analizira kulturu življjenja s pripadnicima drugih religija. • Bira tolerantan stav prema različnostima u vlastitom okruženju.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.5 GRO-1.1.3
Ključni sadržaji	

RAZLIČITOSTI U MOM KOMŠILUKU

- Domovina se ljubavlju gradi
- Katolički i pravoslavni blagdani
- Jevrejski blagdani
- Blagdani pripadnika ostalih uvjerenja

Preporuke za ostvarenje ishoda

Odgjno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na odnos identiteta, islama i domovine u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjerouuke.

Preporučuje se:

- nastavak izgradnje identiteta kroz iskazivanje pripadnosti domovini;
- izdvajanje elementa prirodne i kulturne baštine Bosne i Hercegovine;
- posvećivanje pažnje blagdanima drugih vjerovanja i uvjerenja;
- razvijanje poštovanja prema drugim narodima i religijskim zajednicama u bliskom okruženju.

D.5.2. Razvija individualne i kulturne različitosti, te ljudi vrednuje na osnovu onoga što jesu, a ne kako izgledaju ili u što vjeruju.

- Pokazatelji za ostvarenje odgjno-obrazovnog ishoda su identični pokazateljima navedenim u razradi za odgjno-obrazovni ishod D.5.1.

Poveznice sa ZJNPP

DHP-1.2.5 GRO-1.1.3

Ključni sadržaji

Sadržaji za ostvarenje odgjno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim u odgjno-obrazovnom ishodu D.5.1.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostvarenje odgjno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgjno-obrazovni ishod D.5.1.

6. razred osnovne škole/ 2 časa sedmično / 70 časova godišnje

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
A.6.1. Opisuje događaje koji su prethodili hidžri, hidžru i organizaciju života u Medini nakon hidžre, te analizira pouke hidžre.	<ul style="list-style-type: none"> Objašnjava pojmove: hidžra, muhadžiri, ensarije, Medinska povelja. Opisuje događaje koji su prethodili hidžri. Objašnjava hidžru i organizaciju života u Medini nakon hidžre. Izdvaja pouke iz navedenih događaja i analizira ih. Prosuđuje ulogu zajedništva u gradnji zajednice muslimana.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.1 HIS-1.0.2
Ključni sadržaji	
IZ ŽIVOTA BOŽIJE MILJENIKA	<p>Hidžra - put ka uspjehu Međusobno pomaganje Šta možemo zajedno Poslanikova džamija nekad i sad</p>
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Učenici šestog razreda sve više pokazuju individualne razlike i smisao za objektivnost i realnost. Teško se uživljavaju u položaj drugih i u stanju su analizirati, ali samo činjenice. Dakle, u ovoj dobi susreću vjerouaučne sadržaje upoznavajući najprije činjenice i događaje, istražuju i otkrivaju novo te tragaju za idealima, ostvarenim posebno u junacima kao ljudima velikih poduhvata i velikih djela. „Pedagogija heroja“ ili „živilih uzora“ posebno je prikladna za ovaj uzrast. Najbolje shvataju i razumijevaju činjenice, događaje i poruke preko djelovanja i konkretnoga iskustva. Odatle proizlazi potreba aktivnih metoda, multimedijalnih i multimetodičkih pristupa u radu. Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.6.1. preporučuje se stavljanje središnje refleksije na događaje koji su prethodili hidžri, hidžru, organizaciju života u Medini nakon hidžre, gradnju Poslanikove, a.s., džamije i pouke iz svih navedenih događaja (pomaganje, zajedništvo, ostavljanje lošeg radi dobrog).	
A.6.2. Objasnjava značaj vjere u životu čovjeka.	<ul style="list-style-type: none"> Prihvata vjeru kao duhovnu potrebu svakog čovjeka. Pokazuje vjersku toleranciju. Identificira u čemu sve vjera pomaže čovjeku. Prikazuje kontinuitet vjerovanja na Zemlji na primjerima Božijih poslanika i njihovih poslaničkih misija.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.1.3 DHP-1.2.1
Ključni sadržaji	
VJERA U ŽIVOTU ČOVJEKA	<ul style="list-style-type: none"> Vjera nas opremljuje Kontinuitet vjerovanja
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:	<ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje pojma vjere i vjerovanja kao duhovne potrebe svakog čovjeka; - upoznavanje s raširenošću vjere i razvijanje vjerske tolerancije; - promišljanje, primjerno uzrastu, o odgovorima na pitanja o životu, smrti, smislu i svrsi postojanja i življjenja; - vrijednosti i značaj vjere u životu čovjeka kao i njenoj prirodnjoj urođenosti u čovjeku; - razvijanje svijest o zajedničkoj misiji poslanika još od prvog čovjeka i poslanika Adema, a.s., i religijama

koje su se razvijale pod djelovanjem njihovih misija.	
A.6.3. Navodi i opisuje velike Božije objave i osobine Božijih poslanika.	<ul style="list-style-type: none"> Navodi velike Božije objave i poslanike kojima su dostavljene. Opisuje „sudbinu“ velikih Božijih objava i izdvaja zajedničko u njima. Analizira osobine Božijih poslanika. Dovodi u vezu svoje osobine s osobinama poslanika.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Kontinuitet vjerovanja Božiji poslanici 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje zajedničke misije poslanika i poruke velikih Božijih objava; - promišljanje o osobinama poslanika radi promišljanja o vlastitim osobinama; - razvijanje odnosa prema objavama i poslanicima u skladu s islamskim učenjem. 	
A.6.4. Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i analizira Ajetul Kursiju, suru El-Maun, Allahova svojstva i određena lijepa Allahova imena.	<ul style="list-style-type: none"> Interpretira Ajetul Kursiju, suru El-Maun, Allahova svojstva i određena lijepa Allahova imena. Analizira prijevod Ajetul Kursije, sure El-Maun, Allahovih svojstava i određena lijepa Allahova imena. Prosudiće o vlastitom odnosu prema Ajetul Kursiji, suri El-Maun, Allahovim svojstavima i lijepim Allahovim imenima.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.3.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Ajetul Kursija, sura El-Maun, Allahova svojstva i određena lijepa Allahova imena 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada kroz poticanje memorisanja s prijevodom Ajetul Kursije, sure El-Maun, Allahovih svojstva i određenih lijepih Allahovih imena i djelovanja u skladu s njihovim porukama.</p>	
A.6.5. Iskazuje interes za spoznajom Stvoritelja.	<ul style="list-style-type: none"> Spoznaće Stvoritelja kroz Njegova lijepa imena i svojstva. Identificira Milost Božiju u sebi i svijetu oko sebe. Definira pravednost kao prirodnu potrebu ljudske duše. Objašnjava Sudnji dan kao dan provođenja apsolutne pravde. Identificira one koji čine nepravdu i poriču Sudnji dan. Analizira vlastiti odnos prema milosti, pravednosti i Allahu, dž.š.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-5.2.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Stvoritelj nam se otkriva u Svojim djelima 	

- Milost Božija
- Pravednost Božija

Preporuke za ostvarenje ishoda

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- razvijanje se želje za upoznavanjem i spoznajom Stvoritelja kroz Njegova lijepa imena i svojstva;
- osvještavanje šta sve obuhvata Milost Božija;
- promišljanje o Pravednosti Božijoj i prirodnom potreboru ljudske duše za pravednošću;
- razvijanje svijesti o Sudnjem danu kao danu provođenja pravde Božije nad učinjenim djelima na dunjaluku;
- povezivanje sure El-Ma'un i ljudi koji čine nepravdu zaboravljujući ili poričući dan provođenja absolutne Božije pravde.

<p>A.6.6. Razumije snagu povjerenja, strpljivosti, istrajnosti, odgovornosti, saradnje, pomaganja, te moć praštanja i potrebu bliskosti s Bogom po uzoru na Božije poslanike Ejuba, a.s., Jakuba, a.s., Jusufa, a.s., Zul Kifla, a.s., Junusa, a.s., Isaa, a.s., i Muhammeda, a.s.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje povjerenje, strpljivost, istrajnost, odgovornost, saradnju, pomaganje, moć praštanja i potrebu bliskosti s Bogom po uzoru na Božije poslanike Ejuba, a.s., Jakuba, a.s., Jusufa, a.s., Zul Kifla, a.s., Junusa, a.s., Isaa, a.s., i Muhammeda, a.s. • Prosuđuje po čemu navedeni poslanici mogu biti uzori. • Analizira vlastiti odnos prema navednim osobinama i potrebama.
---	--

Poveznice sa ZJNPP

DHP-2.2.2

Ključni sadržaji

UZORI ČOVJEČANSTVU

- Strpljivost kao vrlina
- Moć praštanja
- Izvršimo preuzete obaveze
- Istraj i kada ti je teško
- Podrška i timski rad

Preporuke za ostvarenje ishoda

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- promišljanje o prednostima strpljenja na ovom i budućem svijetu;
- osvještavanje veličine i moći praštanja i njenog odraza na materijalno i duhovno bogatstvo;
- važnost izvršavanja preuzetih obaveza i načine izvršavanja tih obaveza;
- razmišljanje o činjenici da svi imaju poteškoće u životu;
- učenje kako se nositi s teškoćama uz osvješćivanje činjenice da svaka teškoća otkriva nove poglede na život i jača čovjeka;
- vrijednost i značaj podrške i timskog rada.

Oblast: B/Islam - praktikovanje

Ishod učenja	Razrada ishoda
<p>B.6.1. Objasnjava svrhu i ulogu molitve u životu vjernika, te navodi različite oblike, prilike i mjesta molitve</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje vlastito obraćanje Bogu. • Navodi i objašnjava različite oblike molitvi. • Prepoznaže prilike u kojima se treba obraćati Bogu i objašnjava na koji način. • Navodi različita mjesta za obavljanje molitve i povezuje ih s odgovarajućim molitvama. • Analizira vlastiti odnos prema molitvi i mjestima za obavljanje molitve.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-5.1.3

Ključni sadržaji

MOJE OBRAĆANJE BOGU

- Različiti oblici molitve
- Prilike u kojima se obraćam Bogu
- Mjesta hvaljenja i slavljenja Stvoritelja

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvativljiv način, središnju refleksiju na:

- oživljavanje u mislima i osjećanjima svih oblika molitve kako bi molitva postala živa riječ u dovi, tevbi, namazu itd.;
- interpretaciju molitve različitih religija, s posebnom pažnjom na molitvu muslimana;
- otkrivanje i uočavanje prilika u kojima bi se trebali obraćati Bogu radi održavanja veze s Njim i u dobru i u zlu;
- otkrivanje i upoznavanje različitih mjesta na kojima muslimani obavljaju molitve;
- upoznavanje s osnovnim sakralnim objektima susjednih religija radi daljnog razvijanja tolerancije.

B.6.2. Opisuje podne namaz.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje podne namaz i izdvaja koristi od njegovog obavljanja. • Interpretira ilahiju i analizira je.
------------------------------------	---

Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.1.1 UMP-3.3.3
---------------------------	----------------------------

Ključni sadržaji

- Kada sunce dostigne svoj vrhunac
- Ilahija: Zvao bih Te Gospodaru

Preporuke za ostvarenje ishoda

Pored preporuke date za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda B.6.1., a koja se odnosi na različite oblike molitvi, preporučuje se središnja refleksija na potrebu za duhovnim odmorom i podne namaz sa svim vrijednostima i koristima uz potvrdu sunneta o tome.

B.6.3. Povezuje zekat s imovinom na koju se daje.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi imovinu nakoju se daje zekat. • Definira nisab. • Opisuje način izdvajanja zekata na propisanu imovinu. • Razlikuje imovinu koja podliježe zekatu od one koja ne podliježe.
--	---

Poveznice sa ZJNPP	POO-2.2.4. PNP-4.3.2 GRO-2.2.3
---------------------------	---------------------------------------

Ključni sadržaji

- Imovina na koju se daje zekat

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporučuje se prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda isticanje, na uzrastu primjerenom nivou, refleksije na:

- klasificiranje imovine na koju se daje zekat;
- utvrđivanje osnove na koju se daje zekat;
- navođenje praktičnih primjera izdvajanja zekata;
- upoznavanje učenika s aplikacijom Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini – Zekat kalkulator;
- promišljanje o onome što je stvarno potrebno za život i onome što je višak;
- razvijanje odgovornosti prema vlastitoj imovini i zajednici muslimana.

Oblast: C/Ihsan i ahlak	
Ishod učenja	Razrada ishoda
C.6.1. Prepoznaće svoje potrebe i težnje, te razvija pozitivan stav prema životu.	<ul style="list-style-type: none"> • Prikazuje koje su radnje potrebne za uspješan početak nekog posla s posebnim naglaskom na početak školske godine. • Identificira vlastite potrebe i težnje. • Analizira Prvu objavu.

	<ul style="list-style-type: none"> Identificira šta utječe na sreću i prepozna je u svakodnevnici.
Poveznice sa ZJNPP	KMP-1.2.1 KMP-1.2.3 PNP-4.4.2
Ključni sadržaji	
KAKO POČETI	
<ul style="list-style-type: none"> Moje potrebe i težnje Uči, čitaj! Težnja za srećom 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se:	
<ul style="list-style-type: none"> - afirmativno djelovanje na tolerantne stavove učenika prema njihovim individualnim razlikama koje su sve uočljivije i kojih sami postaju svjesniji; - usmjeravanje učenika da svoj individualni plan počnu s učenjem radi Boga (u ime Boga), uz obrazloženje da će samo tako dostići ostale potrebe i ciljeve u životu; - ukazivanje da sami bitno utječu na svoju sreću, te da je ne treba tražiti izvana; - povezivanje sreće s vlastitim mislima i osjećanjima, kao i pogledima islama na sreću. 	
C.6.2. Uočava da se učenjem i radom dosežu ciljevi u životu.	<ul style="list-style-type: none"> Pokazatelji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični pokazateljima navedenim u razradi za odgojno-obrazovni ishod C.6.1.
Poveznice sa ZJNPP	KMP-1.2.1 KMP-1.2.2 KMP-1.2.3
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.6.1.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama datim za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.6.1.	
C.6.3. Opisuje korake kontrole ljutnje na primjeru uputa Muhammeda, a.s., demokratično predstavlja svoje stavove i sistemski pristupa rješavanju konfliktne situacije.	<ul style="list-style-type: none"> Definira ljutnju i sukobe. Slijedi korake kontrolisanja ljutnje na primjeru uputa Muhammeda, a.s. Demokratično predstavlja svoje stavove. Sistemski pristupa rješavanju sukoba. Analizira vlastiti odnos prema ljutnjima i sukobima.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.3 PNP-4.4.2
Ključni sadržaji	
SOCIJALNE VJEŠTINE	
<ul style="list-style-type: none"> Ljut(a) sam, jako sam ljut(a) Rješavanje sukoba 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se:	
<ul style="list-style-type: none"> - definiranje ljutnje i sukoba; - prepoznavanje emocija koje „prate“ ljutnju i sukobe, - predstavljanje savjeta Muhammeda, a.s., za kontroliranje ljutnje; - vježbanje demokratičnog predstavljanja vlastitih stavova i prihvatljivog izražavanja ljutnje; - analiziranje odnosa prema ljutnji, sukobima i rješavanju sukoba. 	
C.6.4. Navodi, opisuje i primjenjuje poruke Medinske povelje.	<ul style="list-style-type: none"> Definira Medinsku povelju. Izdvaja elemente Medinske povelje koji govore o pomaganju, suživotu i toleranciji. Analizira ih u kontekstu životne stvarnosti.

Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.1 TZP-2.3.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Medinska povelja 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgjno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada kroz poticanje analize dijela Medinske povelje koji govori o pomaganju, suživotu i toleranciji radi razvijanja svijesti o njenom značaju i doprinisu demokratskim tokovima historije čovječanstava.</p>	
C.6.5. Objasnjava vrijednosti zajedničkog života i analizira sličnosti i razlike.	<p>Pored pokazatelja navedenih u odgjno-obrazovnom ishodu A.6.1., a koji se odnose na pomaganje i suživot učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> Navodi vrijednosti zajedničkog života. Opisuje odnos prema drugima. Opravdava poštivanje i dobre odnose s drugima. Prosudiže vrijednost lijepih postupaka. Objasnjava značaj osmijeha i ljubavnosti u komunikaciji.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.2 PNP-4.2.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Međusobno pomaganje Šta možemo zajedno <p>VRIJEDNOSTI ZAJEDNIČKOG ŽIVOTA</p> <ul style="list-style-type: none"> Ja i drugi zajedno Poštivanje i dobri odnosi Umijeće stvaranja dobrih odnosa Na nepravdu pravdom odgovori Osmijeh i ljubavnost su sadaka 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Pored preporuka navedenih u odgjno-obrazovnom ishodu A.6.1., a koji se odnose na pomaganje i suživot preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje različitih zajednica ljudi, radi prepoznavanja šta ih spaja i čini snažnim, kao i onog što ih razdvaja i čini slabima; - razumijevanje i prihvatanje razlika među ljudima; - toleranciju prema drugim načinima vjerovanja, prema drugačijim kulturama, običajima i tradicijama; - identificiranje interesa koji se mogu ostvariti zajedničkim životom; - kreiranje klime koja omogućava dobre odnose i rad u zajednici radi ličnog i općeg dobra; - usmjeravanje na samokontrolu i samodisciplinu radi kontroliranja svojih emocija; - pomaganje i usmjeravanje u pronalaženju dobra u drugome, radi optimističkog orijentiranja pri procjeni drugih; - podsticanje na razvijanje pozitivnih stavova o svijetu u kome žive radi lakšeg odupiranja porocima današnjice; - unaprijedivanje svijesti o značaju činjenja radosti drugima sitnim detaljima (osmijeh, lijepi riječi i sl.). 	
C.6.6. Istiće osobine pravednosti, blagosti, samokontrole, solidarnosti, pomaganja, tolerantnosti, ljubavnosti, empatije i asertivnosti.	<ul style="list-style-type: none"> Pokazatelji za ostvarenje odgjno-obrazovnog ishoda su identični pokazateljima navedenim u razradi za odgjno-obrazovni ishod C.6.5.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.1.3
Ključni sadržaji	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgjno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgjno-obrazovni ishod C.6.5.</p>	
Preporuke za ostvarenje ishoda	

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama datim za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.6.5.

C.6.7. Razumije da svi postupci rezultiraju posljedicama na ovom i budućem svijetu.	• Stavlja u odnos vlastita djela i posljedice kojima su rezultirala.

Poveznice sa ZJNPP

GRO-1.1.3

Ključni sadržaji

- Posljedice mojih djela

Preporuke za ostvarenje ishoda

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se:

- razvijanje svijesti i samosvijesti o ljudskim djelima, zbog posljedica koje povlače za sobom na ovom i budućem svijetu;
- isticanje saosjećanja i izvršavanja obaveza i dužnosti (prema Bogu, ljudima i sebi) i licemjerstva u kontekstu sure Al-Maun.

C.6.8. Prepoznaće uzorite osobine svojih roditelja.	• Opisuje odnos prema roditeljima. • Navodi uzorite osobine roditelja. • Analizira vlastiti odnos prema roditeljima.

Poveznice sa ZJNPP

GRO-1.1.1

Ključni sadržaji

- Moji roditelji, moji uzori

Preporuke za ostvarenje ishoda

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se stavljanje središnje refleksije na odnos prema roditeljima i njihovim uzornim vrijednostima u kontekstu učenja islama.

C.6.9. Pokazuje svakodnevnu predanost etičko praksi islamske vjeroučiteljice u izvršavanju dužnosti te revidira svoje prosuđivanje na osnovu novih saznanja i usklađuje ponašanje u duhu islamske vjeroučiteljice.	• U skladu s razradom svih odgojno-obrazovnih ishoda za šesti razred.

Poveznice sa ZJNPP

GRO-1.1.3

Ključni sadržaji

Svi preporučeni sadržaji islamske vjeroučiteljice za šesti razred.

Preporuke za ostvarenje ishoda

U skladu s preporukama svih odgojno-obrazovnih ishoda za šesti razred.

Oblast: D/Kluturno-civilizacijsko naslijede

Ishod učenja	Razrada ishoda
D.6.1. Objasnjava hidžretske datume i upoređuje ga s gregorijanskim kalendarom, te izdvaja važne datume iz hidžreetskog kalendaru.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje hidžretske datume. • Navodi i prati važne datume iz hidžreetskog kalendaru. • Analizira vlastiti odnos prema hidžreetskemu kalendaru.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4

Ključni sadržaji

IZ HIDŽRETSKOG KALENDARA

- Hidžretska kalendara

Preporuke za ostvarenje ishoda

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se ozivljavanje hidžreetskog kalendaru i prigodno

obilježavanje značajnih datuma u okviru kreiranja vlastitog izvedbenog plana i programa. Ova sloboda ostavlja veću mogućnost saradnje s roditeljima i organiziranja „živog“ obilježavanja muslimanskih mubarek dana i noći, s ciljem njihovog afirmiranja u životu muslimana.

D.6.2. Pokazuje toleranciju prema drugačijim načinima ispoljavanja vjere, drugačijim kulturama, običajima i tradicijama, te ljude vrednuje na osnovu onoga što jesu, a ne kako izgledaju ili u što vjeruju.	• Pored pokazatelja datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda B.6.1. učenik prihvata život s različitostima i razvija toleranciju.
--	--

Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.2.4
---------------------------	------------------

Ključni sadržaji

- Različiti oblici molitve
- Prilike u kojima se obraćam Bogu
- Mjesta hvaljenja i slavljenja Stvoritelja
- Živjeti s različitostima

Preporuke za ostvarenje ishoda

Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda B.6.1. preporučuje se još i osvještavanje činjenice da pored različitosti u izgledu i pojedinim učenjima, postoji povezanost s prvim poslanikom i nužna potreba za suživotom i zdravim dijalogom.

7. razred osnovne škole/ 2 časa sedmično / 70 časova godišnje

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
A.7.1. Analizira potrebu i ulogu vjere u duhovnom i tjelesnom razvoju.	<ul style="list-style-type: none"> Razumije potrebu vjere u vlastitom duhovnom i tjelesnom razvoju. Opisuje potrebu za druženjem. Prepoznaće faze tjelesnog i duhovnog razvoja upoređujući svoje stavove s mišljenjima drugih. Objašnjava svoja osjećanja, nastojanja, težnje, očekivanja i klasificira potrebe i težnje. Prosuđuje o negativnim utjecajima razmirica i sukoba na ponašanje čovjeka. Analizira potrebu i ulogu vjere u duhovnom i tjelesnom razvoju.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.1.1 DHP-1.1.2 DHP-1.1.3
Ključni sadržaji	
GDJE SAM I KO SAM	<ul style="list-style-type: none"> Upoznajmo sebe Kako graditi vlastitu ličnost Svi smo jedinstveni i trebamo druge Moj tjelesni i duhovni razvoj Razmirice i sukob
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Učenici sedmog razreda sve veći interes pokazuju za one sadržaje i odgojno-komunikacijske pristupe koji su povezani s njihovim ličnim životnim pitanjima i iskustvima. Njihova pažnja sve više se okreće od vanjskog prema unutrašnjem svijetu i području intenzivnog proživljavanja i kritičkog odnosa prema cijelokupnoj stvarnosti koja ih okružuje. Oni svijet oko sebe sada posmatraju iz svojih ličnih pitanja i svog subjektivnog svijeta. Važna su im pitanja autoriteta, poslušnosti i slobode, prijateljstva i ljudske spolnosti. Zato se u nastavi islamske vjeronauke treba posebna briga posvetiti sadržajima i aspektima vjerskog odgoja koji dotiču i "pogađaju" njihova pitanja, probleme i interesu i pomažu im u izgradnji ličnog identiteta u koji je integrirana religiozno-moralna dimenzija. Sadržaji predmetnog kurikuluma pomažu učeniku da upozna sebe u tjelesnom i duhovnom domenu svog razvoja.</p> <p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda A.7.1. preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - praćenje i poticanje intelektualnog, emotivnog i socijalnog razvoja na način primjeren uzrastu; - razumijevanje vlastite ličnosti kao jedinstvene; - poticanje na druženje s drugima; - razvijenost svijest o negativnim posljedicama razmirica i sukoba u svakodnevnom životu. 	
A.7.2. Opisuje bitke na Bedru i Uhudu i analizira ih s ciljem izdvajanja pouka.	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje događaje vezane za bitke na Bedru i Uhudu. Definira strpljivost i iskrenost kao osobine. Identificira pouke o iskrenosti i strpljenju Poslanika, a.s., izdvajajući ove plemenite osobine kao ključ uspjeha u svakodnevnom životu. Djeluje u skladu s identificiranim poukama.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.1 HIS-4.0.2
Ključni sadržaji	
<p>NAUČIMO OD POSLANIKA, A.S.</p> <ul style="list-style-type: none"> Allah je uz iskrene 	

- Strpljenjem do uspjeha

Preporuke za ostvarenje ishoda

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na: Bitku na Bedru i bitku na Uhudu u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeroulike.

Preporučuje se:

- interpretiranje navedenih događaja na učenicima prihvatljiv način;
- osvještavanje značaja iskrenosti i strpljenja u svim životnim situacijama.

A.7.3. Analizira Muhammedovu, a.s., ljubav prema djeci.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi i objašnjava prava djece u islamu. • Opisuje ljubav Muhammeda, a.s., prema djeci. • Vrednuje vlastiti odnos prema Muhammedu, a.s., i djeci.
--	--

Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.2
---------------------------	------------------

Ključni sadržaji

- Poslanik, a.s., i ljubav prema djeci

Preporuke za ostvarenje ishoda

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada i interpretacijom ljubavi Muhammeda, a.s., prema djeci na zabilježenim primjerima iz njegovog života. Preporučuje se stavljanje središnje refleksije na:

- osvještavanje mjesta i uloge djeteta, bez obzira na spol, u islamskoj kulturi na osnovu brojnih primjera iz života Muhammeda, a.s.;
- komparaciju prava koja djetetu daje islam još u 7. stoljeću i UN prava djeteta;
- podsticanje učenika na poštivanje tradicije, običaja i navika drugih ljudi i njegovanje ljubavi prema vlastitoj kulturi i tradiciji.

A.7.4. Analizira snagu iskrenosti, strpljivosti, istrajnosti, poštenja, pravednosti, ljubavi, slobode, moralnosti, mudrosti i lijepog postupanja po uzoru na Božije poslanike: Muhammeda, a.s., Šuajbu, a.s., Musaa, a.s., Lutu, a.s., Isa, a.s. i Lukmana, a.s.	<ul style="list-style-type: none"> • Objašnjava: iskrenost, strpljivost, istrajnost, poštenje, pravednost, moralnost, mudrost, ljubav, slobodu i lijep postupak. • Opisuje živote poslanika: Muhammeda, a.s., Šuajbu, a.s., Musa, a.s., Luta, a.s., Isa, a.s., i Lukmana, a.s. • Izdvaja dokaze mudrosti Božije i pouke ljudima iz kazivanja o njima. • Razvija čistoću tijela i duše uz korištenje blagodati Božjih. • Identificira da se sve dešava s razlogom. • Razumije šta znači živjeti u ljubavi i slobodi. • Prepoznaće i opisuje blagodati lijepog postupka.
---	---

Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.2 HIS-4.0.2
---------------------------	----------------------------

Ključni sadržaji

POSLANICI I MOJ ŽIVOT

- Koliko smo pošteni
- Sve se dešava s razlogom
- Život u ljubavi i slobodi
- Čuvanje slobode

- Sačuvajmo čistoću duše i tijela
- Iz vrela mudrosti
- Blagodati lijepog postupka

Preporuke za ostvarenje ishoda

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- razvijanje plemenitih osobina na primjeru Božijih poslanika;
- osvještavanje značaja poštenja na primjeru kazivanja o Šuajbu, a.s., i razmišljanje o vlastitoj pravednosti (prema sebi, drugima, Bogu) i afirmativno djelovati na razvijanje poštenja;
- razvijanje svijesti o Božjem određenju i nepostojanju slučajnosti kroz kazivanje o djetinjstvu Musaa, a.s.;
- pomaganje učenicima da shvate važnost slobode i ljubavi u životu. Poslužiti se kazivanjem o braći Musau i Harunu, a.s., njihovoj ljubavi koju su širili i prenosili svojim sljedbenicima i viziji slobodnog života;
- afirmativno djelovanje na učenike da i sami doprinose uređenju vlastitog života u odjeljenju, džematu, gradu, domovini uz poštivanje principa slobode;
- povezivanje kazivanja o Lutu, a.s., i čuvanju čistoće duše i tijela, kao i čednosti;
- upoznavanje s životom Isa, a.s., i primjeru očuvanja života u čistoći, slobodi i ljubavi;
- razmišljanje o ulozi Božijih blagodati u životu čovjeka na primjeru kazivanja o Šuajbu, a.s., (poštenje i pravednost u obavljanju svojih poslova);
- identificiranje mudrih savjeta koje je Lukman, a.s., darivao svome sinu radi razvijanja moralnosti, uljudnosti u govoru, hodu, ljubavi prema nauci, druženju, bogobojaznosti itd.;
- kazivanje o ashabu-l-karjeti, trojici koja se spominju u suri Jasin (učenicima Isaa, a.s.), s ciljem popravljanja međuljudskih odnosa i razvijanja kulture dijaloga i iznošenja vlastitih stavova.

Oblast: B/Islam - praktikovanje

Ishod učenja	Razrada ishoda
B.7.1. Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i analizira suru Kurejš.	<ul style="list-style-type: none"> • Memoriše i interpretira suru Kurejš s prijevodom. • Usvaja i primjenjuje pouke sure Kurejš i važnost pouzdanja u Allaha, dž.š.
Poveznice sa ZJNPP	HIS-1.0.2

Ključni sadržaji

- Sura Kurejš

Preporuke za ostvarenje ishoda

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada i poticanje memorisanja s prijevodom sure Kurejš i djelovanja u skladu s porukama date sure.

B.7.2. Objašnjava pojmove balig, gusul, tejemmum, džunub, zekat, sadekatu-l-fitir, sadaka i kurban.	<ul style="list-style-type: none"> • Definira i upoređuje pojmove: balig, gusul, tejemmum, džunub, zekat, sadekatu-l-fitir, sadaka i kurban. • Prepoznaže važnost navedenih pojnova u okviru izvršavanja islamskih dužnosti u svakodnevnom životu. • Identificira prava i obaveze koje proizilaze nakon sticanja punoljetstva u islamu. • Prosuđuje o negativnim utjecajima razmirica i sukoba, koji se dešavaju u čovjeku i koji dolaze iz okruženja, na ponašanje čovjeka. • Prepoznaže značaj žrtvovanja kroz izvršavanje zekata, sadekatu-l-fitra, sadake i kurbanu.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.3.3

Ključni sadržaji

- Moj tjelesni i duhovni razvoj

- Razmirice i sukobi
- ŽIVOT U ZAJEDNICI
- Pomozimo potrebne
- zajedno možemo više
- Žrtva koja približava Bogu

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:

- osnovne informacije o datim pojmovima;
- objašnjenje granice punoljetstva u islamu, tj. spolne zrelosti, i osvještavanje odgovornosti za sve svoje postupke pred Uzvišenim Allahom;
- podsticanje na bolje razumijevanje i poštivanje između učenika i odraslih (npr. roditelja, nastavnika) i upućivanje na rješavanje i nadilaženje sve češćih sukoba unutar sebe, između učenika i odraslih;
- jačanje islamskog duhovnog razvoja i upoznavanje s duhovnošću drugih religija;
- razvijanje empatije i želje za pomaganjem onih kojima je pomoći potrebna;
- osvještavanje mogućnosti pomaganja za svakoga (lijepom riječju, osmijehom, materijalnom pomoći, intelektualnom pomoći i sl.);
- shvatanje značenja, svrhe i smisla zekata, sadake i sadekatu-l-fitra uz povezanost sa suživotom u zajednici s posebnim osvrtom na druge vjerske zajednice;
- upoznavanje s načinom izvršavanja islamskih dužnosti: gusula u slučaju nečistoće, tejemmuma u slučaju nedostatka vode, dijeljenju zekata, sadekatu-l-fitra i sadake te klanja kurбанa;
- razvijanje suosjećanja s potrebnima i nemoćnima;
- podsjećanje na približavanje Bogu žrtvovanjem nečeg dragog, kao i na načine i puteve koji Mu vode;
- interpretaciju sure El-Kevser i upoznavanje učenika s kurbanom, žrtvom koja približava Bogu (materijalna požrtvovanost, osjećaj za druge, zadovoljstvo izvršenjem naređenog, posjećivanje dragih ljudi i sl.);
- upoznavanje s požrtvovanosti u drugim religijama (npr., mjesto za žrtvu - oltar, misna žrtva, žrtvovanje prvih plodova i sl.).

B.7.3. Objasnjava svrhu i ulogu islamskih dužnosti u životu vjernika.

- Objasnjava i obrazlaže način povezivanja sa Stvoriteljem izvršavajući islamske dužnosti: namaz, post, zekat, hadž i kurban.
- Opisuje nastanak i razvoj bejtu-l-mala.
- Objasnjava ulogu i značaj bejtu-l-mala za zajednicu muslimana.
- Obrazlaže raspodjelu sredstava iz bejtu-l-mala.
- Analizira vlastiti odnos prema islamskim dužnostima i način povezivanja sa Stvoriteljem.
- Definira pojmove jedinstva i jednakosti.

Poveznice sa ZJNPP

DHP-1.3.1

Ključni sadržaji

IZ LJUBAVI PREMA BOGU

- Pred kraj dana zahvalimo Allahu
- Propisuje vam se post, Izazovi posta, Obilje ramazana
- zajedno možemo više
- Bejtu-l-mal – sistem prikupljanja i raspodjele zekata
- Odazivam Ti se, Bože
- Jedinstvo i jednakost
- Žrtva koja približava Bogu

Preporuke za ostvarenje ishoda

Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda B.7.2., a koje se odnose na islamske dužnosti, preporučuje se da nastavnik istakne središnju refleksiju na:

- podsticanje na zahvaljivanje Bogu u ikindijskom vremenu i povezivanje s rasporedom dnevnih aktivnosti i kur'anskim kazivanjem o srednjem namazu, njegovojo važnosti i ulozi u životu čovjeka;
- upoznavanje s vremenima molitve u drugim religijama;
- upoznavanje s postom drugih naroda i religija, kao i s postom muslimana radi uočavanja sličnosti i razlike s drugima kroz propis posta i poštovanja njihove tradicije, običaja i navika, ali i slijedenja vlastite tradicije;

- predstavljanje posta kao izazova u kome treba da se okušaju, kako bi utvrdili čemu sve mogu odoljeti u ime Boga (hrani, piću, lošim navikama u govoru, djelima, mislima);
- upoznavanje s mnogim ljepotama i blagodatima koje donosi ramazan kao i načinom njihovog prikupljanja;
- afirmativno djelovanje da ljepotu koju osjete u ramazanu prenose i na ljudi oko sebe, radi izgradivanja pozitivnog stava prema islamu;
- predstavljanje bejtu-l-mala kao fonda koji bdije nad različitim potrebama pojedinca i zajednice (ekonomskim, socijalnim, obrazovnim, zdravstvenim, infrastrukturnim i sl.);
- razvijanje svijesti o ulozi i značaju bejtu-l-mala za zajednicu muslimana;
- upoznavanje s raspodjelom sredstava iz bejtu-l-mala na kategorije propisane Kur'anom;
- podsjećanje na svakodnevne pozive, za pomoć, namaz, druženje, posjete i sl., s ciljem da učenici razviju svijest o hadžu kao pozivu Božjem koji svi trebamo očekivati, priježljkivati i odazivati mu se;
- podsjećanje na vrijednost jedinstva ljudi, naroda, nacije, džemata, odjeljenjske zajednice, porodice kroz univerzalne poruke hadža s ciljem afirmativnog djelovanja u izgradnji jedinstva i jednakosti u okruženju;
- poučavanje da se ljudi ne cijene prema izgledu, boji, imenu, pripadnosti nekom narodu, već prema odrazu njihove duše.

B.7.4. Objasnjava ikindiju namaz.	<ul style="list-style-type: none"> • Objasnjava ikindiju namaz i organizira svoje vrijeme prema vremenu ovog namaza. • Opisuje način obavljanja ikindije namaza. • Prepoznaje vrijednost ovavljanja ikindije namaza u predviđeno vrijeme. • Analizira vlastiti odnos prema ikindiji namazu.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.1

Ključni sadržaji

- Pred kraj dana zahvalimo Allahu

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda pored navedenog o namazu u preporukama za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda B.7.3. stavi središnju refleksiju na:

- interpretaciju načina obavljanja ikindije-namaza, odnosa Poslanika, a.s., prema ovom namazu, vrijednosti ovog namaza i uloge ikindije-namaza u rasporedu dnevnih aktivnosti čovjeka, radi podsticanja na razmišljanje o nužnosti obavljanja ikindije namaza i uočavanja prednosti onih koji je obave.

Oblast: C/Ihsan i ahlak

Ishod učenja	Razrada ishoda
C.7.1. Utvrđuje da je u ljudskoj prirodi težnja ka uspjehu koji se postiže učenjem i radom.	<ul style="list-style-type: none"> • Definira pojmove: uspjeh, želja i stvarnost. • Prepoznaje sposobnosti kao Božje blagodati i povezuje ih s težnjama i uspjehom. • Prihvata želju za uspjehom koji se postiže učenjem i radom kroz savjete Kur'ana i Poslanika, a.s. • Obrazlaže utjecaj vjerovanja, izbora, postupaka i dove na postizanje uspjeha. • Vrednuje vlastite želje, rad i uspjeh.
Poveznice sa ZJNPP	KMP-1.1.3 KMP-1.2.2 KMP-1.2.3

Ključni sadržaji

IDEOMA KA USPJEHU

- Prirodno je težiti uspjehu
- Želje i stvarnost

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporučuje se ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda u funkciji razvijanja zdravog samopoštovanja i samopouzdanja kao i afirmativno djelovanje na usmjeravanje ka dobrom i ispravnom, bez bojazni od osudjivanja vršnjaka i bliskog okruženja. Središnju refleksiju istaći na:

- razvijanje potrebe za izvrsnošću, uspjehom, dokazivanjem, samopotvrđivanjem i afirmacijom;

<ul style="list-style-type: none"> - otkrivanje izraženih individualnih sposobnosti radi utvrđivanja temelja za gradnju uspjeha; - razmišljanje o mnoštvu izazova u svakodnevnom životu; - razumijevanje potreba učenika; - razmišljanje o sposobnostima, izazovima i mogućnostima koje im se pružaju i izborima koje prave; - povezivanje sadržaja protkanog vjerom i dostizanja novih uspjeha i uzdizanje u više sfere duhovnosti; - pomaganje u nadilaženju životnih problema, kao razvijanje svijest o važnosti radnih navika u ostvarivanju vlastitih želja. 	
C.7.2. Definira čovjeka kao biće duha i tijela, te afirmira svjesnu samodisciplinu i samoodgoj.	<ul style="list-style-type: none"> • Razrada odgojno-obrazovnog ishoda je identična razradi navedenoj za odgojno-obrazovni ishod A.7.1.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.1 TZP-2.3.2
Ključni sadržaji	
GDJE SAM I KO SAM <ul style="list-style-type: none"> • Upoznajmo sebe • Kako graditi vlastitu ličnost 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.7.1.	
C.7.3. Identificira Muhammeda, a.s., kao najljepši uzor.	<ul style="list-style-type: none"> • Razlikuje uzore i ideale. • Navodi i opisuje uzore u životu. • Identificira uzorite osobine Muhammeda, a.s. • Analizira vlastiti odnos prema Muhammedu, a.s.
Poveznice sa ZJNPP	HIS-3.0.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Uzori ili ideali u izgradnji identiteta 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se:	
<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje realnije slike o uzorima kroz procjenu njihovih postupaka, uzroka koji ih uvjetuju i u otkrivanju jakih strana te ličnosti; - isticanje činjenice da je Poslanik, a.s., poslan da upotpuni plemenitost kod ljudi i nužnost postojanja uzora u moralnosti; - podsticanje na gradnju prijateljstva i odabir uzora po savjetu Kur'ana i hadisa; - navođenje različitih primjera moralnog postupanja iz života Muhammeda, a.s., bitnim za uzrast učenika (odijevanje, govor, poštivanje, odnos prema porocima i izazovima društva i sl.), - podsticanje na samoanalizu vlastite moralnosti radi njenog unapređenja. 	
C.7.4. Analizira život u zajednici iz ugla islama.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi i opisuje načine pomaganje zajednice. • Identificira ljudska prava navedena u Kur'anu. • Kvalificira težinu povređivanja drugih pred Bogom i ljudima. • Identificira ulogu i značaj džamije u zajednici muslimana.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.2
Ključni sadržaji	
ŽIVOT U ZAJEDNICI <ul style="list-style-type: none"> • Pomozimo potrebne • Zajedno možemo više • Kur'an i ljudska prava • Čuvajmo druge od sebe • Vjernik drugom želi isto što i sebi • Džamija – srce džemata 	

Preporuke za ostvarenje ishoda

Prilikom ostvarivanja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- poticanje empatije i želje za pomaganjem onih kojima je pomoć potrebna;
- razvijanje svijesti o aktuelnosti Božje riječi u svim vremenima, posebno vremenu našeg življenja, a s ciljem njenog pravilnijeg slijedenja;
- kompariranje zaštite ljudskih prava u Kur'anu i zakonima koje donose ljudi;
- suštinu tolerancije, uvažavanja, diskrecije i podrške drugima na osnovu već naučenog o težini povredivanja drugih pred Bogom i ljudima i narušavanja međuljudskih odnosa govorom, djelima i imetkom;
- interpretiranje zekata, njegovog značenja, svrhe raspodjele imovine i značaja za pojedinca i zajednicu;
- upoznavanje s načinima pomaganja koje zagovaraju druge religije;
- pomaganje u smanjenju ljubomore, mržnje, ljutnje prema drugima na najmanji mogući nivo;
- ozivljavanje riječi Muhammeda, a.s., o pravom vjerniku i muslimanu (navesti kategorije ljudi: oni koji druge uznenimiravaju riječima i djelima, oni od kojih su mirni drugi muslimani, oni od kojih su mirni drugi ljudi, onikoj drugima želete kao i sebi i oni koji drugima želete više nego sebi);
- izgradnju svijesti o ulozi džamije u zajednici muslimana (razvijanje duhovnosti, humanitarne akcije, pozivi na slogan, ljubav, druženje, jedinstvo, suživot s drugima i drugaćima i sl.);
- podsjećanje na islamski odnos prema bogomoljama drugih religija.

C.7.5. Opisuje načine pomaganja u islamu i pomaže one kojima je pomoć potrebna.

- Pokazatelji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični pokazateljima datim za temu pomaganja navedenim u odgojno-obrazovnom ishodu B.7.2.

Poveznice sa ZJNPP

GRO-1.3.1

Ključni sadržaji

- Pomozimo potrebne
- Zajedno možemo više
- Žrtva koja približava Bogu

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostavarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama datim za temu pomaganja navedenim u odgojno-obrazovnom ishodu B.7.2.

C.7.6. Objasnjava ljudska prava u islamu i komparira ih s onima koje propisuju ljudi.

- Usvaja i objašnjava ljudska prava u islamu.
- Analizira i opisuje ljubav čovjeka prema Kur'anu.
- Uspoređuje ljudska prava u islamu s pravima i zakonima koji propisuju i uređuju ljudi.

Poveznice sa ZJNPP

DHP-1.1.3

Ključni sadržaji

- Kur'an i ljudska prava

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporučuje se ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda u skladu s preporukama datim za Kur'an i ljudska prava u sklopu odgojno-obrazovnog ishoda C.7.4.

C.7.7. Prepoznaće da je put do uspjeha zahtjevan i da se ciljevi dosežu uz strpljivost i iskrene namjere, te da je Allah, dž.s., uz srpljive i iskrene.

- Pokazatelji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični pokazateljima navedenim u odgojno-obrazovnom ishodu A.7.1.i A.7.2.

Poveznice sa ZJNPP

KMP-1.2.3

Ključni sadržaji

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.7.1.i A.7.2.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostavarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim u odgojno-obrazovnom ishodu A.7.1.i A.7.2.

C.7.8. Identificira govor kao blagodat Božiju i analizira pozitivne i negativne posljedice ljudskog govora.	<ul style="list-style-type: none"> Definira pojam govora. Identificira govor kao blagodat Božiju(koja predstavlja čovjeka) i analizira pozitivne i negativne posljedice ljudskog govora. Prosudjuje o negativnim utjecajima lošeg govora na ponašanje čovjeka. Prepoznaže i opisuje zloupotrebu govora. Analizira riječi koje nas nadahnjuju.
---	--

Poveznice sa ZJNPP **POO-3.1.1 JZK-5.2.3 SJZ 1.3.1**

Ključni sadržaji

MOĆ GOVORA

- Govor nas predstavlja
- Riječi koje nas nadahnjuju
- Zloupotreba govora

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvativ način, središnju refleksiju na:

- razumijevanje blagodati govora u okrilju Božanskog govora;
- primjenu govora u skladu s islamskim bontonom (umjerenost, odmjerenost, blagost i sl.);
- prepoznavanje riječi koje nadahnjuju i povezivanje s riječima koje su lahke na jeziku, nadahnjuju dušu i teške su kod Uzvišenog Allaha;
- pomaganje u izbjegavanju zloupotrebe govora uz adekvatna rješenja za upotrebu pohvalnog govora;
- osvjećivanje uloge govora u popravljanju i građenju dobrih međuljudskih odnosa, duhovnosti i individualne kulture učenika.

C.7.9. Pokazuje svakodnevnu predanost etičkoj praksi islama i afirmativno djeluje na vršnjake u izvršavanju dužnosti.

- U skladu s razradom svih odgojno-obrazovnih ishoda za sedmi razred.

Poveznice sa ZJNPP

TZP-2.3.2 PNP-4.2.1

Ključni sadržaji

- Svi preporučeni sadržaji islamske vjeronauke za sedmi razred.

Preporuke za ostvarenje ishoda

U skladu s preporukama svih odgojno-obrazovnih ishoda za sedmi razred.

C.7.10. Revidira svoje prosuđivanje na osnovu novih saznanja i usklađuje ponašanje u duhu islama.

- U skladu s razradom svih odgojno-obrazovnih ishoda za sedmi razred.

Poveznice sa ZJNPP

KMP-1.2.4

Ključni sadržaji

- Svi preporučeni sadržaji islamske vjeronauke za sedmi razred.

Preporuke za ostvarenje ishoda

U skladu s preporukama svih odgojno-obrazovnih ishoda za sedmi razred.

Oblast: D/Kulturno-civilizacijsko naslijede	
Ishod učenja	Razrada ishoda
D.7.1. Navodi elemente islamske kulture, opisuje ulogu ljepote u islamskoj umjetnosti, te prepoznaže svoju ulogu u njenoj afirmaciji i čuvanju.	<ul style="list-style-type: none"> Definira i opisuje umjetnost koja veliča Boga. Navodi elemente islamske kulture. Opisuje ulogu ljepote u islamskoj umjetnosti, te

	<p>prepoznaće svoju ulogu u njenoj afirmaciji i čuvanju.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaće veličanje Boga u islamu kroz umjetnost. • Analizira doprinos islama očuvanju kulture Bosni i Hercegovini. • Analizira vlastiti odnos prema kulturi u Bosni i Hercegovini.
Poveznice sa ZJNPP	UMP-2.2.4 UMP-2.3.5 POO-5.2.3
Ključni sadržaji	
ISLAM KAO NOVA SVJETSKA KULTURA – POČECI	
	<ul style="list-style-type: none"> • Islam rađa novu kulturu • Allah je lijep i voli ljepotu • Umjetnost koja veliča Boga • Doprinos islama očuvanju kulture BiH
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nastajanje nove kulture pod utjecajem islama, građene na plemenitosti, solidarnosti, pravednosti i dobroti, koja ostavlja značajan utjecaj u tokovima svjetske kulture; - razvijanje pozitivnih stavova prema islamskoj kulturi na primjerima njene vrijednosti, raznovrsnosti i ljepote radi razvijanja patriotizma, očuvanja kulturne i tradicionalne baštine; - razvijanje svijesti o ulozi ljepote u islamskoj kulturi, kulturi koja ljudskim dušama i čulima pomaže da spoznaju i dožive najviše stupnje ljepote u harmoniji s prirodom; - razumijevanje islamske umjetnosti kroz arabeske, kaligrafiju, levhe i epitaf; - provođenje vlastitih istraživanja i osvrta u zajednici na različite kulture i različite aspekte kulture življena unutar jedne kulture (očuvanje kulturne baštine u BiH); - razvijanje tolerancije prema drugim kulturama, pozitivnog stava prema vlastitoj kulturi i tradiciji i njenom baštinjenju; - obrazlaganje značaja očuvanja kulturnog naslijeđa; - razvijanje svijesti o životu u harmoniji s prirodom, radi njenog očuvanja. 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi istaknute ličnosti koje su doprinijele razvoju islamske kulture. • Razlikuje njihov doprinos na različitim poljima (teritorijalnom, vjerskom, naučnom, umjetničkom itd.). • Analizira vlastiti odnos prema razvoju i očuvanju islamske kulture.
Poveznice sa ZJNPP	UMP-2.3.2
Ključni sadržaji	
	<ul style="list-style-type: none"> • Plemići po zaslugama • Doprinos islama očuvanju kulture BiH
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporučuje se ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda uz primjenu raličitih metoda rada i stavljanje središnje refleksije na istaknute ličnosti koje su doprinijele razvoju i očuvanju islamske kulture na lokalnom i globalnom nivou (umjetnici, naučnici, učenjaci, šehidi ...).</p>	

8. razred osnovne škole/ 2 časa sedmično / 70 časova godišnje

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
A.8.1. Opisuje slobodnu volju i Božije određenje.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi i objašnjava imanske šarte. • Definira Božije određenje, slobodnu volju i sudbinu. • Stavlja u odnos Božije određenje, izazove, izbore, uspjeh, neuspjeh. • Prepoznaće vlastite vrijednosti kao Božije blagodati i povezuje ih s uspjehom. • Identificira poželjne kompetencije potrebne za uspjeh i ostvarenje životnih ciljeva kroz savjete Kur'ana i Poslanika, a.s. • Obrazlaže utjecaj vjerovanja, izbora, postupaka i dove na postizanje uspjeha.
Poveznice sa ZJNPP	KMP-1.2.3
Ključni sadržaji	
U SVJETLU BOŽIJE ODREĐENJA	<ul style="list-style-type: none"> • Izazovi i nade • Poželjne kompetencije mladih
Preporuke za ostvarenje ishoda	
U ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke za osmi razred važna je usmjerenost na činjenicu impulsivnog razdoblja u kojem većina učenika proživljava sve intenzivniji tjelesni, spoznajno-misaoni i psihosocijalni razvoj. Događa se gubitak ravnoteže, traženje egocentričnih odgovora i sve naglašenije proživljavanje iskustva nemirnog života i često protivrječnog traganja za vlastitim identitetom na području tjelesnog, afektivnog, intelektualnog, komunikacijskog i socijalnog života. U vjerskom odgoju ovog uzrasta treba uvažavati učeničke sposobnosti formalne logike i apstrakcije i probuđenog interesa za osnovna pitanja života i komunicirati s njima uz puno razumijevanja i strpljenja. Učenici ove dobi ne prihvataju nametnuta rješenja, nego traže da i oni suodgovorno učestvuju u rješavanju problema i donošenju odluka o sebi, porodicu i drugom. Odgojno-obrazovni ishod A.8.1. se može ostvariti uz aktivan i kreativan rad kojim će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:	<ul style="list-style-type: none"> - razmišljanje o mnoštву izazova, dobrih i loših, radi posljedica koje slijede poslije njihovog izbora (nerad-neuspjeh, tuga, rad-uspjeh, sreća i sl.); - pojam Božijeg određenja i dijelove života na koje se može utjecati (dobre ocjene, izbor između dobra i zla i sl.); - pravdanje loših postupaka Božijim određenjem; - odupiranje unaprijed nametnutim šablonima od strane drugih; - razmišljanje o vlastitim postupcima i njihovom djelovanju na sudbinu; - razvijanje poželjnih kompetencija zasnovanih na islamskoj moralnosti i usavršavanje u njima do postizanja uspjeha; - razvijanje kritičkog stava o pokušaju medija u nametanju negativne slike o mladima, njihovim sklonostima, kompetencijama i sl., radi odupiranja ovakvim pokušajima stigmatiziranja; - usklađivanje vjerovanja, izbora, postupaka i dove radi postizanje uspjeha.
A.8.2. dhp-1.2.2	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje Kur'an, prijevod Kur'ana i Tradiciju. • Razlikuje Božiji govor od govora Poslanika, a.s. • Analizira značaj prijevoda Kur'ana i čuvanja tradicije. • Vrednuje svoj odnos prema Kur'anu i Tradiciji s ciljem vlastitog razvoja.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.1
Ključni sadržaji	

- Prijevod Kur'ana na bosanskom jeziku
- Čuvanje Tradicije

Preporuke za ostvarenje ishoda

U ostvarivanju odgojno-obrazovnog ishoda nastavnik će različitim oblicima rada istaknuti središnju refleksiju na:

- razumijevanje potrebe prevođenja Kur'ana na druge jezike;
- najzapaženije prijevode Kur'ana na bosanski jezik;
- poticanje na čitanje prijevoda Kur'ana;
- mjere koje su se preduzele u očuvanju autentičnosti Tradicije;
- istacanje vrijednosti čitanja hadisa, kao i nužnost njihove primjene
- razvijenost svijesti o ulozi Govora Božijeg i Tradicije u svakodnevnom životu.

A.8.3. Analizira mudrost u prosuđivanju Davuda i Sulejmana, a.s., te razlikuje tekst Zebura, Biblije i evandelja i uočava sličnosti u monoteističkim religijama.

- Definira pravednost, mudrost i blagodat Božiju.
- Opisuje živote poslanika Davuda, a.s., Sulejmana, a.s., i Davuda, a.s., kao dokaz mudrosti Božije i pouke ljudima.
- Razumije potrebu za mudrošću, pravednošću i korištenje blagodati Božijih.
- Prepoznaže vlastite unutrašnje sukobe i upoređuje se s pomenutim uzorima u životu.
- Objasnjava svoja osjećanja i odnos prema blagodatima, pojavama u društvu i pravednosti.
- Prosuđuje o negativnim i pozitivnim utjecajima na čovjeka.
- Izabire najbolja rješenja s ciljem postizanja Božijeg zadovoljstva i očuvanja individualnosti.

Poveznice sa ZJNPP

DHP-1.2.4 HIS-4.0.3

Ključni sadržaji

UČIM OD DRUGIH

- Mudrost u prosuđivanju
- Melodija i poruke Zebura
- Blagodati Božje približavaju nas Bogu
- Osjećenje razumijevanja kroz Bibliju i Evandjelja
- Koliko smo pravedni

Preporuke za ostvarenje ishoda

Ishod se ostvara u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika. Može se ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- razvijanje sposobnosti sagledavanja problema iz različitih uglova radi stvaranja konačnog mišljenja i stava na primjeru Davuda, a.s.;
- povezivanje kazivanja o Davudu, a.s., s praksom u načinu obraćanja Bogu, odnosu prema ljudima, porodici, hrabrosti, sposobnosti vođenja i sl.;
- upoznavanja s historijom Jevreja i ulogom Zebura u judaizmu;
- na razmišljanje u ulozi Božijih blagodati u životu čovjeka na primjeru kazivanja o Sulejmanu, a.s. (da zahvaljuje na njima, a ne da uživajući u njima zaboravlja na Boga);
- odnos prema Božijim blagodatima na temelju islama (odgovornost, svrhu korištenja, dijeljenje s drugima i sl.);
- uvid u kazivanja o Sulejmanu, a.s., u svetim knjigama Jevreja i kršćana s ciljem razumijevanja niti koja povezuje monoteističke religije;
- razvijanje pozitivnog stava prema pravednosti i usvajanje osobine pravednosti na primjeru Šuajba, a.s.;
- samoanalizu o vlastitoj pravednosti u konkretnim životnim situacijama i razmišljanje o prisutnosti pravednosti u zajednici;

- podsticaj i podršku za zalaganje za pravdu i pravednost u svakoj životnoj prilici.

<p>A.8.4. Pokazuje pozitivan stav, nadu i pogled prema životu s ciljem ostvarenja sreće na Dunjaluku i Ahiretu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje život na ovom i budućem svijetu, smisao nade, želju za ljubavlju Božjom, ljudski razvoj u duhovnoj i tjelesnoj dimenziji kao dokaz življenja u vjeri. • Razumije potrebu za ostvarivanjem uspjeha i zadovoljstva u prolaznosti i vječnosti. • Prepoznaće faze ljudskog života i mogućnosti koje postoje u njima. • Upoređuje svoj pogled na život s pogledom islama. • Objasnjava svoja osjećanja, nastojanja, težnje, očekivanja i klasificira potrebe i težnje. • Prosuđuje o pozitivnim i negativnim utjecajima dunjaluka na čovjeka. • Izabire najbolja rješenja na dunjaluku s ciljem postizanja Božijeg zadovoljstva i očuvanja individualnosti.
--	--

Poveznice sa ZJNPP	KMP-1.2.3
---------------------------	------------------

Ključni sadržaji

<p>KAKO UREDITI ŽIVOT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Život u vjeri, nadi i ljubavi • Kontinuitet života • Radost života • Posljedice grijšešenja

Preporuke za ostvarenje ishoda

<p>U cilju ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - usmjeravanje na život u vjeri kroz svijest o smislu življenja na ovom svijetu, život u stalnoj nadi i želji za ostvarenje uspjeha na ovom i budućem svijetu radi zadobijanja ljubavi Božje; - podsticanje na istrajinost u življenju vjere s željom za uspjehom koji donosi ispunjenje duše prema savjetima Uzvišenog Allaha i Poslanika, a.s.; - upoznavanje s osnovnim karakteristikama dunjaluka i ahireta, etapama ljudskog života, radi razmišljanja i razvijanja svijesti o načinu posvećenosti i odnosa prema dunjaluku i ahiretu prema učenju islama (prolaznost kao sredstvo ostvarenja uspješne vječnosti, sva djela u službi ostvarenja vječnosti, zalaganje, trud, napor i sl.); - predstavljanje pogleda drugih religija na prolazni i vječni život, radi prepoznavanja kontinuiteta razvoja vjere na Zemlji; - upoznavanje s djelima koja donose radost u vječnom životu, kao i s radošću koju donosi džennet; - podsticanje na zalaganje, trud, napor u činjenju dobra radi ostvarenja radosti u vječnom životu, ali i osjećanja radosti i slasti u činjenju dobra; - štetnost grijeha za duhovnu i tjelesnu sferu života čovjeka i negativne posljedice grijšešenja kako na ovom tako i u vječnom životu u džehennemu s ciljem razvijanja zaštite duhovne i tjelesne sfere života, a ne u službi zastrašivanja; - predstavljanje vječnog života u raju i paklu po kazivanjima iz judaizma i kršćanstva, te poređenja s učenjem islama o džennetu i džehennemu.

<p>A.8.5. Analizira pouke Bitke na Hendeku, Ugovora na Hudejbiji i Oslobođenja Mekke.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje događaje vezane za Bitku na Hendeku, Ugovor na Hudejbiji i Oslobođenje Mekke. • Identificira pouke o savjetovanju, zajedničkom životu, vizionarstvu Poslanika, a.s., i značaju
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> zavičaja. Djeluje u skladu s identificiranim poukama.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.3
Ključni sadržaji	
IZ ŽIVOTA MUHAMMEDA, A.S. <ul style="list-style-type: none"> Savjetovanjem do uspjeha Zajednički život traži kompromise Vizionarstvo Poslanika, a.s. Težnja za zavičajem 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na: Bitku na Hendeku, Ugovor na Hudejbiji i Oslobođenje Mekke u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjerou nauke. Očekuje se da nastavnik:	
<ul style="list-style-type: none"> - generalizira i interpretira navedene događaje na učenicima prihvatljiv način; - osvijesti značaj savjetovanja, zajedničkog života i zavičaja; - osmisli projektne zadatke u kojima će se istraživati i analizirati zastupljenost savjetovanja, zajedništvo i odnos prema zavičaju. 	
A.8.6. Prepoznaće i prosuđuje pravednost na primjeru kazivanja o Muhammedu, a.s., i Ukkašu. <ul style="list-style-type: none"> Objašnjava pravednost Muhammeda, a.s. Opisuje ljubav ashaba prema Muhamedu, a.s. Vrednuje vlastitu pravednost i ljubav prema Muhamedu, a.s. 	
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Ljubav i pravda na primjeru kazivanja o Muhamedu, a.s., i Ukkašu 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporučuje se ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda uz prikazivanje pravednosti Muhammeda, a.s., i ljubavi ashaba prema njemu na primjeru kazivanja o Muhamedu, a.s., i Ukkašu.	

Oblast: B/Islam -praktikovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
B.8.1. Identificira potrebe duše i analizira načine njihovog zadovoljenja.	<ul style="list-style-type: none"> Navodi potrebe duše. Objašnjava načine njihovog zadovoljenja. Upoređuje duhovnu i tjelesnu čistoću i analizira njihov značaj. Vrednuje vlastiti odnos prema čistoći.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.1.2
Ključni sadržaji	
POTREBE MOJE DUŠE <ul style="list-style-type: none"> Čistoća u duhovnosti 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi središnju refleksiju na: <ul style="list-style-type: none"> - ulogu čistoće u islamu i načine njenog ostvarenja uz poseban osvrt na duhovnu čistoću i puteve njenog postizanja (tevba, namaz, zekat, zikr, činjenje dobra i sl.); - povezanost duhovne i tjelesne čistoće, grijesenja, nečistoće duše, čišćenja od grijeha i čišćenje imetka; - na namaz kao mjerilo kvaliteta ostvarenja duhovne čistoće jer čovjeka povezuje s Bogom, čuva ga od 	

<p>grijehai podstiče na dobro;</p> <ul style="list-style-type: none"> - na zekat kao način čišćenja imetka, ali i duše od škrtosti, uskogrudnosti, sebičnosti i sl.; - komparativnu analizu načina postizanja duhovne čistoće u drugim religijama, s ciljem razvijanja razumijevanja drugih i drugačijih, te u funkciji uočavanja sličnosti u monoteističkim religijama. 	
<p>B.8.2. Analizira potrebu povezanosti sa Stvoriteljem kroz različite oblike vjerskih dužnosti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi različite oblike vjerskih dužnosti. • Obrazlaže kako vjerske dužnosti povezuju sa Stvoriteljem. • Upoređuje zekat i sadaku, te analizira način izdvajanja zekata i sadake. • Obrazlaže izdvajanje zekata putem sistema Islamske zajednice. • Analizira vlastiti način povezivanja sa Stvoriteljem.
Poveznice sa ZJNPP	POO-2.3.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Čistoća u duhovnosti • Blagodati Božje nas približavaju Bogu • Izdvajanje zekata iz dobijenih blagodati 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda B.8.1. i A.8.3., a koje se odnose na čistoću u duhovnosti i blagodati Božje, preporučuje se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje obaveze izdvajanja zekata iz dobijenih blagodati; - osvještavanje razlike između zekata i sadake; - analiziranje načina izdvajanja zekata i sadake; - podsticanje na izdvajanje zekata putem uspostavljenog sistema Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini uspostavljenog radi jačanja zajednice muslimana. 	
<p>B.8.3. Objasnjava namaze: jaciju, džumu, bajram i nafile s posebnim povodom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Objasnjava jaciju namaz i organizira svoje vrijeme prema vremenu ovog namaza. • Navodi i objasnjava namaze: džumu, bajram i nafile. • Interpretira poruke prve hutbe Muhammeda, a.s.
Poveznice sa ZJNPP	POO-1.3.1 JZK-2.4.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Kako da završim dan • Namazi s posebnim povodima • Prva hutba 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jaciju-namaz (informacije o vremenu i načinu obavljanja, odnosa Poslanika, a.s., prema ovom namazu, vrijednosti ovog namaza i ulogu jacije u rasporedu dnevnih aktivnosti čovjeka, radi podsticanja na razmišljanje o nužnosti obavljanja jacije namaza i uočavanja prednosti onih koji je obave); - džuma-namaz, bajram-namaz i nafila-namaze na primjerima Muhammeda, a.s., i isticanje njihove vrijednosti koristi koje nam donose; - upoznavanje dobrovoljnih molitvi u drugim religijama, s ciljem boljeg upoznavanja drugih i drugačijih. 	
<p>B.8.4. Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i primjenjuje poruke Kunut-dove i Sejjidul istigfara.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretira Kunut-dovu i Sejjidul istigfar. • Identificira i primjenjuje poruke Kunut-dove i Sejjidul istigfara.

Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.3.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Kunut-dova, Sejjidul istigfar • Poruke Kunut-dove 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada kroz poticanje memorisanja s prijevodom Kunut-dove i Sejjidul istigfara i djelovanja u skladu s njihovim porukama.	
B.8.5. Definira pojmove šerijat i izvori šerijata, analizira značaj Božijeg zakona i klasificira ljudske postupke – „efalul-mukellefin“.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje šerijat i izvore šerijata. • Analizira klasifikaciju djela u šerijatu. • Vrednuje vlastiti odnos prema šerijatu.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.1.3 DHP-1.2.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Upoznajmo Zakon Božiji • Vrednovanje djela u Zakonu Božjem 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:	
<ul style="list-style-type: none"> - osnovne informacije o izvorima na kojima se temelji Božiji zakon – šerijat i poticanje na razmišljanje o Božijem zakonu i ljudskim zakonima radi razvijanja pravilnog odnosa prema njima; - upoznavanje s načinom dopunjavanja pojedinih izvora šerijata na njima bliskim primjerima; - klasifikaciju ljudskih djela od onih strogo naređenih do onih koja su na dobrovoljnoj osnovi, kao i od onih koja su strogo zabranjena do onih koja nije lijepo raditi, odnosno koja izlaze iz granica pristojnosti; - komparativno sagledavanje vjerozakona različitih religija, dozvoljenog i zabranjenog u njima, s ciljem suočavanja zajedničkih tačaka i dijelova u kojima se oni razlikuju (razlike interpretirati kontekstualno, jer su važili za određeno vrijeme koje je imalo svoja specifična obilježja) i komparativnog posmatranja uloge moralnosti u svim religijama. 	
B.8.6. Analizira grijeh, vrste grijeha, istigfar, tevbu.	<ul style="list-style-type: none"> • Definira čovjeka kao biće skljono dobru i zlu, grešku, grijeh, tevbu, savjest. • Analizira vrste grijeha, djelovanje savjesti i način činjenja tevbe. • Razumije potrebu duhovnog čišćenja u islamu. • Vrednuje vlastiti odnos prema grijehu i tevbi.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.2
Ključni sadržaji	
VLASTITO PREISPITIVANJE	
<ul style="list-style-type: none"> • Greške, grijesi i posljedice • Priznanje i vlastita odgovornost • Savjest kao ogledalo duše 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporučuje se da nastavnik prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda stavi, na učenicima prihvatljiv način, središnju refleksiju na:	
<ul style="list-style-type: none"> - razlikovanje pojmova greška i grijeh i posljedica koje prouzrokuju; - povezivanje greške i grijeha s primjerima iz svakodnevnog života, školom, porodicom, uspjehom, neuspjehom i sl. - smisao i svrhu činjenja tevbe, s ciljem razvijanja sposobnosti suočavanja s vlastitim djelima, prihvatanja odgovornosti za učinjeno i spremnosti za priznavanje vlastite greške radi pokajanja Bogu i izvinjenja ljudima; - poglede na grijeh, grijesnje i načine čišćenja od grijeha u drugim religijama u funkciji građenja tolerantnog stava i međureligijskog razumijevanja; - djelovanje dobra i zla (meleka i šejtana) koje se manifestira pozitivnim i negativnim mislima; - osnaživanje uslušanju i slijedenju dobra kao stalne prisutnosti savjesti koja pročišćuje i odgaja dušu; 	

- predstavljanje savjesti kao snage u odupiranju zlu.	
B.8.7. Objasnjava značaj mubarek dana i noći i ibadeta u njima.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi mubarek dane i noći. • Analizira ibadete u odabranim danima i noćima. • Vrednuje vlastiti odnos prema mubarek danima i noćima i ibadetu u njima.
Poveznice sa ZJNPP	POO-5.2.3 DHP-1.2.1
Ključni sadržaji	
MUBAREK DANI I NOĆI <ul style="list-style-type: none"> • Odabrani dani • Odabrane noći • Ibadet u odabranim danima i noćima 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Za ostvarenje ovog ishoda preporučuje se da nastavnik pripremi aktivnosti posvećene: - odabranim danima i noćima u hidžretskom kalendaru (koji/e su, kada se obilježavaju, kako, u čemu je njihova posebna vrijednost) s ciljem upoznavanja, slijedenje i njegovanje vlastitog naslijeđa, a poštivanja tuđeg; - različitim oblicima ibadeta u islamu koje mogu da se primijene u ovim danima i noćima; - govoru o odabranim danima drugih religija i molitvama u njima.	
Oblast: C/Ihsan i ahlak	
Ishod učenja	Razrada ishoda
C.8.1. Navodi vlastite sposobnosti i analizira načine ostvarenja životnog cilja i uspjeha.	<ul style="list-style-type: none"> • Razrada odgojno-obrazovnog ishoda je identična razradi za kompetencije mladih u odgojno-obrazovnom ishodu A.8.1.
Poveznice sa ZJNPP	KMP-1.2.1 KMP-1.2.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Poželjne kompetencije mladih 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostavarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navdenim za kompetencije mladih u odgojno-obrazovnom ishodu A.8.1.	
C.8.2. Opisuje izazove u odrastanju i ponaša se u skladu s učenjem islama.	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira značaj moralnosti u islamu. • Navodi moralne izazove u odrastanja i opisuje kako djeluju na ponašanje. • Vlastito ponašanje stavlja u odnos s učenjem islama.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.1.3 TZP-2.2.3
Ključni sadržaji	
MORALNOST U ŽIVOTU <ul style="list-style-type: none"> • Moralni izazovi • Želim biti moralan 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada kroz poticanje razvoja znanja o moralnosti, moralnim izazovima, moralnom životu u skladu s propisima i savjetima sadržanim u Kur'anu i Sunnetu. Potrebno je omogućiti aktivno učestvovanje učenika i međupredmetno povezivanje kroz: - gradnju i očuvanje moralnosti na osnovu učenja islama; - utvrđivanje koji segmenti moralnosti im teško padaju, te primjerima iz života poslanika, ashaba, dobrih i učenih ljudi pomoći im u prevazilaženju tih teškoća i jačanju moralnosti; - razumijevanje za izazove nemoralnosti danas, ne osuđivanje slabosti prema njima i pružanje podrške u jačanju i odupiranju tim izazovima.	

C.8.3.Prihvata Muhammeda, a.s., za svog moralnog uzora i pronalazi pouke iz života njegove porodice.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi i opisuje uzore u životu. • Identificira moralne pouke iz života Poslanikove, a.s., porodice. • Slijedi Muhammeda, a.s., i prihvata ga za svog moralnog uzora.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Najljepši uzor • Moralnost u svjetlu Poslanikove porodice 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se:	
<ul style="list-style-type: none"> - isticanje činjenice da je Poslanik, a.s., poslan da upotpuni plemenitost kod ljudi i nužnost postojanja uzora u moralnosti; - navođenje različitih primjera moralnog postupanja iz života Muhammeda, a.s., bitnim za uzrast učenika (odijevanje, govor, poštivanje, odnos prema porocima i izazovima društva i sl.), - podsticanje na samoanalizu vlastite moralnosti radi njenog unapređenja. 	
C.8.4.Identificira primjere vizionarstva Muhammeda, a.s., i analizira odnos prema domovini.	<ul style="list-style-type: none"> • Razrada odgojno-obrazovnog ishoda je idnetična razradi za vizionarstvo Poslanika, a.s., u odgojno-obrazovnom ishodu A.8.5.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.1 DHP-2.1.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Vizionarstvo Poslanika, a.s. 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostavarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za vizionarstvo Poslanika, a.s., u odgojno-obrazovnom ishodu A.8.5.	
C.8.5.Pokazuje svakodnevnu predanost etičkoj praksi islama i afirmativno djeluje na vršnjake u izvršavanju dužnosti te revidira svoje prosuđivanje na osnovu novih saznanja i usklađuje ponašanje u duhu islama.	<ul style="list-style-type: none"> • U skladu s razradom svih odgojno-obrazovnih ishoda za osmi razred.
Poveznice sa ZJNPP	PNP-4.4.2
Ključni sadržaji	
Svi preporučeni sadržaji islamske vjeroulike za osmi razred.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
U skladu s preporukama svih odgojno-obrazovnih ishoda za osmi razred.	

Oblast: D/Kulturno-civilizacijsko naslijede	
Ishod učenja	Razrada ishoda
D.8.1.Opisuje i objašnjava razvoj zajednice muslimana, te osmišljava vlastite aktivnosti s ciljem jačanja zajedništva u svom okruženju.	<ul style="list-style-type: none"> • Definira život u zajednici, porodicu, džematu, hilafetu, ummetu. • Opisuje razvoj različitih oblika zajedništva. • Razumije potrebu za ostvarivanjem uspjeha i zadovoljstva u okviru zajednice i same zajednice. • Prepoznaće faze organiziranja Islamske zajednice i značaj njenog djelovanja. • Prosuđuje o negativnim i pozitivnim utjecajima

	<ul style="list-style-type: none"> dunjaluka na zajedništvo. Analizira vlastiti odnos prema zajednici.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.1 DHP-1.2.2
Ključni sadržaji	
ZAJEDNICA MUSLIMANA	
	<ul style="list-style-type: none"> Razvoj zajednice muslimana Oblici muslimanskog zajedništva Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini Moj doprinos Islamskoj zajednici
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - historijski prikaz nastanka i razvoja zajednice muslimana, od nastanaka zajednice muslimana u Medini, širenja hilafeta na više od trećine tada poznatog svijeta do raspada hilafeta na manje zajednice; - isticanje značaja i snage u zajedništvu i slabost u razjedinjenosti; - identificiranje različitih oblika zajedništva muslimana, radi stvaranja pozitivnog stava o njima, otkrivanja uloge, vrijednosti, prava i obaveza u navedenim zajednicama; - sažet pregled nastanka i razvoja Islamske zajednice u BiH do 1992. godine (način organiziranja, uloga i poteškoće koje je imala islamska zajednica); - ulogu Islamske zajednice u očuvanju vjerskog i kulturnog identiteta bošnjaka; - razvijanje osjećanja pripadnosti islamskoj zajednici, radi njenog razvijanja, jačanja, djelovanja, afirmiranja kroz mlade ljude; - organiziranje posjeta različitim institucijama islamske zajednice. 	
D.8.2. Definira kasabu, šeher, varoš, turbe, medresu i analizira urbano uređenje bosanskih šehera, običaje i kulturu Bošnjaka nekad i sada.	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje život u prijašnjim naseljima. Razumije potrebu za životom u kome se uvažavaju potrebe duše i tijela. Prepoznaže razlike između organiziranja života nekad i sad, mogućnosti koje postoje u njima. Ispravlja pogrešna shvatanja o vlastitoj kulturi.
Poveznice sa ZJNPP	GEO-1.2.4 DHP-1.2.3
Ključni sadržaji	
	<ul style="list-style-type: none"> Islamska kultura u Bosni i Hercegovini Materijalni izraz duhovnosti
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poređenje današnjih naselja i naselja u prošlosti i organiziranje života u zajednici nekad i sad (koliko odgovaraju duhovnim i tjelesnim potrebama); - nastanak velikih bosanskih šehera i istacanje zajedničkih elemenata u njima; - ulogu džamija, tekija, medresa i turbeta u očuvanju vjerskog i kulturnog identiteta. 	

9. razred osnovne škole/ 2 časa sedmično / 66 časova godišnje

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
A.9.1. Analizira snagu dove u prevazilaženju životnih izazova uz Božiju pomoć.	<ul style="list-style-type: none"> Objašnjava pojam dove, njenu vrijednost, snagu i moć, te prepoznaje potrebu za učenjem dove, izražavanjem i primjenjivanjem dove koja je korisna za ostvarenje uspjeha u životu na oba svijeta (obavezno Fatihu). Procjenjuje koje su najpogodnije dove za ostvarenje životnih ciljeva kroz savjete Kur'ana i Poslanika, a.s. Prilagođava i gradi svoje sposobnosti i životne ciljeve u skladu s zahtjevima islama uz pomoć dove i vlastito zalaganje i trud.
Poveznice sa ZJNPP	KMP-1.2.3
Ključni sadržaji	
<p>U OKRILJU DOVE</p> <ul style="list-style-type: none"> Bože, osnaži me Dova, moje najjače oružje Oslonac koji imam i kada svi drugi nestanu 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>U ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke za deveti razred važna je usmjerenost na činjenicu da se zatvara cijelina osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja u vjeri i ujedno zatvara vjeronaučni kurikulum za osnovnu školu te daje mogućnost otvaranja srednjoškolskog kurikuluma.</p> <p>Obzirom da se mladi u ovoj dobi osjećaju zrelijim važno je da im se prilazi s puno uvažavanja i da im se osigura prostor za testiranje i svjedočenje njihove zrelosti.</p> <p>Potrebno ih je osnaživati pred neizvjesnošću koju donosi budućnost, npr. nezaposlenost, uništavanje životne sredine, prenaseljenost, političke krize i sl.</p> <p>Odgojno-obrazovni ishod A.9.1. se može ostvariti različitim oblicima rada i to aktivnostima i projektima kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomaganje učenicima u pronalaženju oslonca na životnom putu; - razvijanje senzibiliteta da se i u sreći i iskušenjima potrebno kontinuirano obraćati Allahu, dž.š., radi zadobijanja Njegove pažnje i blizine i sticanja Božjeg zadovoljstva; - interpretaciju dove kao tajanstvenog puta na kojem čovjek crpi duhovnu snagu i preporođuje dušu; - analizu uvjeta za upućivanje dove, preporučenih vremena za učenje dove, dova iz svakodnevnog života; - razumijevanje utjecaja snage dove u životu vjernika; - evaluiranje saznanja o dovi s ciljem prihvatanja dove kao oslonca koji postoji i kada svi drugi nestanu i šanse kada se svaka nada izgubi. 	
A.9.2. Koristi, prilikom donošenja odluke i izbora uzora, vođe i sl., svijetle primjere Božjih poslanika i časnih ljudi iz historije islama.	<ul style="list-style-type: none"> Izdvaja i koristi pouke iz života Božjih poslanika. Procjenjuje koje su moralne sposobnosti najpogodnije za ostvarenje životnih ciljeva, sreće i zadovoljstva kroz primjere Božjih poslanika. Prilagođava i gradi svoje sposobnosti i ciljeve u skladu s moralnim zahtjevima islama. Procjenjuje svoje zalaganje i trud, izbacuje negativne i razvija pozitivne sklonosti. Primjenjuje i predlaže načine za postizanje

	uspjeha, te vrednuje vlastiti uspjeh.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.2.2 JZK-1.2.3
Ključni sadržaji	
POTRAGA ZA SREĆOM	
<ul style="list-style-type: none"> • Poslanici – orientirni u pronalaženju sreće • Ja i svijet u kojem živim • Put ka samostalnosti 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>U ostvarivanju odgojno-obrazovnog ishoda nastavnik će različitim oblicima rada istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odgovarajuće primjere koji će jasno pružiti pomoć učeniku u pravljenju izbora i biranju uzora, vođe i sl., u svjetlim primjerima poslanika i časnih ljudi iz historije islama; - retrospektivu kur'anskih kazivanja o poslanicima i njihovih načina pronalaska sreće; - poticanje na razmišljanje o svijetu u kome žive, njegovim izazovima, vlastitim mislima o njemu, nadama koje budi u njima, radoznalosti o njemu; - osposobljavanje učenika za zadatke i obaveze koje donosi samostalnost. 	
A.9.3. Objasnjava prolaznost života na primjeru preseljenja Muhammeda, a.s.	
<ul style="list-style-type: none"> • Povezuje kraj objave i poslanstva. • Opisuje preseljenje Muhammeda, a.s., na ahiret. • Objasnjava smisao života u skladu s učenjem islama. • Podržava ispoljavanje tuge i ponašanje prilikom gubitaka u životu u skladu s učenjem islama. 	
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.3
Ključni sadržaji	
IZ ŽIVOTA MUHAMMEDA, A.S.	
<ul style="list-style-type: none"> • Kraj objave i poslanstva ; Smisao života 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika. Može se ostvariti različitim oblicima rada u kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na kraj objave i poslanstva i propitivanje smisla života u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke. Očekuje se da nastavnik:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomogne mladima u prevlađivanju gubitaka u životu, razvijanju pogleda na život i smrt (neizbjegnost smrti kao odredbe Božje, smrti kao dijela života i prelaska u drugi vid življenja, na značaj optimističkog pogleda na budućnost); - informiše o različitim načinima ispoljavanja tuge, ukaže na značaj poštivanja osjećanja drugih (posjeta ožalošćenim, pomoć, iskazivanje saučešća, klanjanje dženaze, učenje dova za umrlog i ožalošćene i sl.); - interpretira događaj vezan za smrt Poslanika, a.s., i postupanje ashaba u vezi s njom; - osmisli projektne zadatke u kojima će se istraživati i analizirati običaji bošnjaka vezani za smrt i ispraćaj umrle osobe. 	
A.9.4. Izdvaja i analizira poruke Oproštajnog govora i sure En-Nasr.	
<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje Poslanikov, a.s., hadždž, i analizira poruke njegovog govora s Arefata. • Identificira poruke Oproštajnog govora i sure En-Nasr te djeluje u skladu s njima. 	
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.2 DHP-2.1.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Poslanikov, a.s., hadždž • Kraj objave i poslanstva • Sura En-Nasr 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Pored navedenih preporuka u odgojno-obrazovnom ishodu A.9.3. potrebno je omogućiti aktivno učestvovanje učenika kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postepeno i sistematično uvođenje učenika u razumijevanje događaja koji su nagovijestili smrt Muhammeda,a.s., i kraj poslanstva; 	

<p>- razvijanje interesovanja učenika za porukama Oproštajnog govora i sure En-Nasr; - analizu poruka Oproštajnog govora i sure En-Nasr s akcentom na njihovu primjenu u životu muslimana danas.</p>	
A.9.5. Identificira Božije stvaranje u paru na primjerima dan – noć, muško – žensko, plus – minus...	<ul style="list-style-type: none"> • Uočava mudrost Božiju u stvaranju čovjeka i razumije potrebu za suprotnim spolom. • Objasnjava moralno ponašanje u odnosu prema suprotnom spolu i brani stav islama o odnosu prema suprotnom spolu. • Prihvata savjete islama o građenju odnosa prema suprotnom spolu na principima moralnosti i čistote.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4
Ključni sadržaji	
SAVRŠENO BOŽIJE STVARANJE <ul style="list-style-type: none"> • Sve je stvoreno u paru 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Obzirom da je većina mladih do ove dobi već je doživjela svoju spolnu zrelost, potrebno im je kroz različite sadržaje pomoći da pozitivno i realno poimaju vlastito tijelo. Budući da veliki broj njih u ovoj dobi proživljava iskušenja razvoja seksualnosti, stječe svijest o spolu i dvostrukim moralnim normama, nastavnik treba da podsjeća na stvaranje Božije u paru i jednakost pred Bogom u obavezama i pravima, ali i normama ponašanja. Središnju reflesiju treba staviti na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - adekvatne odgovore kojima se nadilaze društvene norme i izazovi modernog života; - podsticanje mladih na promišljanje i proučavanje Božijih znakova stvaranja u paru u sklopu Njegovog stvaranja svijeta u kome žive; -interpretaciju moralnih normi kao dijela Božijeg uređenja svijeta i uređenja vlastitog života. <p>U cilju ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda nastavnik može predložiti pitanja/probleme u skladu s interesovanjima i mogućnostima učenika i aktuelnim dešavanjima.</p>	
A.9.6. Opisuje religioznost među mladima i primjenjuje vlastitu vjeru.	<ul style="list-style-type: none"> • Definira religioznost, sekte, praznovjerje, dobro i зло. • Prepoznaće negativan utjecaj iz okruženja i razlikuje Pravi od krivog puta. • Usapoređuje vlastitu religioznost s religioznoću drugih kao i s religioznoću Poslanika, a.s. • Podržava islam i pokazuje vjersku toleranciju.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.2 DHP-1.3.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Religioznost među mladima • Vjerska tolerancija 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Zadatak nastavnika je da organizira iskustva učenja i poučavanja o religioznosti među mladima na način da nakon susreta s odabranim temama, utemeljenih na kur'anskim kazivanjima o dilemama koje su imali poslanici, njihovom načinu traganja za istinom i odgovorima na zapitanosti i dileme, učenici u analizi i oblikovanju svojih stajališta primjenjuju navedeno u razradi odgojno-obrazovnog ishoda. Preporučuje se aktivno uključivanje učenika kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spoznaju snage vjere u Jednog Boga; - pružanje pomoći u nadilaženju različitih konfliktova u duhovnoj i materijalnoj sferi života; - suočavanje sa <i>stvarnošću</i> alternativne religioznosti, sektama, okultistima, praznovjerjem i sl.; - izgrađivanje kritičkog mišljenja o ovim pojавama i uspješnoj religijskoj orijentaciji, bez skretanja s Pravog puta; - jačanje religioznosti kod mladih odabranim ajetima i hadisima o ovoj temi, kao i savjetima učenih ljudi; - podsticanje na donošenje vlastitih zaključaka i odupiranje nametanju ideja drugih, ali i usmjeravanje u 	

traganju za Bogom na pravilan način.

Oblast: B/Islam - praktikovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
B.9.1. Memoriše s prijevodom, pravilno izgovara i primjenjuje poruke namaske dove, sura El-Fil i El-Asr.	<ul style="list-style-type: none"> Interpretira namasku dovu i sure El-Fil i El-Asr. Izdvaja i primjenjuje poruke namaske dove, sure El-Fil i El-Asr.
Poveznice sa ZJNPP	SJZ-1.1.1 POO-2.2.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Namaska dova, sure El-Fil i El-Asr 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada kroz poticanje memorisanja s prijevodom namaske dove, sura El-Fil i El-Asr i djelovanja u skladu s njihovim porukama.	
B.9.2. Analizira smisao davanja zekata.	<ul style="list-style-type: none"> Uočava povezanost ibadeta i zekata. Objašnjava smisao davanja zekata. Analizira odnos prema zekatu danas. Podržava prikupljanje zekata putem sistema Islamske zajednice.
Poveznice sa ZJNPP	POO-2.2.2 PNP-4.3.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Smisao davanja zekata 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada kroz razvijanje svijesti o smislu ibadeta zekata u današnjem vremenu. Preporučuje se:	
<ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje veze između ibadeta i zekata; - interpretiranje smisla davanja zekata u skladu sa stavom Islamske zajednice; - analiziranje odnosa pojedinca, grupe i društva općenito prema zekatu; - razvijanje osjećaja pripadnosti zajednici muslimana; - afirmisanje prikupljanja zekata putem sistema Islamske zajednice. 	

Oblast: C/Ihsan i ahlak	
Ishod učenja	Razrada ishoda
C.9.1. Navodi nekonvencionalne alternative u životu, diskutuje i kritički se odnosi prema njima, te izdvaja načine njihovom odupiranju.	<ul style="list-style-type: none"> Pored pokazatelja navedenih u razradi odgojno-obrazovnog ishoda A.9.2. i odgojno-obrazovnog ishoda A.9.6. učenik će interpretirati viziju dobra i stvarnost zla uz pojačano samopouzdanje, jaču volju, odlučnost i istrajnost u dobru i oslanjanju na Uzvišenog Allaha.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.1 DHP-1.3.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Ja i svijet u kojem živim Religioznost među mladima 	

- Živjeti vrijednosti
- Između dobra i zla
- Ko upravlja mojim životom

Preporuke za ostvarenje ishoda

Pored navedenih preporuka u odgojno-obrazovnom ishodu A.9.2. i odgojno-obrazovnom ishodu A.9.6. potrebno je pomoći mladom čovjeku da se odupre nekonvencionalnim alternativama u životu, uz naglašenije prisustvo moralnosti i preventivno djelovanje protiv poroka i beznađa. Nastavnik može vlastitim primjerom inicirati da učenici urade samoanalizu nivoa posjedovanja dobra i zla, u djelima, govoru, mislima, a u funkciji korekcije i samopopravljanja. Značajno je da se u ovom procesu bude vrlo iskreno i samokritično. Ukoliko učenici žele urađenu samoanalizu mogu ostaviti tajnom i nastojati da se slika popravi, i da, eventualno, kada sami procijene da mogu i žele, izvijeste o svom napretku i teškoćama u tom procesu.

C.9.2. Prepoznaće poroke duhana, alkohola, droge, kocke, bluda, prostitucije i argumentuje njihove štetne posljedice.	• Pokazatelji navedeni u razradi odgojno-obrazovnog ishoda B.9.1.

Poveznice sa ZJNPP **TZP-2.2.3**

Ključni sadržaji

- Između dobra i zla
- Ko upravlja mojim životom

Preporuke za ostvarenje ishoda

Pored preporuka datih za ostvraenje odgojno-obrazovnog ishoda B.9.1. nastavnik treba osvijestiti učenike da sreća i zadovoljstvo nisu u odavanju zlu i različitim porocima, već u snazi njihovom odupiranju radi dosljednosti svrsi svog postojanja.

Preporučuje se:

- suočavanje sa stvarnošću života, ko treba da daje putokaze u životu muslimana, a čiji savjeti se stvarno prihvataju;
- podsticanje na razmišljanje o utjecaju medija, nagona, društva i sl., na ponašanje i izbore čovjeka;
- samoanaliza različitih utjecaja koji nas oblikuju (prepoznati ih, jasno izdvojiti i razviti način kako se oduprijeti njihovom utjecaju).

C.9.3. Podržava prirodni koncept u pitanju spolnosti.	• Pokazatelji navedeni u razradi odgojno-obrazovnog ishoda A.9.5.

Poveznice sa ZJNPP **TZP-2.3.2**

Ključni sadržaji

- Težnja ka suprotnom spolu

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostavarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navdenim za odgojno-obrazovni ishod A.9.5.

C.9.4. Pravilno i efikasno raspoređuje svoje vrijeme u svjetlu poruka sure Asr.	• Analizira značaj vremena iz ugla učenja islama.

- Vrednuje kvalitet vlastitog slobodnog vremena.
- Prepoznaće vrijednosti u vlastiom životu.
- Prihvata poruke sure Asr.

Poveznice sa ZJNPP **TZP-2.3.2**

Ključni sadržaji

- Slobodno vrijeme
- Živjeti vrijednosti
- Sura Asr

Preporuke za ostvarenje ishoda

Ishod se ostvaruje u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika. Može se ostvariti različitim

oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na raspoređivanje vremena, slobodno vrijeme, praktične životne vrijednosti i poruke sure Asr u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjerou nauke.

C.9.5. Pokazuje samopouzdanje i samokritičnost u odnosu prema virtualnoj stvarnosti i rješavanju mladalačke krize.	<ul style="list-style-type: none"> Analizira virtualnu stvarnost iz ugla islama. Razlikuje dobro od zla u životu i virtualnoj stvarnosti. Djeluje u skladu s dobrom utemeljenim na islamskom učenju.
Poveznice sa ZJNPP	TIT-5.1.2 TZP-2.2.3

Ključni sadržaji

- Vjera i virtualna stvarnost
- Dobro je moj izbor

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporučuje se da nastavnik u interakciji s učenicima pronalazi ključ pozitivnog rješenja mladalačke krize, uz razvijanje samoosjećanja, samopouzdanja i samorespektu.

C.9.6. Podržava ekološku svijest utemeljenu na islamskom učenju.	<ul style="list-style-type: none"> Djeluje u skladu s ekološkim principima utemeljinim na islamskom učenju. Interpretira život u islamu kao život u skladu s harmonijom koju je Bog uspostavio.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.5 PNP-4.3.2 POO-2.3.3

Ključni sadržaji

- Živjeti vrijednosti
- Dobro je moj izbor

Preporuke za ostvarenje ishoda

U obradi ovog tematskog područja nastavnici mogu predložiti pitanja/probleme u skladu s interesovanjima i mogućnostima učenika i aktuelnim dešavanjima i organizirati problemsku nastavu.

C.9.7. Pokazuje svakodnevnu predanost etičkoj praksi islama i afirmativno djeluje na vršnjake u izvršavanju dužnosti te revidira svoje prosuđivanje na osnovu novih saznanja i usklađuje ponašanje u duhu islama.	<ul style="list-style-type: none"> Definira moral, vrlinu, ljudskost, čestitost, ahlak, dobro, prijateljstvo. Prihvata moralno ponašanje na putu osamostaljivanja i odvaja ga od nemoralnog. Uspoređuje vlastitu moralnost s moralnošću drugih, kao i s moralnošću Poslanika, a.s. Bira prijatelje u skladu s islamskim učenjem. Procjenjuje koje su moralne sposobnosti najpogodnije za ostvarenje životnih ciljeva kroz savjete Kur'ana i Poslanika, a.s. Odvaja mubarek dane i noći od onih koji to nisu i uspoređuje način njihovog obilježavanja. Procjenjuje koji način obilježavanja je vredniji za ostvarenje pune ljudskosti i jasno procjenjuje vrijednost socijalnih akcija u zajednici. Učestvuje u socijalnim akcijama u zajednici.
Poveznice sa ZJNPP	MTP-2.3.1 MTP-2.3.2

Ključni sadržaji

IZABERI SVOJ PUT

- Put ka samostalnosti

- Moje sklonosti
- Druženje i prijateljstvo
- Dobro je moj izbor
- Smisao života

IZBOR IZ HIDŽRETSKOG KALENDARA

Preporuke za ostvarenje ishoda

Ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada kroz poticanje razvoja znanja o osamostaljivanju i biranju vlastitog puta u izboru zanimanja, obrazovanja, prijatelja i dobra općenito u skladu s propisima i savjetima sadržanim u Kur'anu i Sunnetu. Potrebno je omogućiti aktivno učestvovanje učenika i međupredmetno povezivanje kroz:

- postepeno i sistematično navođenje na razmišljanje o metakognitivnosti u cilju odgajanja u vjerničkom duhu;
- podsjećanje na moralne granice u životu kao bitne i neizostavne radi dostojnog života pojedinca i zajednice, a sve s ciljem njihovog prosperiteta i napretka;
- kur'anski opis moralnosti i savjete dobijene od mudrog Lukmana osvrnuti se na temeljne vrijednosti moralnog čovjeka i usmjeriti na njihovo postizanje;
- osvješćivanje postavljene granice od Uzvišenog Allaha kao dobra za čovjeka, a ne kao stege i teškoće;
- suočavanje s vrlinama koje posjeduju i pokazuju, osjećanjima koja bude u njima te vrline, radi jačanja želje za njegovanjem i gradnjom vrlina u životu;
- razvijanje zadovoljstva radi posjedovanja vrlina;
- sadržaje iz hidžretskog kalendaru podsticati posjećivanje bolesnih, umrlih, napuštenih i sl., kao i volonterski rad izvan učionice;
- govor o drugima i drugaćnjima u kontekstu mubarek-dana i običaja vezanih za njih.

Oblast: D/Kulturno-civilizacijsko naslijeđe

Ishod učenja	Razrada ishoda
D.9.1. Obrazlaže utjecaj islama na identitet Bošnjaka.	<ul style="list-style-type: none"> • Definira identitet i objašnjava odnos identiteta, vjere i domovine. • Opisuje Bosansko susretanje s islamom. • Analizira elemente identiteta Bošnjaka.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.1.1 DHP-1.1.2 DHP-1.1.3

Ključni sadržaji

NAŠA DOMOVINA I IDENTITET

- Bosansko susretanje sa islamom
- Islam i identitet Bošnjaka

Preporuke za ostvarenje ishoda

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na odnos identiteta, islama i domovine u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjerouaake.

Preporučuje se:

- nastavak oblikovanja identiteta mladih kroz vjersku i nacionalnu pripadnost;
- izdvajanje elementa kulturno-historijskog naslijeđa koji svjedoče nastavak gradnje zatečene kulture pod utjecajem islama (nadgrobni spomenici, dovišta, molitva, bogomolje, običaji pri rođenju, vjenčanju i sl.);
- razvijanje svijesti o zajedništvu u različitosti i individualnosti unutar tog zajedništva, kao volji Božjoj;
- naglašavanje troznamenkastog obilježja našeg identiteta: po vjeri muslimani, po narodnosti bošnjaci, po državljanstvu Bosanci i Hercegovci;
- razvijanje svijesti o vlastitom porijeklu i pripadnosti Bosni i Hercegovini kao i pozitivne slike o vlastitoj vjeri, kulturi, tradiciji i kulturnom naslijeđu.

D.9.2. Upoređuje poruke Ahdname sa savremenim konvencijama o ljudskim pravima.	<ul style="list-style-type: none"> • Objasnjava razlog potpisivanja Ahdname. • Analizira sadržaj Ahdname u kontekstu ljudskih prava i suživota.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.3

Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Ahdnama – bosanska "karta slobode" 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporučuje se upoznavanje učenika s ovim dokumentom, njegovim značajem i vrijednosti, kao i samim sadržajem bitnim za današnju gradnju tolerancije, suživota i mira. Nastavnik treba da podstiče učenike na iščitanje Ahdname i izdvajanje elemenata koji ukazuju na suživot, uvažavanje i toleranciju prema drugim narodima i vjerama u BiH. Poželjno je podstaknuti ih i na razmišljanje o sadašnjosti i porukama Ahdname.</p>	
D.9.3. Opisuje živote pravednih halifa, navodi njihove doprinose, izdvaja pouke i primjenjuje ih.	<ul style="list-style-type: none"> Definira pojmove halifa i hilafet. Navodi, opisuje i analizira živote pravednih halifa. Izdvaja pouke iz njihovog života i primjenjuje ih.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.2 DHP-2.1.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Pravedne halife 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Za ostvarenje ovog ishoda preporučuje se da nastavnik pripremi aktivnosti posvećene vrijednostima pravednih halifa na kojima se gradi zajednica u skladu s učenjem islama. Potrebno je pred učenike postaviti zadatke koji se odnose na: najznačajnija obilježja svakog halifa iz ovog razdoblja, upoređivanje njihovih života, viđenje značaja svakog od pravednih halifa, prepoznavanje vrijednosti vođe u njima, te povezivanje s aktuelnom životnom stvarnošću.</p>	
D.9.4. Definira instituciju vakufa, navodi primjere, objašnjava njegovu ulogu kroz vijeme i vrednuje njegov značaj za zajednicu.	<ul style="list-style-type: none"> Definira vakuf, instituciju vakufa i opisuje ih. Objašnjava ulogu vakufa kroz vijeme i vrednuje njegov značaj za zajednicu.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4
Ključni sadržaji	
ISLAMSKA KULTURA U BOSNI I HERCEGOVINI	
<ul style="list-style-type: none"> Vakuf nekad i sad 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Za ostvarenje ovog ishoda preporučuje se istraživanje uloge i značaja vakufa kroz historiju za zajednicu (u oblasti odgoja, obrazovanja, ekonomije, socijalne i zdravstvene zaštite, privrede i sl.), kao i istraživanje uloge i značaja vakufa danas.</p>	
D.9.5. Analizira kulturu stanovanja, odijevanja i ishrane u islamu.	<ul style="list-style-type: none"> Analizira kulturu stanovanja, življena, odijevanja i ishrane u islamu. Izražava stavove o vlastitoj kulturi življena i odvaja je od kultura drugih. Procjenjuje, kroz savjete Kur'ana i Poslanika, a.s., koje su kvalitete bosansko-muslimanske kulture najpogodnije za ostvarenje životnih ciljeva. Interpretira značaj i ulogu ekologije u islamu.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4 DHP-1.2.5
Ključni sadržaji	
ISLAMSKA KULTURA U BOSNI I HERCEGOVINI	
<ul style="list-style-type: none"> Kultura stanovanja Kultura odijevanja Kultura ishrane Ekologija u islamu 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporučuje se:	

- podsticanje na analitički komparativni pristup kulturi stanovanja nekada i sada s ciljem uočavanja pozitivnogu bosansko-muslimanskoj kulturi stanovanja;
- obrazlaganje značaja očuvanja kulturnog naslijeđa, intime vlastitog života i duhovnosti u njemu;
- provodenje vlastitih istraživanja i osvrta u zajednici na različite kulture i različite aspekte kulture življenja unutar jedne kulture (vjenčanja, rođenja, obilježavanja mubarek dana i noći, odijevanja, govora, ponašanja, odnosa prema komšijama i sl.);
- prikazivanje uloge i značaja ekologije iz ugla islamskog učenja a u skladu s mogućnostima i interesima učenika kao iaktualnim dešavanjima.

GIMNAZIJA

**I razred gimnazije / 1 čas sedmično / 35 časova godišnje -
opća gimnazija, filološka gimnazija, matematičko-informatička gimnazija i gimnazija
informacionih tehnologija (IT)**

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
A.I.1. Opisuje razvoj vjere zajedno s razvojem čovjeka na Zemlji i zajedničku misiju svih Božijih poslanika, od Adema, a.s., do Muhammeda, a.s.	<ul style="list-style-type: none"> Identificira blagodati uz koje čovjek ostvaruje svoju ljudskost i ima prednost nad melecima. Analizira islam kao iskonsku i prirodnu Božiju vjeru i prihvata ga kao unutarnji i neodvojivi dio same ljudske prirode. Upoređuje misije Božijih poslanika identificirajući vjeru u Jednog Boga, naređivanje dobra i odvraćanje od zla kao zajedničko i razlike u pogledu zakona i uputa. Objašnjava kontinuitet vjerovanja u Jednog Boga i dopunjavanje objavljenog Zakona na temeljima tevhida.
Poveznice sa ZJNPP	PNP-4.4.3 HIS-2.0.3 HIS-3.0.1
Ključni sadržaji	
OD „POUČAVANJA IMENIMA“ DO NAREDBE „UČI“	
<ul style="list-style-type: none"> Islam kao iskonska i prirodna Božija vjera Islam u povijesti od Adema, a.s., do Muhammeda, a.s. Vjera u Boga je jedna, a zakona je više 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
U ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjerouakve, u skladu s razradom kao i potrebama, interesima i mogućnostima učenika, važna je usmjerenošć na individualnu uključenost i doprinos učenika, razvoj njihove intelektualne značajke za islamsku vjerouaku, kao i na praćenje individualnog razvoja učenika u usvajaju znanja, vještina i vrijednosti. Preporučuje se, pored oblika, metoda i tehniku kojima će se na odgovarajući način obraditi predloženi sadržaji, korištenje pristupa koji će u prvi plan staviti lično iskustvo učenika.	
Odgoojno-obrazovni ishod A.I.1. se može ostvariti različitim oblicima rada i to aktivnostima i projektima kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:	
<ul style="list-style-type: none"> - retrospektivu prikaza odabranih Allahovih poslanika uz isticanje zajedničke niti njihovog poslanja; - analizu (individualno, u paru, grupno ili u formi debate ili diskusije) hadisa: „Najbolji vid predanosti Bogu jeste stjecanje znanja“; - osvještavanje činjenice da je u povijesti čovjeka samo jedna vjera, koja je ovisno od socijalno-povijesnog konteksta imala primjerene norme, standarde i zakone, a uvijek bila vjera u Jednog Boga – zajednički korjeni monoteističkih religija. 	
A.I.2. Opisuje smisao vjerovanja i prepoznaće vjeru kao životnu energiju koja čovjeku daje snagu u susretu s izazovima života.	<ul style="list-style-type: none"> Identificira i prihvata temelje imana. Obrazlaže tevhid kao temelj islama koji u čovjeku formira najviši stepen samopoštovanja. Analizira vjerovanje u duhovna bića, objave, poslanstvo, vječnost i slobodnu volju.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-5.2.2
Ključni sadržaji	
TEMELJI IMANA	
<ul style="list-style-type: none"> Vjerovanje u Jednog Boga i duhovna bića 	

- Objave i poslanstvo
- Vječnost i slobodna volja

Preporuke za ostvarenje ishoda

U ostvarivanju odgojno-obrazovnog ishoda odgovarajući primjeri trebaju jasno demonstrirati ključne sadržaje kako bi učenici mogli uočiti važnost imanskih šarta u razumijevanju vlastitog odnosa prema njima (poželjno je davati individualne i grupne projektne zadatke kojima se mogu identificirati stavovi učenika o imanskim šartima u cilju usmjeravanja i pravilnog razumijevanja imanskih šarta kao i djelovanja u skladu s njima).

A.I.3. Povezuje temelje vjerovanja s životom i određuje svoje prioritete prema njima.	<ul style="list-style-type: none"> • Spoznaje značaj i vrijednost vjerovanja u imanske šarte i djeluje u skladu s njima. • Procjenjuje vlastiti iman i afirmativno djeluje na druge.
---	--

Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.1
--------------------	-----------

Ključni sadržaji

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod A.I.2.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navdenim za odgojno-obrazovni ishod A.I.2.

A.I.4. Definira i objašnjava pojmove: islam, monoteizam, politeizam, ateizam, objava – vahj, sunnet, meleki, Sudnji dan, slobodna volja, kadaa i kader.	<ul style="list-style-type: none"> • Objašnjava islam kao vjeru koja je unutarnji i neodvojivi dio same prirode čovjeka putem koje čovjek pokazuje predanost Jednom Bogu i povratak iskonskoj, prvobitnoj Istini koja je bit svake Božje objave. • Razlikuje pojmove monoteizam, politeizam i ateizam. • Objašnjava pojmove objava – vahj i sunnet kao i njihov značaj u očuvanju izvornog učenja. • Analizira pojmove: meleki, Sudnji dan, slobodna volja, kada i kader.
---	---

Poveznice sa ZJNPP	DHP-5.2.2 HIS-2.0.2 HIS-3.0.1
--------------------	-------------------------------

Ključni sadržaji

- Objava
- Historija Kur'ana i njegov sadržaj
- Sunnet – drugi izvor islama
- Vjerovanje u Jednog Boga i duhovna bića
- Objave i poslanstvo
- Vječnost i slobodna volja

Preporuke za ostvarenje ishoda

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na islam, monoteizam, politeizam, ateizam, objavu – vahj, sunnet, meleke, Sudnji dan, slobodnu volju, kada i kader u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke.

A.I.5. Navodi izvore islama i opisuje načine dostavljanja Objave.	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira svrhu silaska i opći sadržaj Objave. • Analizira historijski kontekst objave Kur'ana i stavlja ga u odnos sa sadržajima Kur'ana.
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Razlikuje izvore islama. • Objasnjava načine dostavljanja Objave.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.2 HIS-3.0.1
Ključni sadržaji	
<p>OČUVANJE IZVORNOG UČENJA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Objava • Historija Kur'ana i njegov sadržaj • Sunnet – drugi izvor islama 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje primjenom različitih oblika rada kroz poticanje razvoja znanja o očuvanju izvornog učenja i razvijanje uvažavanja poruka, propisa i savjeta sadržanim u Kur'anu i Sunnetu. Potrebno je omogućiti aktivno učestvovanje učenika i međupredmetno povezivanje kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postepeno i sistematično uvođenje učenika u razumijevanje smisla objave i značaj Kur'ana i Sunneta; - razvijanje interesovanja učenika za novim saznanjima o Kur'anu i Sunnetu; - kreiranje elementarnog uvoda u poznавање Hadisa; - projektne zadatke u kojima će se istraživati i analizirati odabrane teme iz Kur'ana i Sunneta; - analizu rezultata projektnih zadataka s akcentom na primjenu Kur'ana i Hadisa u životu muslimana danas; - akcentiranje do čega može doći pri pogrešnoj interpretaciji Kur'ana i Hadisa; - izradu individualnog učeničkog izvještaj o tome što su sve znali o Kur'anu i Hadisu prije, a što su novo naučili, te kakve su sada njihove predstave o Božjoj Objavi općenito. 	
<p>A.I.6. Analizira ulogu Kur'ana i sunneta u argumentovanju učenja islama, analizira određene ajete i hadise i povezuje ih sa životom te djeluje u skladu s njima.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira ulogu Kur'ana i Sunneta u argumentovanju učenja islama. • Analizira određene ajete i hadise i povezuje ih s životom te djeluje u skladu s njima.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4
Ključni sadržaji	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navđenim za odgojno-obrazovni ishod A.I.5, s tim da će se kod analize određenih ajeta i hadisa koristiti ajeti i hadisi iz svih nastavnih područja islamske vjerotrajnike.</p>	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navđenim za odgojno-obrazovni ishod A.I.5</p>	
<p>A.I.7. Objasnjava nastanak svijeta i čovjeka iz ugla vjere i nauke, upoređuje učenje vjere i nauke o stvaranju, porijeklu svijeta i čovjeka, te određuje vlastito porijeklo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prihvata sebe i svijet u kome živi kao djelo Božje. • Analizira naučni i kur'anski pogled na stvaranje svijeta i čovjeka. • Djeluje u skladu s ulogom „halife na Zemlji“.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.2
Ključni sadržaji	
<p>ALLAH JE STVORITELJ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naučni i Kur'anski pogled na stvaranje svijeta i čovjeka 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporučuje se utvrđivanje predznanja učenika s ciljem primjerenijeg dimenzioniranja nastavnog sadržaja i kvalitetnijeg uključivanja učenika, planiranja i realiziranja nastave. Poželjno je da se iskoristi i usmjeri učenička okupiranost za neka područja nauke, te da se podijele odgovarajući individualni zadaci iz ovog</p>	

predmetnog područja u cilju razjašnjavanja dileme da li je naučno sve objašnjivo.
Nastavnik može predložiti pitanja/probleme u skladu s interesovanjima i mogućnostima učenika i aktuelnim dešavanjima i organizirati problemsku nastavu.

Oblast: B/Islam - praktikovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
B.I.1. Podržava ulogu islamskih dužnosti u svom životu i iskazuje vjeru u emocionalnom, intelektualnom, porodičnom i društvenom životu.	<ul style="list-style-type: none"> Prihvata islamske dužnosti kao stupove islama koji snažno i sveobuhvatno kultiviraju i oplemenjuju čovjeka kao pojedinca. Vrednuje islamske dužnosti kroz njihov utjecaj na emocionalni, intelektualni, porodični i društveni život vjernika.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4 DHP-4.1.1
Ključni sadržaji	
TEMELJI ISLAMA <ul style="list-style-type: none"> Šehadet – Stablo islama Radost u namazu Post – Put do uspjeha Svrha davanja zekata Hadždž – Vrhunac bogobojaznosti 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod je pokazatelj postignuća učenika prvenstveno u afektivnom, a potom u kognitivnom i psihomotoričkom području. Zadatak nastavnika je da organizira iskustva učenja i poučavanja o temeljima islama na odabranim primjerima na način da nakon susreta s odabranim temama učenici u analizi i oblikovanju svojih stajališta primjenjuju navedeno u razradi odgojno-obrazovnog ishoda. Preporučuje se aktivno uključivanje učenika kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - individualni učenički izvještaj o načinu svjedočenja vjere; - analiziranje namaza kao medija odgajanja pojedinca, razvijanja njegovih kvalitetnih dimenzija ličnosti: odgovornost, preciznost, ispravnost, ali i animatora socijalne brige o članovima džemata; - prikazivanje posta kao sredstva za jačanje duboke svijesti o Bogu iz koje proizilazi „čuvanje Njegovih granica“; - analiziranje svrhe, ciljeva, značaja i načina prikupljanja zekata; - interpretiranje hadža kao vrhunca bogobojaznosti vjernika; - poticanje na prepoznavanje dubokih emotivnih, duhovnosti bliskih, mjesta u svjedočenju vjere koja bi mogla biti afektivni stimulans osobi u zadovoljenju svoje duhovnosti. 	
B.I.2. Povezuje vjeru i život, određuje vlastiti put i procjenjuje svoj odnos prema islamskim dužnostima.	<ul style="list-style-type: none"> Interpretira islamske dužnosti na način da izdvaja smisao njihovog izvršavanja i objašnjava kontinuitet i snažnu vezu među njima. Povezuje islamske dužnosti sa životom. Djeluje u skladu s islamskim dužnostima i podržava druge u njihovom izvršavanju.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.1.1 GRO-1.1.2
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.1.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.1.

Oblast: C/Ihsan i ahlak	
Ishod učenja	Razrada ishoda
C.I.1. Analizira smisao predanosti Uzvišenom Allahu i prihvata islam kao nužnu potrebu duše.	<ul style="list-style-type: none"> Analizira islam kao predanost vjernika Bogu i prikazuje je kao iskonsku i prirodnu Božiju vjeru. Prihvata islam kao unutarnji i neodvojivi dio same ljudske prirode.
Poveznice sa ZJNPP	PNP-4.4.3 HIS-2.0.3 HIS-3.0.1
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.I.1.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje u povezanosti s odgojno-obrazovnim ishodima drugih nastavnih područja i u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika, kao i aktualnim dešavanjima. Personalizaciju znanja kod učenika o predanosti Bogu u islamu i razvijanje njegovih vještina moralnog i etičkog prosudjivanja potreba duše, nastavnik treba poticati osmišljavanjem i provođenjem različitih aktivnosti u koje je učenik uključen, a prvenstveno kroz aktivnosti u kojima učenik djeluje izvan škole stvarajući pozitivne promjene u zajednici.	
C.I.2. Opisuje ekološki princip sklada, mjere i održavanja ravnoteže prema učenju islama.	<ul style="list-style-type: none"> Objašnjava prirodu kao savršeno djelo Božijeg stvaranja i ulogu čovjeka kao namjesnika Božijeg u njenom očuvanju. Analizira značaj islama u duhovnom i moralnom vođenju čovjeka putevima zaštite prirode, kao mjestu na kome se očituje Božanska Milost, Moć i Život, i razvijanju svijesti kod vjernika o njihovoј odgovornosti za prirodu. Razvija svijest o vodi kao o jednoj od najznačajnijih blagodati Božijeg stvaranja kojom se upotpunjuje vjerovanje, oplemenjuje svijet i uljepšava život.
Poveznice sa ZJNPP	GEO-3.1.3 DHP-1.2.5
Ključni sadržaji	
ISLAM I EKOLOGIJA <ul style="list-style-type: none"> Čovjek i ekologija Vjera i zaštita prirode Voda – izvor i blagodat života 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Za ostvarenje ovog odgojno-obrazovnog ishoda nastavnik će pripremiti aktivnosti posvećene ekološkim problemima s kojima se svakodnevno susreću u vlastitom okruženju. Ishod se ostvaruje u povezanosti s odgojno-obrazovnim ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke, kao i ishodima drugih nastavnih predmeta koji tretiraju pitanje ekologije, i u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika, kao i aktualnim dešavanjima. Sklad u prirodi se može realizirati na veliki broj metodskih varijanti. Preporučuje se segmentno analiziranje besprijskornog skladnog funkcioniranja i ravnoteže u prirodi kroz:	

sklad u zemlji, sklad na zemlji (biljni i životinjski svijet), sklad u vodi, sklad u zraku, sklad u kosmosu, sklad u ljudskom organizmu i sl.

Aktivnosti, koje se mogu organizirati i u obliku terenskog rada, treba provesti na način da motiviraju učenike na redovno praćenje pouzdanih izvora te vrednovanje načina na koje pojedinci, društvo, institucije i vlast reagiraju na primjere narušavanja prirode i životne sredine i primjere razvijanja ekološke svijesti.

Bitno je osvestiti učenike o važnosti vode koja oživljava zemlju i oplemenjuje materijalni svijet Božjom Milošću i brige o njoj s posebnim osvrtom na vodna bogatstva Bosne i Hercegovine.

C.I.3. Identificira i razmatra ekološke probleme, tumači stavove islama prema prirodnim bogatstvima i ulogu čovjeka u prirodi.	<ul style="list-style-type: none"> Identificira i razmatra ekološke probleme, te procjenjuje svoj odnos prema njima. Prihvata duhovna, etička i moralna načela islama za odgovorniji, racionalniji i pažljiviji odnos prema životnoj sredini i njenim blagodatima.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-3.3.4

Ključni sadržaji

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.2.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navdenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.2.

C.I.4. Kreira i predlaže mjere za obnavljanje i očuvanje prirodnih bogatstava, praktikuje ekološku kulturu islama i reaguje na narušavanje harmonije.	<ul style="list-style-type: none"> Djeluje u skladu s predloženim mjerama za obnavljanje i očuvanje prirodnih bogatstava. Primjenjuje ekološku kulturu muslimana, reaguje na narušavanje harmonije i afirmativno djeluje na druge.
Poveznice sa ZJNPP	GEO-3.1.3 DHP-1.2.5

Ključni sadržaji

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.2.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostavarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navdenim za odgojno-obrazovni ishod B.I.2.

C.I.5. Objasnjava stavove islama o moralu, dobru i zlu, analizira njihovu ulogu u svom životu.	<ul style="list-style-type: none"> Analizira pojmove moral, moralnost, etika, ahlak i edeb iz ugla islama. Identificira čovjeka kao moralno biće koje treba da čini dobro i sprečava zlo. Obrazlaže cilj cjelokupne poslaničke misije Muhammeda, a.s., – usavršavanje morala kod ljudi. Prihvata dobro kao najvažnije pitanje etike i morala.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.1.3

Ključni sadržaji

PUT DO ČOVJEKA

- Čovjek je moralno biće
- Muhammed, a.s., uzor moralnosti

Preporuke za ostvarenje ishoda

Za ostvarenje ovog odgojno-obrazovnog ishoda preporučuju se aktivnosti posvećene moralnim i etičkim problemima u svakodnevničici. Odabrane aktivnosti trebaju učenicima omogućiti napredak u vještinama moralnog i etičkog prosuđivanja pri čemu učenici trebaju ispravno koristiti pojmove/koncepte navedene u razradi ishoda. Preporučuje se:

- upoznavanje učenika, shodno njegovim mogućnostima, interesovanjima i stavovima, s pojmovima etika i moral, ahlak i edeb i pri objašnjenju istih koristiti primjere iz života Muhameda,a.s., i svakodnevnih životnih situacija u školi, kod kuće, na ulici, vršnjačkim druženjima i sl.;
- podsticanje učenike da naučeno o moralu primijene na problem naredbe i zabrane, na pitanje odgovornosti, na pitanje grijeha;
- kreiranje pozitivne klime u kojoj će učenici nesputano moći iznositi svoje stavove i mišljenja, te inicirati iznošenje njihovih individualnih iskustava o izdvojenim elementima etike u usmenoj ili pismenoj varijanti.

C.I.6. Prepoznaće ovovremene izazove za mlade i analizira načine odgovora na njih.	<ul style="list-style-type: none"> • Objasnjava primjenu vjeru u svakodnevničkoj životnoj situaciji. • Analizira slobodno vrijeme (vrijednost slobodnog vremena, načine korištenja slobodnog vremena i vlastiti odnos prema slobodnom vremenu). • Identificira ovovremene izazove za mlade i odgovara na njih u skladu s učenjem islama.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.2.3

Ključni sadržaji

VJERA U SVAKODNEVNICI

- Slobodno vrijeme i izazovi mladosti

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.I.5 uz pojačanu refleksiju na ovovremene izazove i načine odgovora na njih.

C.I.7. Analizira vjersku dimenziju kulture odijevanja u kontekstu trendovskih tokova i estetike.	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira vjersku dimenziju kulture odijevanja. • Analizira trendovske tokove kulture odijevanja. • Vrednuje trendovske tokove kulture odijevanja iz ugla islama i djeluje u skladu s vjerskom dimenzijom kulture odijevanja.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.1.2 DHP-1.2.1

Ključni sadržaji

- Pristojnost u odijevanju

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.I.5 uz pojačanu refleksiju na vjersku dimenziju odijevanja u kontekstu trendovskih tokova i estetike.

C.I.8. Opisuje ulogu hrane u različitim kulturama i prepoznaće da islamska kultura promovira zdravu hranu.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje ulogu hrane u različitim kulturama. • Prikazuje islamsku kulturu kao kulturu koja promovira zdravu ishranu na temelju učenja Kur'ana i Sunneta.
Poveznice sa ZJNPP	POO-1.3.3 PNP-4.3.1 TZP-2.2.2

Ključni sadržaji

- Halal ishrana – izvor zdravlja

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.I.5 uz pojačanu refleksiju na promoviranje zdrave ishrane u kontekstu islamske kulture.

Oblast: D/Kulturno-civilizacijsko nasljeđe

Ishod učenja	Razrada ishoda
D.I.1. Objasnjava demokratski način formiranja islamske države, istražuje njeno mjesto i ulogu u historiji čovječanstva, te ukazuje na osobine njenih pravednih vladara s ciljem pružanja pomoći mladima u izboru svog vođe.	<ul style="list-style-type: none"> Definira i opisuje pojmove hilafet i halifa. Objasnjava mjesto i ulogu islamske države u historiji čovječanstva. Razlikuje pravedne halife i stavlja ih u odnos s vremenom u kome su djelovali. Navodi vrijednosti vođe i bira vođu prema vrijednostima pravednih halifa.
Poveznice sa ZJNPP	HIS-3.0.2

Ključni sadržaji

DEMOKRATSKI POČECI POVIJESTI ISLAMA

- Državno uređenje i period pravedne vladavine

Preporuke za ostvarenje ishoda

Za ostvarenje ovog odgojno-obrazovnog ishoda nastavnik će pripremiti aktivnosti posvećene demokratskim vrijednostima na kojima se gradi zajednica u skladu s učenjem islama. Potrebno je pred učenike postaviti zadatke koji se odnose na: najznačajnija obilježja svakog razdoblja, upoređivanje svakog od razdoblja, viđenje značaja svakog od razdoblja i prepoznavanje vrijednosti vođe.

D.I.2. Identificira dijalog kao obilježje islama, prepoznaće upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga.	<ul style="list-style-type: none"> Analizira dijalog kao obilježje islama. Interpretira upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga. Djeluje u komunikaciji prema uputama Kur'ana i Sunneta.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.2 TZP-2.3.3

Ključni sadržaji

ISLAM I KULTURA DIJALOGA

- Islam vjera dijaloga

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporučuju se aktivnosti kojima će se radi kvalitetne kulture dijaloga:

- razvijati svjesnost i razumijevanje sociokulturnih i međukulturnih pravila i normi;
- uvažavati karakteristične crte društvenih odnosa (pozdravi, način obraćanja i sl.);
- uvažavati lijepo ponašanje (izraziti zahvalnost, naklonost, podijeliti brigu, radost, i sl.);
- uvažavati razlike u jezičkim registrima (nivoi formalizma);
- konstruktivno komunicirati i poštivati u društvenim situacijama, i međusobnoj komunikaciji, a sve u skladu s islamskim učenjem.

D.I.3. Objasnjava kako muslimani treba da se odnose prema drugim i drugaćijim, te upoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja.	<ul style="list-style-type: none"> Pored pokazatelja navedenih za odgojno-obrazovni ishod D.10.2 učenik upoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.2 GRO-1.2.4

Ključni sadržaji

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.I.2.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Identične preporuke date za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.I.2.

II razred gimnazije / 1 čas sedmično / 35 časova godišnje -
opća gimnazija, filološka gimnazija, matematičko-informatička gimnazija i gimnazija
informacionih tehnologija (IT)

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
<p>A.II.1. Razlikuje potrebe tijela i duše, te obrazlaže posljedice davanja prioriteta potrebama tijela u odnosu na potrebe duše.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Razumije duhovnu i materijalnu dimenziju čovjeka. • Analizira antropološko razumijevanje čovjeka kao cjeline spoznaje, osjećanja i djelovanja. • Identificira potrebe čovjeka i razumije da je razvoj ličnosti povezan s razvojem potreba. • Interpretira nužnost uspostavljanja harmonije između duhovnog i materijalanog na putu zadovoljenja potreba. • Analizira vlastitu materijalnu i duhovnu realnost.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.1.1 TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Potrebe čovjeka <p>ČOVJEKOVA DUHOVNA I MATERIJALNA REALNOST</p> <ul style="list-style-type: none"> • Čovjek – biće duha i tijela • Harmonija između duhovnog i materijalnog 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>U ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke, u skladu s razradom kao i potrebama, interesima i mogućnostima učenika, važna je usmjerenost na individualnu uključenost i doprinos učenika, razvoj njihove intelektualne znatitelje za islamsku vjeronauku, kao i na praćenje individualnog razvoja učenika u usvajaju znanja, vještina i vrijednosti. Preporučuje se, pored oblika, metoda i tehnika kojima će se na odgovarajući način obraditi predloženi sadržaji, međupredmetno povezivanje i korištenje pristupa koji će u prvi plan staviti lično iskustvo učenika.</p> <p>Odgojno-obrazovni ishod A.II.1. se može ostvariti različitim oblicima rada kroz poticanje razvoja znanja o sebi i razvijanja uvažavanja harmonije između duhovne i materijalne dimenzije ličnosti u ostvarenju individualiteta kao najvišeg obilježja „ljudske prirode“.</p> <p>Preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - antropološko razumijevanje čovjeka kao cjeline spoznaje, osjećanja i djelovanja u cilju što uspješnijeg odgojnog djelovanja; - analizu potreba čovjeka (fizioloških potreba, potreba za sigurnošću, pripadanjem i ljubavlju, poštovanjem i samoaktualizacijom ličnosti); - osvještavanje činjenice da je nesmetan razvoj ličnosti povezan s razvojem potreba; - suštinu čovjekove potrebe za vjerom i vjerovanjem i odnosom čovjeka i vjere; - tok vođenih promjena u odgoju osjećajnosti od početne osjetljivosti, preko reagiranja, pa do doživljaja zadovoljstva, što je krajnji cilj odgoja u vjeri, zadovoljstvo Allahom, dž. š., i Njegovom odredbom; - uspostavljanje harmonije između materijalnog i duhovnog u svakodnevnom životu. 	
<p>A.II.2. Izdvaja vlastite potrebe nužne za sretan i uspješan život iz ugla islama i argumentovano ih brani.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira potrebe čovjeka i razumije da je razvoj ličnosti povezan s razvojem potreba. • Opisuje pojam identiteta i propituje elemente koji utječu na njegov razvoj s posebnim osvrtom na utjecaj vjere. • Preporučuje prakticiranje i življenje vjere.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
ČOVJEK I VJERA	

- Potrebe čovjeka
- Razvijanje identiteta
- Prakticiranje i življenje vjere

Preporuke za ostvarenje ishoda

Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.II.1. važno je osvijestiti ulogu islama u životu pojedinca radi lakšeg razumijevanja svijeta i odgovora na pitanja smisla, svrhe, usmjeravanja i oblikovanja života.

A.II.3. Analizira smisao tevbe, njenu tjelesnu i duhovnu dimenziju i vrijednosti, te koristi tevbu nakon grijesnja a kajanje i izvinjenje u grijesnju prema čovjeku.	<p>Pored pokazatelja navedenih za odgojno-obrazovni ishod A.II.1. učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opisuje pojmove grijeh i tevbu – pokajanje. • Analizira čovjeka kao biće skljono grijesnju, ali i pokajanju za učinjeni grijeh. • Obrazlaže razliku između Ademovog i Iblisovog pristupa grijehu i pokajanju. • Kategorizira grijehu i posljedice koje grijesi povlače za sobom.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.3

Ključni sadržaji

ČOVJEKOVA DUHOVNA I MATERIJALNA REALNOST

- Čovjek – biće duha i tijela
- Harmonija između duhovnog i materijalnog
- Grijeh – fizički teret i duhovna tjeskoba

Preporuke za ostvarenje ishoda

Pored datih preporuka za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.II.1. preporučuje se:

- razvijanje umijeća raspoznavanja dobra, preko kreiranja ambijenta za dobro, pa činjenja dobra kao kontinuiteta rasta u vjeri do ukupne islamske profiliranosti koju osoba svjedoči kvalitetom življenja u svojoj zajednici;
- uvažavanje učeničkih znanja i poimanja grijeha;
- sistematska podjela grijeha na teške, velike i male, te u skladu s njom osvješćivanje fizičke i duhovne tjeskobe koja obuzima čovjeka nakon počinjenog grijeha;
- ispitivanje životnih potreba i njihovo ostvarivanje bez grijesnja;
- osvješćivanje utjecaja grijeha na dušu, tijelo i ugled čovjeka;
- unapređivanje svijest o značaju svakodnevnog pokajanja za učinjene grijehu i izvinjenja ljudima.

A.II.4. Objasnjava univerzalne vrijednosti porodičnog i društvenog života Muhammeda, a.s., te podržava stav da ljubav prema Muhammedu, a.s., predstavlja temelj ljubavi prema svim ljudima i svim bićima.	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretira poslanstvo Muhammeda, a.s., kao milost svjetovima. • Identificira vrijednosti i značaj Poslanikove, a.s., porodice. • Opisuje pojam ehli-bejta i odnos prema njemu. • Analizira porodični i društveni život Muhammeda, a.s. • Vrednuje vlastitu ljubav prema Muhammedu, a.s., u odnosu ljubavi prema drugim ljudima i božjim stvorenjima.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.1

Ključni sadržaji

MUHAMMED, A.S., MILOST SVIJETOVIMA

- Muhammed, a.s., milost svjetovima
- Porodični i društveni život Muhammeda, a.s.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na poslanstvo Muhammeda, a.s., kao milost svim svjetovima, Muhammedovu, a.a., porodicu i odnos prema njoj, njegov porodični i društveni život u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeroukazivanja a s ciljem ukazivanja na njegov svevremenski značaj.

A.II.5. Objasnjava ulogu čovjeka na Zemlji, svoju viziju, misiju i svrhu življenja.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje ulogu čovjeka na Zemlji, njegovu misiju i svrhu života. • Obrazlaže odakle dolazimo i kuda idemo nakon ovog prolaznog života. • Formulira viziju i misiju vlastitog života i upoređuje je s učenjem islama. • Podržava življenje u okviru islamskih vrijednosti.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.3

Ključni sadržaji

ŽIVOT I VJERA

- Tajna i svrha života
- Vizija i misija vlastitog života

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporučuje se ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda različitim oblicima rada kojima će se istaknuti središnja refleksija na Kur'ansko definiranje uloge čovjeka na Zemlji, tajnu i svrhu života, prepoznavanje vizije i misije života, podržavanje življenja u okviru islamskih vrijednosti u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeroukazivanja.

A.II.6. Uspoređuje slobodu u demokratskom društvu i islamu, argumentira vlastiti izbor, te izdvaja posljedice koje taj izbor uzrokuje nezavisno od vršnjaka, medija i sl.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje čovjeka kao slobodno biće koje ima mogućnost izbora. • Objasnjava odnos mogućnosti izbora i odgovornosti. • Povezuje Allahovu pravdu i čovjekovu slobodu. • Identificira utjecaj medija na ljudsku slobodu. • Vrednuje vlastite izbore i stepen „oslobođenosti“ od različitih utjecaja i poroka.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.2.2 KMP-1.2.1

Ključni sadržaji

ISLAM I SLOBODA

- Islamsko poimanje slobode i odgovornosti
- Mediji i sloboda

Preporuke za ostvarenje ishoda

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- povezanost slobodne volje i slobode;
- formuliranje pojma slobode koja nije proizvoljno individualno socijalno funkcioniranje bez ikakvih granica jer je sloboda bez granica anarhija u kojoj je sve dopušteno;
- prosuđivanje slobode kao osnovnog ljudskog prava u određenim životnim situacijama koristeći postupnost tako da učenici uoče vezu: postupak – navika – karakter – sloboda;
- ajete, hadise i izreke koje govore o slobodi i odgovornosti radi njihovog dovođenja u vezu sa svakodnevnim situacijama;
- predstavljanje različitih prostora slobode i odgovornosti: u odnosu prema sebi, prema drugom...;
- analiziranje utjecaj medija na slobodu ljudi;
- osvještavanje uloge slobodne volje u životu i odgovornosti za vlastite postupke.

Oblast: B/Islam - praktikovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
B.II.1. Obrazlaže stav islama prema grijesima, kao i tjelesnu i duhovnu štetu koja proizlazi iz grijeha.	<p>Pored pokazatelja navedenih u razradi ishoda za odgojno-obrazovne ishode A.II.1. i A.II.3. učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razlikuje vrste grijeha u islamu i povezuje ih s posljedicama na život čovjeka. • Objasnjava štetu koja proizilazi iz činjenja istih. • Analizira zašto je čovjek sklon griješenju i kako napraviti harmoniju između duhovnog i tjelesnog u granicama dozvoljenog. • Analizira vlastiti odnos prema grijesima.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Harmonija između duhovnog i materijalnog • Grijeh – fizički teret i duhovna tjeskoba 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda, pored preporuka datih za navedene sadržaje u odgojno-obrazovnim ishodima A.II.1. i A.II.3., preporučuje se poseban osvrt na:	
<ul style="list-style-type: none"> - sklonosti čovjeka ka griješenju; - tjelesne i duhovne posljedice koje grijesi ostavljaju na tijelo, um i dušu čovjeka; - identificiranje najčešćih grijeha kojima su izloženi; - osvješćivanje štetnosti grijeha i značaja jačanja u odupiranju istim. 	
B.II.2. Argumentovano obrazlaže cilj materijalnog ibadeta zekata na lokalnom i globalnom nivou.	<ul style="list-style-type: none"> • Raspravlja o cilju i viziji materijalnog ibadeta zekata. • Utvrđuje cilj i viziju materijalnog ibadeta na lokalnom i globalnom nivou. • Samostalno analizira koristi koje zajednica ima od materijalnog ibadeta vjernika.
Poveznice sa ZJNPP	PNP-4.3.2 KMP-1.1.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Cilj i vizija zekata 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:	
<ul style="list-style-type: none"> - povezanost cilja i vizije zekata; - prosuđivanje o koristima materijalnog ibadeta zekata na lokalnom i globalnom nivou; - predstavljanje različitih projekta koji su proizšli iz materijalnog ibadeta zekata; - osvještavanje cilja i vizije zekata na lokalnom i globalnom nivou, kao i značaja zekata za zajednicu muslimana. 	
B.II.3. Samostalno analizira određene ajete i hadise i povezuje ih s životom.	<ul style="list-style-type: none"> • Upoređuje svrhu i značaj određenih ajeta i hadisa. • Samostalno analizira određene ajete i hadise i povezuje ih s životom.
Poveznice sa ZJNPP	JZK-1.1.1
Ključni sadržaji	
Prilikom analize određenih ajeta i hadisa koristiti ajete i hadise iz svih nastavnih područja islamske	

vjeronauke u drugom razredu gimnazije.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostvarenje ovog odgojno-obrazovnog su u skladu sa svim preporukama danim za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke u drugom razredu gimnazije.

Oblast: C/Ihsan i ahlak

Ishod učenja	Razrada ishoda
C.II.1. Obrazlaže učenje islama o zajednici, ulogu čovjeka u gradnji zajednice i ulogu džemata u zajednici.	<ul style="list-style-type: none"> • Objasnjava pojam zajednice u islamu. • Analizira odnos zajednice, ibadeta i same čovjekove prirode. • Identificira čovjeka kao graditelja džemata, zajednice i ummeta općenito. • Navodi i analizira ajete i hadise koji govore o vrijednosti i značaju zajednice. • Identificira posljedice i pogubnost napuštanja zajednice. • Analizira medinsku zajednicu. • Identificira ulogu džemata u zajednici. • Analizira vlastiti odnos prema zajednici.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.2 GRO-1.3.1

Ključni sadržaji

MUSLIMANSKA ZAJEDNICA

- Kur'an i hadis o zajednici
- Čovjek graditelj zajednice
- Uloga džemata u zajednici

Preporuke za ostvarenje ishoda

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- razumijevanje pojmova zajednica, džemat, ummet;
- analizu ajeta i hadisa koji govore o zajednici;
- odgovornost za stanje zajednice kojoj pripadaju;
- značaj zajednice za život i zadovoljenje potreba;
- značaj vlastitog doprinosa unapređenju zajednice;
- razvijanje interesa za doprinos u vlastitoj zajednici (porodici, džematu, odjeljenju, društvu općenito);
- osvještavanje do čega može dovesti napuštanje zajednice ili pasivan odnos prema njoj;
- sposobljavanje mladih za aktivan život u zajednici zasnovan na principima islama.

C.II.2. Inicira pozitivne međuljudske odnose unutar zajednice i poštuje ravnopravnost među spolovima.

- Identificira čovjeka kao biće zajednice koje živi i djeluje u društvu koje ga okružuje.
- Prepoznaće i objasnjava razlike između ljudi kada su u pitanju njihove fizičke, duhovne i spolne potrebe.
- Analizira razlike među spolovima i prihvata njihove specifičnosti.
- Vrednuje vlastiti odnos prema drugima.

Poveznice sa ZJNPP

GRO-1.2.4

Ključni sadržaji

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.II.1.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.II.1. preporučuje se refleksija na:

- identificiranje predrasuda koje se nameću;
- naglašavanje da prema učenju islama svi imaju ista prava i obaveze, kao i da niko od ljudi nema prednost pred Bogom izuzev u bogobojažnosti;
- uspoređivanje ravnopravnosti u islamu s različitim civilizacijama i učenjima.

C.II.3. Objasnjava kako se muslimani trebaju odnositi prema drugim i drugačijim, te uspoređuje i određuje nivo kulture dijaloga kod nas i drugih radi vlastitog usavršavanja.	<ul style="list-style-type: none"> • Na temelju ajeta i hadisa objašnja odnos islama prema drugim i drugačijim. • Analizira značaj kulture dijaloga. • Prepoznaće elemente kulture dijaloga u vlastitoj kulturi i kulturama drugih. • Vrednuje vlastitu kulturu dijaloga.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.2.2 PNP-4.2.1

Ključni sadržaji

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod C.II.1

Preporuke za ostvarenje ishoda

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- osvještavanje značaja dijaloga na temelju islamskog učenja;
- prihvatanje tolerancije i suživota s pripadnicima drugih nacija i konfesija;
- poticanje prepoznavanja univerzalnih ljudskih vrijednosti koje dijele svi ljudi;
- njegovanje kulture dijaloga kao vrijednosti koja izdiže iznad uskih i sebičnih interesa.

C.II.4. Otkriva značaj ibadeta u životu čovjeka, te objasnjava kako sva dobra djela (učenje, rad, pomaganje, govor, jelo i sl.) postaju ibadet, ukoliko se čine u ime Allaha, dž.š., i donose nagradu na oba svijeta.	<ul style="list-style-type: none"> • Objasnjava smisao ibadeta. • Prepoznaće svako dobro djelo u ime Boga kao ibadet. • Identificira značaj ibadeta u životu čovjeka. • Prihvata istrajanost u ibadetu radi postizanja Božje milosti. • Rad i zalaganje prihvata kao vid ibadeta. • Analizira vlastiti odnos prema ibadetu.
Poveznice sa ZJNPP	PNP-4.2.1 DHP-1.1.2

Ključni sadržaji

SMISAO IBADETA

- Značaj ibadeta u životu vjernika
- Istrajnost u ibadetu
- Rad je ibadet

Preporuke za ostvarenje ishoda

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- osvještavanja smisla i značaja ibadeta;
- razmišljanje o ibadetu u svakodnevnim poslovima;
- razvijanje interesovanja za svakodnevnim ibadetom;
- vrednovanje rada i ibadeta;
- razvijanje ponosne i dostojanstvene ličnosti otvorene prema vjeri, nauci i radu, svjesne značaja ibadeta u životu vjernika.

C.II.5. Prepoznaće i prihvata svoja tjelesna, društvena, psihološka, religiozna i kulturna obilježja radi daljeg razvijanja identiteta i uspješne integracije u društvo.	<ul style="list-style-type: none"> • U skladu s pokazateljima za sve odgojno-obrazovne ishode islamske vjeronauke u drugom razredu gimnazije.
Poveznice sa ZJNPP	POO-2.1.1 PNP-4.2.1 PNP-4.3.1

Ključni sadržaji

Svi sadržaji islamske vjeronauke za drugi razred gimnazije.

Preporuke za ostvarenje ishoda

U skladu s preporukama za ostvarenje svih odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke u drugom razredu gimnazije i kontinuiranom unapređivanju svijesti o značaju identiteta i temeljnih postulata interkulturalnog odgoja, ljudskog dostojanstva i slobode za uspješnu integraciju u društvo.

Oblast: D/Kulturno-civilizacijsko naslijede

Ishod učenja	Razrada ishoda
D.II.1. Navodi i analizira mišljenja i stavove drugih o Muhammedu, a.s.	<ul style="list-style-type: none"> • Pronalazi mišljenja i stavove drugih o Muhammedu, a.s. • Analizira stavove i mišljenja drugih o Muhammedu a.s. • Prikazuje njihov utjecaj na formiranje odnosa prema islamu i muslimanima u svijetu. • Analizira vlastito mišljenje i stav o Muhammedu, a.s.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Drugi o Muhammedu, a.s. 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na mišljenja i stavove drugih o Muhammedu, a.s., iz različitih vremenskih razdoblja, a u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke.</p> <p>Važno je razviti svijest o Muhammedu, a.s., kao milosti svjetovima i ukazati na njegov svevremenski značaj.</p>	
D.II.2. Identificira dijalog kao obilježje islama, prepoznaće upute Kur'ana i Sunneta za oblikovanje muslimanske kulture dijaloga.	<ul style="list-style-type: none"> • Pokazatelji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični pokazateljima datim u razradi ishoda za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.II.3.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.2.4
Ključni sadržaji	
<p>Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.II.1.</p>	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama datim za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.II.3.</p> <p>Važno je kontinuirano podsticati na razumijevanje, prijateljstvo, toleranciju, dijalog i saradnju s drugima i drugačnjima.</p>	
D.II.3. Prepoznaće razliku između Pravedenih halifa i dinastija Emevija i Abasija.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje period Pravednih halifa. • Opisuje periode dinastije Emevija i Abasija. • Upoređuju preiod Pravednog hilafeta i dinastija. • Identificira vrijednosti i nedostatke Pravednog hilafeta i dinastija.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.3
Ključni sadržaji	
POVIJEST ISLAMA <ul style="list-style-type: none"> • Dinastija Emevija • Islam u Španiji i Siciliji • Dinastija Abasija 	

Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:	
<ul style="list-style-type: none"> - predstavljanje vremenskog razdoblja Pravednih halifa i dinastija Emevija i Abasija; - izdvajanje najznačajnijih obilježja svakog razdoblja; - upoređivanje svakog od razdoblja; - osvještavanje značaja svakog od razdoblja. 	
D.II.4. Opisuje širenje hilafeta i dolazak islama u Evropu, te prepoznaje doprinose islama čovječanstvu i svom naslijedu.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje dolazak i širenje islama u Evropi. • Objašnjava utjecaj islama na renesansu. • Navodi doprinos islama svjetskom kulturno-civilizacijskom naslijedu. • Analizira odnos prema vlastitoj kulturi i civilizaciji.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.2.2 GRO-1.2.3 DHP-1.2.1
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.II.3.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se korelacija s odgojno-obrazovnim ishodima islamske vjeroulike i drugih predmetnih kurikuluma uz isticanje središnje refleksije na:	
<ul style="list-style-type: none"> - interpretaciju širenja islama u Evropi; - prikazivanje utjecaja islama na renesansu; - identificiranje doprinosa islama svjetskom kulturno-civilizacijskom naslijedu; - osvještavanje značaja gradnje identiteta u vlastitoj kulturi i tradiciji. 	
D.II.5. Prepoznaje nastanak islamske umjetnost, na temelju Objave u susretu s drugim kulturama, te nastanak prvih naučnih centara i njihov doprinos razvoju umjetnosti, znanosti i kulturi.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi i opisuje načine susretanja islama s drugim kulturama. • Identificira odnos islama prema drugim kulturama na primjerima Jerusalema, Španije i Indonezije. • Prikazuje širenje islama kroz razmjenu kulturno-civilizacijskih vrijednosti. • Objašnjava kako je islam oplemenio druge kulture. • Analizira vlastiti odnos prema drugim kulturama.
Poveznice sa ZJNPP	UMP-2.2.2 DHP-2.2.1 POO-5.2.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Susret islama s drugim kulturama • Sadržaji navedeni za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.II.3. 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda D.II.6. preporučuje se isticanje refleksije na:	
<ul style="list-style-type: none"> - analiziranje utjecaja Objave na islamsku umjetnost i nastanak prvih naučnih centara; - najvažnija otkrića i naučna dostignuća u historiji čovječanstva uz isticanje doprinosa i učešće muslimana u njima; - identificiranje islamskih naučnika (npr.: al-Farabi, Zekerija al-Razi, Ibn Sina, Ibn Rušd) koji su dali doprinos razvoju društvenih i prirodnih nauka (npr. matematika, medicina, astronomija, geografija, historija, sociologija); - identificiranje doprinosa islama razvoju umjetnosti, znanosti i kulture. 	

<p>D.II.6. Analizira odnos islama prema drugim kulturama, te argumentuje činjenicu da islam nije uništavao druge kulture, nego ih oplemenjivao.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira odnos islama prema drugim kulturama. • Argumentovano prikazuje oplemenjivanje drugih kultura pod utjecajem islama. • Promovira značajnu ulogu islama u razvoju kulture i civilizacije. • Analizira povezanost tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu.
Poveznice sa ZJNPP	UMP-2.2.2 DHP-2.2.1 POO-5.2.2
Ključni sadržaji	
Sadržaji navedeni za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.II.5.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na odnos islama prema drugim kulturama u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeroulike. Preporučuje se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prikazivanje susreta islama i drugih kultura kroz historiju; - analiza odnosa islama prema drugim kulturama; - prikazivanje doprinosa islama nauci, umjetnosti i razvoju kulture ali i civilizacije općenito; - osvještavanje značajne uloge islama u razvoju kulture i civilizacije; - osvještavanje povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu. 	

**III razred gimnazije / 1 čas sedmično / 35 časova godišnje -
opća gimnazija, filološka gimnazija, matematičko-informatička gimnazija i gimnazija
informacionih tehnologija (IT)**

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
A.III.1. Analizira razloge vjerovanja, objašnjava različita vjerovanja, te uspoređuje monoteističke religije.	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi i opisuje razloge vjerovanja. • Navodi i opisuje različita vjerovanja. • Prikazuje život u vjeri. • Upoređuje vjeru i religiju, vjerovanje i religioznost. • Identificira jedinstveno porijeklo vjerovanja u Jednog Boga i mnoštvo različitih manifestacija religija. • Stavlja u odnos monoteističke religije. • Vrednuje vlastiti odnos prema vjeri.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.1
Ključni sadržaji	
ŽIVJETI VJERU <ul style="list-style-type: none"> • Zašto vjerujemo • Vjera je jedna, a religija je više 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Obzirom da mladi u ovoj dobi sve više promišljaju i propituju, upoređuju i formiraju ličnu ideologiju tražeći značenje, uočavaju nesklad između onoga što se govori i onoga što se radi, propitivanje o Bogu, koje sve više poprima moralne i etičke osobine, može rezultirati smanjenjem zanimanja za vjeru. Kako ne bi došlo do smanjenja zanimanja za vjeru, potrebno je vjeronaučnim sadržajima pružiti adekvatne odgovore koje traže mladi ovog uzrasta. U cilju razvijanja samostalnije, iskrenije, autentičnije, više intelektualno i emotivno integrirane pa i više angažirane religioznosti preporučuje se isticanje središnje refleksije na: <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje značaja života u vjeri; - razumijevanje potrebe za vjerovanjem; - razumijevanje jedinstvenog porijekla vjerovanja u Jednog Boga; - analiziranje različitih manifestacija religija; - prikazivanje odnosa vjere i religije, vjerovanja i religioznosti; - identificiranje i razvijanje vjerovanja na temeljima islamskog učenja. 	
A.III.2. Prepoznaće u svakodnevici različite situacije, postupke i osjećanja u kojima mu vjerovanje, služi kao faktor zadobijanja vlastite osobnosti.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira vjerovanje kao sastavni dio života. • Vrednuje utjecaj vjere na razvoj samopouzdanja i samopoštovanja. • Analizira odnos vlastite osobnosti i vjerovanja.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.2 KMP-1.2.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navdenim za odgojno-obrazovni ishod A.III.1. • Živi islam – život sa svrhom 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se, pored oblika, metoda i tehnika kojima će se na odgovarajući način obraditi predloženi sadržaji, korištenje pristupa koji će u prvi plan staviti lično iskustvo učenika. Poželjno je da nastavnik istakne središnju refleksiju na: <ul style="list-style-type: none"> - analiziranje životnih situacija u kojima je vjera dala dodatni motiv za uspjeh; 	

- razumijevanje uloge vjere u razvijanju osobnosti, - osvještavanje svrhe života; - identificiranje snage živog islama.

| **A.III.3.** Analizira društveni kontekst objave Kur'ana i obrazlaže naučne dokaze koji potvrđuju savršenstvo Kur'ana. | - Objašnjava drštveni kontekst objave Kur'ana. - Identificira svrhu objave Kur'ana. - Analizira prikaz čovjeka u Kur'anu. - Prikazuje ulogu i značaj Kur'ana u svom životu. - Stavlja u odnos aktuelni društveni kontekst i Kur'an. - Navodi i opisuje mudžize Kur'ana. - Navodi i objašnjava istine spomenute u Kur'anu koje je potvrdila nauka. - Analizira određene ajete koji govore o savršenstvu Kur'ana. - Prikazuje savršenstvo Kur'ana u naučnim dokazima. |

Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.2 DHP-3.2.2
---------------------------	----------------------------

Ključni sadržaji

KUR'AN - POSLJEDNJA BOŽIJA OBJAVA

- Kur'an – radosna vijest
- Čovjek u Kur'anu
- Kur'an u mom životu
- Savršenstvo Kur'ana u naučnim dokazima

Preporuke za ostvarenje ishoda

Za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- osvještavanje univerzalnosti kur'anskih poruka;
- razumijevanje smisla i značaja Kur'ana;
- prikazivanje Kur'ana kao radosne vijesti za čovječanstvo;
- analiziranje prikaza čovjeka u Kur'anu;
- analiziranje kur'anskih poruka u kontekstu aktuelnih dešavanja;
- poticanje na bliskost i primjenjivost Kur'ana;
- osvještavanja značaja Kur'ana u životu vjernika;
- prikazivanje Kur'ana kao mudžize;
- analiziranje istina spomenutih u Kur'anu a koje je potvrdila nauka;
- identificiranje ajeta koji govore o savršenstvu Kur'ana;
- identificiranje različitih dimenzija nadnaravnosti Kur'ana radi razvijanja svijesti o njegovom savršenstvu.

| **A.III.4.** Objašnjava odnos slobodne volje i sudbine, te prepoznaće životne situacije u kojima je svojevoljno nešto odlučio. | - Upoređuje slobodnu volju i sudbinu. - Identificira prilike u kojima je vlastitom odlukom uticao na određene događaje u životu. - Analizira slobodu izbora i odgovornost. - Identificira predanost Bogu kao vrhunac slobode. - Podstiče na dobro i osuđuje зло. - Prihvata granice koje je utvrdio islam. - Analizira vlastiti odnos prema slobodi i odgovornosti. |

Poveznice sa ZJNPP	KMP-1.2.3 KMP-1.2.4
---------------------------	----------------------------

Ključni sadržaji

SLOBODA I ODGOVORNOST

- Predanost Bogu kao vrhunac slobode
- Podsticanje dobra i osuđivanje zla
- Granice slobode u savremenom svijetu

Preporuke za ostvarenje ishoda

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- povezanost slobodne volje, slobode i odgovornosti;
- razumijevanje predanosti Bogu kao vrhunca slobode;
- analiziranje povezanosti vlastitih odluka i životnih dešavanja;
- osvještavanje snage dobra i pogubnosti zla;
- prikazivanje granica slobode u savremenom svijetu;
- razmišljanje o ulozi slobode u životu i posljedicama izbora koje prave;
- osvještavanje slobode i odgovornosti.

Oblast: B/Islam - praktikovanje

Ishod učenja	Razrada ishoda
B.III.1. Obrazlaže islam kao život sa svrhom.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira islam kao sistem života. • Prosuđuje svrhu života i povezuje je s životom u islamu. • Vrednuje vlastiti život u odnosu na živi islam.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4

Ključni sadržaji

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.III.2.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.III.2. uz pojačanu refleksiju na osvještavanje praktikovanja islama.

B.III.2. Prihvata da je Božija jednost (tevhid) suština vjere prema kojoj postavlja svoje ciljeve.	<ul style="list-style-type: none"> • Spoznaje značaj i vrijednost vjerovanja u Jednog Boga i djeluje u skladu s njom. • Postavlja životne ciljeve u skladu s islamskim učenjem. • Procjenjuje svoje ciljeve i praktikovanje vjere. • Organizira i izvršava obaveze u skladu s islamskim dužnostima.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.1.1

Ključni sadržaji

- Zašto vjerujemo
- Predanost Bogu kao vrhunac slobode

Preporuke za ostvarenje ishoda

Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeronauke radi razvijanja samostalnije, iskrenije, autentičnije, više intelektualno i emotivno integrirane pa i više angažirane religioznosti mladih.

B.III.3. Argumentuje islamsko poimanje slobode u kojem čovjek robuje samo Bogu, te razumijeva prava i dužnosti koje iz toga proizilaze.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira čovjeka kao slobodno biće koje dobровoljno pristaje na robovanje jedino Bogu. • Prihvata prava i dužnosti koje se zasnivaju na robovanju Bogu.
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Stavlja u odnos robovanje Bogu i robovanje strastima. • Analizira vlastite izbore i stepen „oslobodenosti“ od različitih utjecaja i poroka.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.1.1 TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod A.III.4.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama datim za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.III.4. uz pojačanu refleksiju na osvještavanje značaja čuvanja slobode, odbacivanja robovanja strastima i prihvatanja robovanja Uzvišenom Bogu kao vrhunca slobode.	
B.III.4. Vrši proračun zekata za različite kategorije imovine i različite iznose.	<ul style="list-style-type: none"> • Raščlanjuje imovinu na koju se daje zekat. • Objasnjava osnove proračuna zekata. • Vrši proračun zekata uz pomoć aplikacije „Zekat kalkulator“ za različite kategorije imovine i različite iznose. • Analizira vlastiti odnos prema zekatu i afirmativno djeluje na druge.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.3.2 KMP-1.1.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Proračun zekata 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:	
<ul style="list-style-type: none"> - klasificiranje imovine na koju se daje zekat; - pojašnjavanje osnova proračuna zekata; - vježbanje proračuna zekata uz pomoć „Zekat kalkulatora“; - osvještavanje obaveze tačnog proračuna zekata i pogrešnog proizvoljnog pristupa izdvajaju zekata. 	

Oblast: C/Ihsan i ahlak	
Ishod učenja	Razrada ishoda
C.III.1. Prihvata svoja jedinstvena obilježja kao Božiji dar.	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira svoja obilježja kao blagodati i dar od Boga. • Objasnjava originalnost čovjeka u odnosu na sva ostala bića i vlastitu orginalnost u odnosu na druge ljude. • Prihvata vlastitu individualnost.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-1.1.1 TZP-1.1.2
Ključni sadržaji	
BITI DRUGAČIJI OD OSTALIH	
<ul style="list-style-type: none"> • Biti originalan 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje originalnosti svakog pojedinca kao blagodati Božije i osvještavanje značaja očuvanja vlastite originalnosti uz uvažavanje tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i Evropskom ambijentu.	
C.III.2. Objasnjava da moralom ostvarujemo puninu svoje ljudskosti i identificuje moralne uzore.	<ul style="list-style-type: none"> • Prikazuje primjenu morala u svakodnevničici. • Identificira značaj islamskog morala. • Analizira značaj moralnih uzora u životu. • Identificira različite moralne izazove za mlade

	<p>danas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Predlaže kako biti moralan u skladu s islamskim učenjem. • Analizira vlastitu moralnost i prihvata moralne uzore u skladu s učenjem islama.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
ISLAMSKI MORAL U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU	
<ul style="list-style-type: none"> • Osnove islamskog morala • Značaj moralnih uzora • Kako biti moralan danas 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada i to aktivnostima i projektima kojima će se istaknuti središnja refleksija na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje značaja prisutnosti morala u svakodnevniči; - prikazivanje značaja islamskog morala; - analiziranje utjecaja Muhammeda, a.s., na moral muslimana; - razvijanje svijesti o stalnoj izloženosti moralnim izazovima i značaju vjere u jačanju moralnosti; - primjenu islamskog morala u svakodnevniči; - razvijanje moralnosti. 	
C.III.3. Analizira i prihvata islamsku etiku rada.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje odnos islama prema radu. • Objavljava islamsku etiku rada. • Upoređuje rad s ibadetom. • Vrednuje vlastiti odnos prema radu.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Islamska etika rada 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje smisla i značaja rada u islamu; - razvijanje interesovanja za svakodnevnim radom i privređivanjem; - primjenu islamske etike rada u različitim profesijama; - razvijanje ponosne i dostojanstvene ličnosti otvorene prema vjeri, nauci i radu. 	
C.III.4. Analizira različite pokušaje iskrivljenog i neargumentovanog predstavljanja položaja i prava žene u islamu i pozicioniranja uloge muškarca u zajednici.	<p>Pored pokazatelja navedenih u razradi odgojno-obrazovnog ishoda D.III.1. učenik će moći da:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stavlja u odnos položaj i prava žene i muškaraca u islamu. • Identificira uzroke iskrivljenog i neargumentovanog predstavljanja položaja i prava žene u islamu i pozicioniranja uloge muškarca u zajednici. • Vrednuje vlastiti odnos prema položaju žene u islamu.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.1.2 GRO-1.2.4
Ključni sadržaji	
ŽENA U ISLAMU <ul style="list-style-type: none"> • Žene – čast muslimanske zajednice i ljudskog roda • Pokušaji kompromitiranja položaja žene u islamu 	

Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.III.1.	
C.III.5. Objasnjava islamsko razumijevanje spolnosti i razlike između muškarca i žene.	<ul style="list-style-type: none"> • Formuliše i objašnjava razlike između spolova kada su u pitanju njihove duhovne i tjelesne potrebe. • Analizira razlike među spolovima i prihvata njihove specifičnosti. • Razumije puninu odnosa između muškarca i žene u skladu s učenjem islama. • Vrednuje vlastiti odnos prema drugom spolu.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.1.3
Ključni sadržaji	
BRAK I PORODICA U ISLAMU	
	<ul style="list-style-type: none"> • Izazovi upoznavanja bračnog druga • Islamski pogled na brak
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.III.4. uz pojačanu refleksiju na promoviranje jednakosti među spolovima.	
C.III.6. Interpretira načine biranja partnera za bračnu zajednicu.	<ul style="list-style-type: none"> • Prepoznaće i objašnjava prave vrijednosti kod izbora bračnog druga na osnovu savjeta Muhammeda, a.s. • Obrazlaže moralne granice prilikom upoznavanja i biranja bračnog druga. • Analizira vlastiti odnos prema upoznavanju suprotnog spola radi zasnivanja bračne zajednice.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.1.3
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod C.III.5.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeroulike istaknuti središnju refleksiju na osvještavanje načina upoznavanja suprotnog spola u granicama moralnosti radi izbora bračnog druga.	
C.III.7. Argumentuje islamski pogled na brak, kao ravnopravni ugovor muškarca i žene, susretanje ljubavi, međusobnog uvažavanja i poštivanja.	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira islamski pogled na brak. • Objasnjava brak kao zajednicu muškarca i žene koji imaju svoja prava i obaveze. • Interpretira smisao i svrhu braka. • Analizira dužnosti i obaveze bračnih drugova. • Objasnjava značaj porodice. • Podržava ljubav, međusobno uvažavanje i poštivanje u bračnoj zajednici.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.1.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Islamski pogled na brak • Značaj porodice u muslimanskoj zajednici 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:	

- osvještavanje značaja bračne zajednice u kontekstu Poslanikovih, a.s., riječi; - razvijanje interesovanja za sklapanje braka u skladu s islamskim učenjem; - analiziranje prava i obaveza u bračnoj zajednici; - prikazivanje bračne zajednice u kojoj se susreću ljubav, međusobno uvažavanje i poštivanje.

<p>C.III.8. Upoređuje tradicionalnu i savremenu porodicu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje tradicionalnu porodicu i savremenu porodicu. • Prikazuje utjecaj tradicionalne i savremene porodice na život pojedinca. • Identificira vrijednosti porodičnog života. • Analizira vlastiti odnos prema porodičnom životu.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.2

Ključni sadržaji

- Tradicionalna i savremena porodica

Preporuke za ostvarenje ishoda

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na osvještavanje značaja institucije porodice i porodičnog života s ciljem odupiranja ovovremenim izazovima.

Oblast: D/Kulturno-civilizacijsko nasljeđe

Ishod učenja	Razrada ishoda
<p>D.III.1. Objasnjava nezamjenljivu uloge žene u odgoju, kulturi i društvu, te prepoznaje časne uzore kroz historiju islama (Asja, Merjema, Hatižda, Fatima, Aiša, Sayyida Nafisa i dr.).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira ulogu žene, iz ugla islamskog učenja, u odgoju, kulturi i društvu. • Identificira časne uzore kroz historiju islama (Asja, Merjema, Hatižda, Fatima, Aiša, Sayyida Nafisa i dr.). • Povezuje ženu s uspjehom islamskog društva kroz historiju. • Prikazuje doprinos žena ukupnoj kulturno-civilizacijskoj historiji islama.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.1

Ključni sadržaji

- Žene – čast muslimanske zajednice i ljudskog roda

Preporuke za ostvarenje ishoda

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se stavljanje središnje refleksije na:

- identificiranje predrasuda o položaju žene u islamu;
- osvještavanje jednakosti u pravima i obavezama pred Bogom;
- prikaz uloge i značaja koji se daje ženi u islamu;
- analiziranje doprisona istaknutih primjera muslimanskoj zajednici i ljudskom rodu;
- upoređivanje ravnopravnosti spolova u različitim civilizacijama i učenjima;
- prikazivanje položaja žene danas.

<p>D.III.2. Obrazlaže vrijeme, historijski, naučni i kulturni kontekst u kojem se kultura učila od muslimana, te analizira principe širenja islama.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Objasnjava kontinuitet razvoja islamske vladavine, kulture i civilizacije. • Objasnjava susret islama s drugim kulturama i njegov način širenja. • Identificira središta islamske kulture. • Objasnjava historijski, naučni i kulturni kontekst u kojem se kultura učila od Safavida, Velikih
--	--

	<p>Mogula, Memeluka i Osmanlija.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prikazuje kako je islam oplemenio druge kulture. • Analizira odnos drugih kultura prema islamu. • Analizira vlastiti odnos prema drugim kulturama.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.3
Ključni sadržaji	
VRIJEME CIVILIZACIJE ISLAMA	
	<ul style="list-style-type: none"> • Središta islamske kulture • Safavidi i Veliki Moguli • Memluci i Osmanlije
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se ostvaruje različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na odnos islama prema drugim kulturama u povezanosti s ishodima drugih nastavnih područja islamske vjeroukaze. Preporučuje se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prikazivanje susreta islama i drugih kultura kroz historiju; - analiza odnosa islama prema drugim kulturama; - prikazivanje doprinosa islama nauci, umjetnosti i razvoju kulture i civilizacije općenito; - osvještavanje značajne uloge islama u razvoju kulture i civilizacije; - analiza odnosa drugih kultura prema islamu; - osvještavanje povezanosti tradicionalnog i modernog, duhovnog i materijalnog, etničkog i multikulturalnog u Bosni i Hercegovini i evropskom ambijentu. 	
D.III.3. Argumentuje svjedočanstva iz oblasti nauke, filozofije, duhovnosti i umjetnosti.	<p>Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.III.2. učenik će:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificirati doprinose islamskih učenjaka iz oblasti nauke, filozofije, duhovnosti i umjetnosti. • Analizirati vlastiti odnos prema nauci.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.3.3
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.III.2.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Preporuka za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda je da se istakne refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiziranje utjecaja Objave na islamsku umjetnost i nastanak prvih naučnih centara; - najvažnija otkrića i naučna dostignuća u historiji čovječanstva uz isticanje doprinosa i učešće muslimana u njima; - identificiranje islamskih naučnika (npr.: al-Farabi, Zekerija al-Razi, Ibn Sina, Ibn Rušd) koji su dali doprinos razvoju društvenih i prirodnih nauka (matematika, medicina, astronomija, geografija, historija, sociologija); - identificiranje doprinosa islama razvoju umjetnosti, nauke i kulture. 	
D.III.4. Analizira položaj, ulogu i značaj muslimana danas.	<ul style="list-style-type: none"> • Uspoređuje položaj, ulogu i značaj muslimana danas s položajem, ulogom i značajem kojeg su imali u prošlosti. • Prikazuje razloge dominiranja Zapada nad Istokom (posebno zemljama s većinskim muslimanskim stanovništvom) u savremenom svijetu. • Predlaže moguća rješenja za poboljšanje položaja, uloge i značaja muslimana danas.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-1.2.3
Ključni sadržaji	

- Islam i muslimani danas

Preporuke za ostvarenje ishoda

Pored preporuka danih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda D.III.3. preporučuje se osvještavanje položaja, uloge i značaja muslimana danas i identificiranje mogućih rješenja za njegovo poboljšanje.

**IV razred gimnazije / 1 čas sedmično / 30 časova godišnje -
opća gimnazija - obavezno izborni područje (OIP), filološka gimnazija, matematičko-informatička gimnazija i gimnazija informacionih tehnologija (IT)**

Oblast: A/Iman - vjerovanje	
Ishod učenja	Razrada ishoda
A.IV.1. Poredi konstantnost učenja vjere i promjenjivost naučnih dostignuća.	<ul style="list-style-type: none"> Analizira odnos vjere i nauke. Povezuje blagodati koje proizilaze iz konstantnosti učenja vjere s ostvarivanjem ljudskosti. Poredi konstantnost učenja vjere s promjenjivošću naučnih dostignuća. Prihvata istine vjere i istine nauke. Analizira vlastiti odnos prema cjeloživotnom učenju u kontekstu Prve objave.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.1
Ključni sadržaji	
VJERA I NAUKA <ul style="list-style-type: none"> Istine vjere i istine nauke (OIP) 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>U ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronauke, u skladu s razradom kao i potrebama, interesima i mogućnostima učenika, važna je usmjerenošć na individualnu uključenost i doprinos učenika, razvoj njihove intelektualne značajke za sadržaje islamske vjeronauke, kao i na praćenje individualnog razvoja učenika u usvajaju znanja, vještina i vrijednosti. U posljednjoj godini izučavanja islamske vjeronauke očekuje se upotpunjivanje prosuđivanja u duhu islama radi dosezanja smisla vlastitog života i života u zajednici, osposobljavanja za aktivno djelovanje u svim segmentima života, te povezivanje s veličinom Božje poruke. Preporučuje se, pored oblika, metoda i tehnika kojima će se na odgovarajući način obraditi predloženi sadržaji, korištenje pristupa koji će u prvi plan staviti lično iskustvo učenika.</p> <p>Odgojno-obrazovni ishod A.IV.1. se može ostvariti stavljanjem središnje refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - afirmiranje svijesti o kompatibilnosti vjere i nauke, konstantnosti učenja vjere i promjenjivosti naučnih dostignuća; - osvještavanje doprinosa islama razvoju nauke; - osvještavanje značaja cjeloživotnog učenja u kontekstu Prve objave. 	
Napomena: Skraćenica (OIP) se odnosi na obavezno izborni područje, tj. na razrade ishoda učenja (indikatore) i ključne sadržaje koji se detaljnije izučavaju.	
A.IV.2. Navodi nove religiozne pokrete, te analizira rizike potpadanja pod utjecaj istih.	<ul style="list-style-type: none"> Navodi nove religiozne pokrete. Upoređuje religioznost i kvazireligioznost. Objašnjava pojmove: sekta, kult, ideologija, fanatizam, fundamentalizam i terorizam. Identificira primjere zloupotrebe vjere za ideologiju, fanatizam, fundamentalizam i terorizam. Identificira rizik od traganja za novim religioznim pokretima. Analizira pogubnost potpadanja pod iskrivljena tumačenja vjere. Prihvata islamske odgovore na izazove novih religioznih pokreta.
Poveznice sa ZJNPP	HIS-4.0.1

Ključni sadržaji

VJERSKI TRENDVOVI

- Trend religioznosti i kvazireligioznost
- Sekte, kultovi i novi religiozni pokreti
- Zloupotreba vjere za ideologiju, fanatizam, fundamentalizam i terorizam

Preporuke za ostvarenje ishoda

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:

- prepoznavanje novih religioznih pokreta;
- razvijanje umijeća raspoznavanja religioznosti od kvazireligioznosti;
- uvažavanje učeničkih znanja o vjerskim trendovima;
- osvještavanje utjecaja novih religioznih pokreta i kvazireligioznosti na dušu, tijelo, um i ugled čovjeka;
- analiziranje zloupotrebe vjere;
- razumijevanje islamskih odgovora na izazove savremenosti.

A.IV.3. Definira i objašnjava pojmove: zikr, inaba, takvaluk, mehabbe i m'arife, klasificira tesavuf kao islamsku duhovnost i opisuje stupnjeve duhovnog usavršavanja.

- Objasnjava islamsku duhovnost i puteve koji je povećavaju.
- Definira pojmove: zikr, inaba, takvaluk, mehabbe i m'arife.
- Objasnjava nastanak i razvoj tesawufa.
- Analizira odnos zikra i srčanog pokajanja, moralnosti i takvaluka, ljubavi prema Bogu i spoznaje Boga.
- Vrednuje vlastiti odnos prema duhovnom usavršavanju.

Poveznice sa ZJNPP

JZK-1.3.3

Ključni sadržaji

ISLAMSKA DUHOVNOST

- Nastanak i razvoj tesavufa
- Zikr i srčano pokajanje
- Moralnost i takvaluk
- Ljubav i spoznaja

Preporuke za ostvarenje ishoda

Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:

- interpretiranje islamske duhovnosti kao prostora u kojem svaka duša može živjeti i razvijati svoje vjerovanje;
- prikazivanje doprinosa tesavufa širenju islama;
- osvještavanje značaja razvijanja islamske duhovnosti;
- razumijevanje puteva razvoja islamske duhovnosti.

A.IV.4. Analizira potrebu stalnog sjećanja na Boga radi Njegove milosti i zadovoljstva.

- Identificira čovjekovu potrebu za sjećanjem na Boga.
- Povezuje sjećanje na Boga s Božjom milošću i zadovoljstvom.
- Identificira koristi od stalnog sjećanja na Boga.
- Analizira vlastiti odnos prema sjećanju na Boga.

Poveznice sa ZJNPP

Ključni sadržaji

Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni

ishod A.IV.3.

Preporuke za ostvarenje ishoda

Pored preporuka navedenih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.IV.3. preporučuje se isticanje refleksije na osvještavanje značaja stalnog sjećanja na Boga u životu vjernika.

Oblast: B/Islam - praktikovanje

Ishod učenja	Razrada ishoda
B.IV.1. Podržava cjeloživotno učenje u kontekstu Prve objave.	<p>Pred pokazatelja navedenih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.IV.1. očekuje se da učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prepozna potrebu za kontinuiranim učenjem u skladu s različitim životnim situacijama. • Razlikuje formalno od neformalnog učenja. • Prihvata interkulturalno učenje radi oslobađanja od strahova i predrasuda. • Podržava učenje i usavršavanje u različitim segmentima života.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.3.1

Ključni sadržaji

VJERA I NAUKA

- Potraga za srećom

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim u odgojno-obrazovnom ishodu A.IV.1.

Važno je osvijestiti činjenicu da vjernik uči, djeluje i radi kao da će zauvijek živjeti na ovom svijetu i da se priprema za susret s Bogom kao da će se sutra desiti.

B.IV.2. Objasnjava mir kao temeljnu odrednicu islama, i interpretira nasilje, nepravdu, rat i terorizam kao devijacije.	<p>Pored pokazatelja navedenih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.IV.2. očekuje se da učenik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificira mir kao temeljnu odrednicu islama. • Prepozna opasnosti koje se kriju iza ideoloških devijacija. • Osuđuje nasilje, nepravdu, rat i terorizam i podržava dijalog kao način rješavanja problema.
Poveznice sa ZJNPP	GRO-2.1.3

Ključni sadržaji

- Zloupotreba vjere za ideologiju, fanatizam, fundamentalizam i terorizam (OIP)

Preporuke za ostvarenje ishoda

Pored preporuka navedenih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda A.IV.2. preporučuje se isticanje refleksije na osvještavanje značaja mira, kao temeljne odrednice islama, kao i opasnosti koje se kriju iza ideoloških devijacija.

B.IV.3. Analizira značaj institucije zekata i fonda Bejtu-l-mal u sistemu Islamske zajednice.	<ul style="list-style-type: none"> • Analizira različite pristupe izdvajanju zekata. • Zastupa mišljenje Islamske zajednice o izdavajanju zekata. • Obrazlaže značaj institucije zekata i fonda Bejtu-l-mal u sistemu Islamske zajednice. • Analizira vlastiti odnos prema instituciji zekata i fondu Bejtu-l-mal u sistemu Islamske zajednice.
--	---

Poveznice sa ZJNPP	KMP-1.3.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Institucija zekata i fonda Bejtu-l-mal u sistemu Islamske zajednice (OIP) 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje uloge i značaja institucije zekata i fonda Bejtu-l-mal u sistemu Islamske zajednice; - identificiranje stava Islamske zajednice o izdvajaju zekata; - identificiranje značajnih aktivnosti koje se pokreću uz pomoć fonda Bejtu-l-mal; - obavezu podržavanja institucije zekata i fonda Bejtu-l-mal. 	

Oblast: C/Ihsan i ahlak	
Ishod učenja	Razrada ishoda
C.IV.1. Objasnjava stav islama prema učenju, znanju, nauci i učenjacima i analizira doprinos muslimana razvoju nauke.	Pred pokazatelja navedenih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda B.IV.1. očekuje se da učenik: <ul style="list-style-type: none"> • Identificira doprinose muslimana nauci. • Identificira moć znanja. • Analizira vlastiti odnos prema učenju, znanju, nauci i učenjacima.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-5.1.2
Ključni sadržaji	
VJERA I NAUKA <ul style="list-style-type: none"> • Istine vjere i istine nauke • Doprinos muslimana razvoju nauke • Budućnost i moć znanja 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Odgojno-obrazovni ishod se može ostvariti različitim oblicima rada kojima će nastavnik istaknuti središnju refleksiju na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje uloge i značaja znanja u životu vjernika; - identificiranje prava na obrazovanje kao osnovnog ljudskog prava; - identificiranje moći znanja i nauke; - nužnost oplemenjivanja učenja, znanja i nauke vjerom, ahlakom i etikom. 	
C.IV.2. Objasnjava stav islama o kloniranju, eutanaziji, umjetnoj oplodnji, transplantaciji organa, abortusu, estetskoj hirurgiji...	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira savremene probleme čovječanstva koji se tiču bioetike. • Analizira stav islama po pitanju kloniranja, eutanazije, umjetne oplođnje, transplantacije organa, abortusa i estetske hirurgije. • Obrazlaže i brani stavove islama. • Prihvata granice halala i harama po pitanju bioetike. • Analizira vlastiti odnos prema različitim pitanjima bioetike.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-5.1.2 DHP-5.1.3
Ključni sadržaji	
ISLAMSKI ODGOVORI NA IZAZOVE SAVREMENOSTI <ul style="list-style-type: none"> • Islam i pitanja bioetike 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Pored preporuka za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.IV.1. važno je ponuditi islamske odgovore na izazove savremenosti i razviti razumijevanje potrebe za savremenim promišljanjem vjere.	

<p>C.IV.3. Obrazlaže preventivnu ulogu islama u borbi protiv ovisnosti, spolnih bolesti i poroka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Objasnjava razlicite pojave ovisnosti. • Identificira stetne posljedice ovisnosti za dusu, tijelo i društvo općenito. • Identificira ulogu islama u borbi protiv ovisnosti. • Prihvata zdrav način života u skladu s islamskim učenjem. • Analizira vlastiti odnos prema grijehu, porocima i ovisnosti.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.2.3 TZP-2.3.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Čuvanje zdravlja i zavodljivost poroka • Vjera kao prevencija ovisnosti • Grijeh i spolne bolesti 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenja ovog odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiziranje ljudskih slabosti i zavodljivosti poroka; - identificiranje posljedica koje ovisnosti ostavljaju na tijelo, um i dusu čovjeka; - identificiranje najčešćih razloga zbog kojih čovjek postaje ovisnik i preventivne uloge vjere; - osvještavanje zdravog načina života; - osvještavanje nužnosti osmišljavanja života na temeljima islama. 	
<p>C.IV.4. Odabire blagodati života u skladu s učenjem islama, objasnjava negativne trendove potrošačkog društva.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira ovovremene izazove za mlade. • Predlaže odgovare na negativne izazove u skladu s učenjem islama. • Prihvata blagodati života u skladu s učenjem islama. • Podržava islamski osmišljenu mladost. • Analizira vlastiti odnos prema negativnim trendovima potrošačkog društva.
Poveznice sa ZJNPP	TZP-2.2.3
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Vjerski trendovi • Islamski odgovori na izazove savremenosti • Islamski osmišljena mladost 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
<p>Prilikom ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda potrebno je pripremiti aktivnosti posvećene svakodnevnim problemima. Odabrane aktivnosti trebaju učenicima omogućiti napredak u vještinama moralnog i intelektualnog prosuđivanja pri čemu učenici trebaju ispravno koristiti pojmove/koncepte navedene u razradi ishoda. Preporučuje se:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiziranje različitih izazova koji se svakodnevno nalaze pred mладимa (pozitivni i negativni izazovi); - identificiranje odgovora na negativne trendove koje nudi islam; - osvještavanje značaja blagodati dobijenih od Boga; - razvijanje mehanizama za odupiranje negativnim trendovima potrošačkog društva; - podsticanje na osmišljavanje života u skladu s učenjem islama. 	
<p>C.IV.5. Daje kritički osrvt o utjecaju društva i kulture na razvoj identiteta pojedinca.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Identificira utjecaje društva i kulture na razvoj identiteta. • Upoređuje utjecaje društva i utjecaje kulture. • Analizira razvoj identiteta u odnosu na utjecaje društva i kulture.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.1.1 DHP-1.3.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> • Utjecaj društva na mlade 	

Preporuke za ostvarenje ishoda

U skladu s preporukama za ostvarenje svih odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronomreke u četvrtom razredu gimnazije i kontinuiranom unapređivanju svijesti o značaju temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i razvoja identiteta, te ljudskog dostojanstva i slobode.

<p>C.IV.6. Opisuje svoje razumijevanje života u kontekstu materijalne, društvene, kulturne i duhovne sfere.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prihvata duhovnu i materijalnu dimenziju čovjeka. • Razumije da je razvoj ličnosti povezan s ihsanskim ostvarenjem čovjeka. • Prikazuje prostor ihsanskog ostvarenja čovjeka kao prostor u kojem svaka duša može živjeti i razvijati svoje vjerovanje. • Prihvata život, u skladu s učenjem islama, u kontekstu materijalne, društvene, kulturne i duhovne sfere.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4 DHP-1.3.2

Ključni sadržaji

- Utjecaj društva na mlade
- Put uspjeha: znanje, vjerovanje i aktivno djelovanje

Preporuke za ostvarenje ishoda

Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su u skladu s preporukama datim za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronomreke u četvrtom razredu gimnazije.

<p>C.IV.7. Obrazlaže važnosti harmonije između znanja, vjerovanja i djelovanja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stavlja u odnos znanje, vjerovanje i aktivno djelovanje. • Identificira važnost uspostavljanja harmonije između znanja, vjerovanja i djelovanja. • Povezuje uspjeh na oba svijeta sa znanjem, vjerovanjem i djelovanjem. • Analizira vlastiti odnos prema uspjehu, znanju, vjerovanju i djelovanju.
Poveznice sa ZJNPP	KMP-1.2.4

Ključni sadržaji

- Put uspjeha: znanje, vjerovanje i aktivno djelovanje

Preporuke za ostvarenje ishoda

Pored preporuka datih za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda C.IV.2. preporučuje se isticanje središnje refleksije na potrebu za kontinuiranim učenjem, vjerovanjem i aktivnim djelovanjem (u skladu s naučenim i vjerskim ubjedjenjem) radi postizanja uspjeha na ovom i budućem svijetu.

<p>C.IV.8. Afirmira islamske vrijednosti u kontekstu ključnih kompetencija.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Navodi ključne kompetencije potrebne za uspjeh. • Stavlja u odnos vjeru i ključne kompetencije. • Dopunjuje ključne kompetencije mlađih vrijednostima koje preferira islam. • Vrednuje vlastite kompetencije u evropskom ambijentu u skladu s učenjem islama.
Poveznice sa ZJNPP	KMP-1.2.2 KMP-1.2.3 KMP-1.2.4

Ključni sadržaji

- Vjera i ključne kompetencije mlađih
- Organizacija života i profesionalni rad

Preporuke za ostvarenje ishoda

Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na: - analiziranje ključnih kompetencija; - razumijevanje ključnih kompetencija u skladu s učenjem islama; - osvještavanje značaja temeljnih postulata interkulturalnog odgoja i ljudskog dostojanstva i slobode u organizaciji života i profesionalnom radu.	
C.IV.9. Prepoznaće vrijednosti koje vode ka uspjehu i sreći. Poveznice sa ZJNPP	<ul style="list-style-type: none"> • U skladu s razradom odgojno-obrazovnih ishoda islamske vjeronomreke za četvrti razred gimnazije.
Ključni sadržaji	
Svi sadržaji islamske vjeronomreke za četvrti razred gimnazije.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
U skladu s preporukama za ostvarenje odgojno-obrazovnih ishoda u četvrtom razredu gimnazije.	

Oblast: D/Kluturno-civilizacijsko naslijede	
Ishod učenja	Razrada ishoda
D.IV.1. Analizira historijski kontekst islama u Bosni i Hercegovini.	<ul style="list-style-type: none"> • Opisuje dolazak i širenje islama u Bosni i Hercegovini. • Objasnjava historijski kontekst prihvatanja islama u Bosni i Hercegovini. • Identificira doprinos islama kulturno-civilizacijskom razvoju Bosne i Hercegovine. • Analizira ulogu i značaj vakufa u Bosni i Hercegovini. • Identificira potrebu pripadanja islamskoj zajednici i djelovanja za doborbit Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.3
Ključni sadržaji	
ISLAM U BOSNI I HERCEGOVINI (OIP) <ul style="list-style-type: none"> • Islamska civilizacija i kultura u Bosni i Hercegovini • Uloga i značaj vakufa • Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se korelacija s odgojno-obrazovnim ishodima islamske vjeronomreke i drugih predmetnih kurikuluma uz isticanje središnje refleksije na: - interpretiranje širenja islama u Bosni i Hercegovini; - prikazivanje utjecaja islama na kulturu u Bosni i Hercegovini; - identificiranje doprisona islama kulturno-civilizacijskom razvoju Bosne i Hercegovine; - osvještavanje uloge i značaja vakufa u Bosni i Hercegovini za razvoj ekonomije, obrazovanja, infrastrukture, duhovnosti, kulture i društva općenito; - odgajanje u duhu patriotismu i potrebe za zajedničkim životom na historijskim, kulturnim i vjerskim odrednicama; - razumijevanje konteksta nastanka i razvoja islamske zajednice u Bosni i Hercegovini; - osvještavanje uloge i značaja islamske zajednice u očuvanju islama i kulturno-historijskog naslijeđa u Bosni i Hercegovini.	

D.IV.2. Analizira doprinos islama procвату materijalne i duhovne kulture u Bosni i Hercegovini, te oblikovanju identiteta Bošnjaka.	Pored pokazatelja navedenih za odgojno-obrazovni ishod D.IV.1. učenik ће моћи да: <ul style="list-style-type: none"> Identificira utjecaj islama na oblikovanje identiteta Bošnjaka. Identificira identitet Bošnjaka kao zasebnu cjelinu u islamskom ummetu. Objašnjava posebnosti bošnjačkog identiteta u okviru evropskog kulturnog miljea.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4 DHP-2.1.3
Ključni sadržaji	
Sadržaji za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identični sadržajima navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.IV.1.	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.IV.1.	
D.IV.3. Navodi i opisuje različite vakufe u Bosni i Hercegovini i izdvaja značaj vakufa za pojedinca i zajednicu.	<ul style="list-style-type: none"> Razrada odgojno-obrazovnog ishoda je identična razradi navedenoj za odgojno-obrazovni ishod D.IV.1.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-1.2.4 DHP-1.3.2
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Uloga i značaj vakufa 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Preporuke za ostvarenje odgojno-obrazovnog ishoda su identične preporukama navedenim za odgojno-obrazovni ishod D.IV.1.	
D.IV.4. Objašnjava strukturu Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i navodi njene odgojno-obrazovne institucije, te doprinosi njenom radu.	<ul style="list-style-type: none"> Opisuje strukturu islamske zajednice u Bosni i Hercegovini. Identificira i analizira značaj odgojno-obrazovnih institucija islamske zajednice. Navodi načine doprinosa islamkoj zajednici. Analizira vlastiti odnos prema Islamskoj zajednici u BiH.
Poveznice sa ZJNPP	DHP-2.1.1
Ključni sadržaji	
<ul style="list-style-type: none"> Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini 	
Preporuke za ostvarenje ishoda	
Prilikom ostvarenja odgojno-obrazovnog ishoda preporučuje se isticanje središnje refleksije na:	
<ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje načina organizacije Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini; - osvještavanje uloge i značaja Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini; - analiziranje značaja odgojno-obrazovnih institucija u okviru islamske zajednice; - prepoznavanje načina doprinosa radu Islamske zajednice; - aktivno djelovanje u okviru zajednice. 	

E/UČENJE I PODUČAVANJE

Predmetni kurikulum islamska vjeronauka uključuje sve elemente savremenog podučavanja. U središtu odgojno-obrazovnog procesa je učenik, a uloga nastavnika je da kreira i organizira načine rada koji stvaraju optimalne uslove za učenje i podučavanje kao i da svako novo učenje konstruira na osnovu postojećeg znanja.

Nastavnik koristi nastavne metode, oblike rada, sredstva i aktivnosti za svaki odgojno-obrazovni ishod, pri čemu vodi računa o predmetnoj usklađenosti, odnosno o logičkoj povezanosti ciljeva i odgojno-obrazovnih ishoda učenja predmeta. Da bi se postigao kvalitet i trajnost stečenih znanja, neophodno je ostvariti povezanost s drugim predmetima i međupredmetnim temama, korisnim za dalje obrazovanje i svakodnevni život.

Međupredmetno povezivanje ishoda na vertikalnoj i horizontalnoj razini moguće je kroz sljedeće:

- vrednovanje i čuvanje kulturne baštine zavičaja, države, evropske i svjetske kulturne baštine;
- analizu kulturnog naslijedja, vjerske i kulturne tradicije;
- osposobljavanje za odgovoran odnos i unapređenje okoliša;
- pitanja identiteta, očuvanja i kvalitetnijeg vlastitog zdravlja i zajedničkog života;
- razmatranje pitanja različitosti i jednakopravnosti pojedinaca, spolova, kultura, vjera, rasa i socijalne nejednakosti;
- osposobljavanje za sigurnu i etičku upotrebu tehnologije u učenju i svakodnevnom životu;
- razumijevanje multikulturalnosti kao vrijednosti u savremenim globalizacijskim procesima;
- razvijanje kreativnosti, poticanje maštovitosti i sposobnosti iznalaženja višestrukih rješenja, kritičnosti i sposobnosti argumentacije.

Prijenos stečenog znanja iz odgojno-obrazovnih i međupredmetnih tema povećava mogućnost planiranja i realizacije odgojno-obrazovnog rada usmjerenog na učenika, omogućavajući mu da izrazi svoju kreativnost i istraživački duh kroz igru, problemsku nastavu i projektno učenje.

Prilikom podučavanja nastavnik poštuje načela inkluzivnosti i svakom učeniku pruža različite načine učenja, usklađene s iskustvima, porijeklom, kognitivnim razvojem, interesovanjima i talentima učenika. Također, nastavnika interesira kako učenici misle, uče, pamte, sarađuju i rade, šta ih potiče, a šta ometa u procesu učenja i kako se nose s teškoćama. Nastavnik kod učenika razvija sljedeće sposobnosti:

- kognitivne: izdvajanje i razumijevanje bitnjeg sadržaja, pamćenje, korištenje informacija, stvaranje novih ideja;
- emocionalne: sposobnost odabira adekvatnog moralnog ponašanja ovisno o situaciji u kojoj se čovjek nalazi, emocionalnu svijest, samopouzdanje, samokontrolu, empatiju i altruizam, istinoljubivost, društvenost;

- socijalne: razumijevanje drugih, kolaboraciju s grupom, organizacijske sposobnosti, komunikaciju, toleranciju i uvažavanje te osjećaj pozitivne pripadnosti naciji ili civilizaciji;
- funkcionalne: informatička pismenost i poznавање jezika, preuzimanje odgovornosti, ustrajnost, motiviranost, inicijativnost i optimizam, sposobnost pretraživanja i vrednovanja informacija.

Nastavnik podstiče učenika da uči, daje smjernice, podstiče znatiželju, pronicljivost, maštu, emocije, te kreira razrednu klimu koja treba da bude radna, opuštena i empatična. Njeguje interaktivan odnos u nastavi bazirajući ga na stavu poslanika Muhammeda, a.s.: «Olakšavajte, a ne otežavajte, unosite radost, a ne rastjerujte!»

Nastavnik aktivira učenika da korištenjem prethodno stečenih znanja i iskustava, samostalno istražuje, kreativno razmišlja, argumentovano diskutuje i iznosi stavove. Uloga nastavnika je i da podstiče učenika na povezivanje novostečenih znanja sa svakodnevnim životom, realizirajući programske sadržaje kroz različite metode i tehnike podučavanja upućujući tako učenika na konceptualno i primjenjivo znanje.

U svrhu podučavanja i učenja islamske vjeronauke, koje odgovara savremenom stanju u društvu, nastavnik podstiče učenika da sistematski prikuplja informacije iz literature, koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije, digitalne alate i druge medije, kako bi što kvalitetnije radio domaće zadaće, samostalne radove, panoe na zadate teme i sl. Izborom i primjenom odgovarajućih oblika rada (individualni, frontalni, grupni i rad u paru), metoda i tehnika (verbalnih, audio-vizuelnih, praktičnih radova, rad na tekstu, simulacija, insert, grozdovi...), nastavnih sredstava (udžbenik, filmovi, pomoćna literatura, IKT, obrazovne platforme, npr. e Twinning, karte...) te posjeta i izleta, učenik dolazi u centar pedagoškog interesovanja.

Upotrebom IKT-a u nastavi, pažljivim planiranjem, metodama i oblicima rada formira se zanimljiviji, kreativniji i inovativniji pristup nastavi islamske vjeronauke. Nastavnik unaprijed treba planirati i strukturirati nastavni sat, tako da prethodno pripremi materijale, izvore znanja, okruženje u kojem se uči, alate i sredstva kao i aktivnosti putem kojih će prikupljati povratne informacije o procesu učenja, mjerljivosti učeničkih znanja primjenom adekvatnih pismenih i usmenih provjera znanja.

Svi nastavni mediji, dobro osmišljene aktivnosti, odabrane metode i s njima povezana obrazovna tehnologija trebaju biti stavljeni u funkciju postizanja ishoda učenja, zatim učenja kako se uči, učenja kako se rješavaju problemi te učenja metoda istraživanja i otkrivanja. Osim toga, sve treba biti usmjereno i na područje afektivnoga razvoja o kojem bitno ovisi model ponašanja pojedinca u školi i nakon školovanja, a što je u konačnici i cilj nastave islamske vjeronauke. To prvenstveno podrazumijeva moralnost, saradnju, toleranciju, uvažavanje ljudskih prava, pravilan odnos prema prirodi, nenasilno rješavanje sukoba, odgoj za mir i sl.

F/VREDNOVANJE U PREDMETNOM KURIKULUMU

Vrednovanje podrazumijeva procjenjivanje razvoja i napredovanja učenika u pogledu ciljeva i vrijednosti programa islamske vjeroulike kao i procjenjivanje stepena ovladavanja odgojno-obrazovnim ishodima učenja. Svrha vrednovanja je da pruži niz podataka koji će pokazati stepen napredovanja učenika u pogledu ostvarivanja pedagoških svrha nastave. Zadatak vrednovanja je da se osigura praćenje razvoja učenika i da se utvrde njegove slabosti i snage, da se istaknu one oblasti u kojima je potrebno poduzeti poželjne pedagoške mjere, kako bi se stekla osnova za primjenu usvojenog radi zadovoljavanja individualnih i društvenih potreba. Vrednovanjem se praktikuju različite vrijednosti (saznajne, moralne, pravne, društvene) što ga čini složenom, teškom i odgovornom zadaćom svakog nastavnika. S obzirom na to da vrednovanje nije samo konstatacija o postignuću učenika, nego, istovremeno predstavlja i sredstvo podučavanja i odgojnog djelovanja, u pedagoškom smislu, vrednovanje je jedan vid podučavanja i učenja.

Vrednovanje je vrlo zahtjevan, osjetljiv i odgovoran dio nastavničkog posla. Na temelju rezultata vrednovanja donose se odluke koje su kratkoročno ali i dugoročno važne za učenika, što zahtijeva puni profesionalni integritet nastavnika u procesu vrednovanja. Važno je imati na umu da su vrednovanje, poučavanje i učenje jednak značajni i neodvojivi dijelovi istog procesa. Vrednovanje se vrši kontinuirano tokom cijelog procesa učenja i poučavanja i po svojoj prirodi je raznoliko kako bi omogućilo učenicima da u različitim prilikama pokažu napredak u učenju i razvoju u skladu sa svojim individualnim karakteristikama.

Vrednovanjem nastavnik dobiva relevantnu informaciju o kvalitetu svog rada i prilikom vrednovanja treba biti profesionalan i pravedan, što se, prije svega, odnosi na:

- planiranje i osmišljavanje vrednovanja u skladu sa svrhom vrednovanja;
- odabir i korištenje različitih metoda i pristupa vrednovanja s obzirom na ciljeve poučavanja, definirane odgojno-obrazovne ishode te na svrhu i kontekst vrednovanja;
- transparentnost vrednovanja i upoznatost učenika sa svim postupcima u vrednovanju, od odabira metoda, razrade kriterija vrednovanja i načina bodovanja do interpretacije rezultata i načina izvještavanja o rezultatima vrednovanja;
- poštivanje integriteta učenika, te na jednako postupanje bez privilegiranja ili diskriminiranja učenika na osnovama koje su irelevantne za učenje i vrednovanje (po spolu, socioekonomskom statusu, nacionalnosti, etničkoj ili socijalnoj pripadnosti, geografskoj lokaciji ili na bilo kojoj drugoj osnovi);
- osiguranje jasnih uputa i primjerenost uputa dobi učenika;
- osiguranje jasnih procedura bodovanja i ocjenjivanja (ključ za odgovore, ljestvice za vrednovanje, bodovna ljestvica);
- valjanost i pouzdanost zaključaka o znanjima, vještinama i napredovanju učenika na temelju informacija (dokaza) dobivenih različitim pristupima i metodama vrednovanja;
- jasnoću i pravovremenost povratnih informacija učenicima;
- korištenje rezultatima vrednovanja za unapređivanje učenja učenika te za daljnje planiranje poučavanja i praćenje učeničkoga napredovanja;

- javno neobjavljivanje učeničkih radova i ocjena bez njegovog pristanka izvan razrednog okruženja i sl.

Prilikom kompleksnog vrednovanja rezultata rada učenika treba da se vrednuje znanje, motivacija, sposobnosti, radne navike, subjektivne mogućnosti i objektivne okolnosti u kojima učenik živi i radi. Ocjena treba da bude rezultat procjene koliko učenik može da stekla znanja i vještine primjeni u životu. Važno je voditi računa o postignućima u afektivnom i socijalnom domenu, odnosno o procesu od primanja informacija do integracije uvjerenja, ideja, stavova, vrijednosti. Dio ocjene treba da bude i postojanost ravnoteže kod učenika između slobode i odgovornosti, spremnost na preuzimanje odgovornosti za vlastito ponašanje, uvažavanje različitosti i suprotnih stavova.

Za prikupljanje informacija o rezultatima rada učenika primjenjuju se pristupi u vrednovanju koji se međusobno razlikuju s obzirom na svrhu primjene, interpretaciju i korištenje prikupljenim podacima (vrednovanje za učenje, vrednovanje kao učenje i vrednovanje naučenog).

Kako bi se utvrdili kvalitet i nivo učeničkih predznanja i vještina, prije početka procesa poučavanja, preporučuje se inicijalno vrednovanje učeničkih znanja, vještina i stavova. Na temelju prikupljenih informacija prilikom inicijalnog vrednovanja nastavnik prilagođava i planira nastavni proces i svoje poučavanje, poučava na temelju onoga što učenici znaju, a ne na temelju onoga što bi trebali znati, i prilagođava nivo od kojeg će poučavati kao i odgojno-obrazovnu podršku učenicima.

Kontinuirano vrednovanje za vrijeme učenja i poučavanja neodvojiv je dio nastavnog procesa. Njegova svrha je prikupljanje informacija o napredovanju učenika, utvrđivanje manjkavosti u učenju, a posebno prepoznavanje jakih strana učenika kako bi se unaprijedilo buduće učenje i poučavanje. Ovaj proces omogućava učeniku da aktivno promišlja o svom učenju te da unapređuje učenje kako bi što uspješnije savladao odgojno-obrazovne ishode.

Vrednovanje na kraju učenja i poučavanja može se provesti nakon određenog (kraćega ili dužega) perioda učenja i poučavanja, npr. nakon obrađene nastavne teme/cjeline ili odgojno-obrazovnog perioda radi utvrđivanja učeničkih postignuća i ostvarenosti odgojno-obrazovnog ishoda. Njime se sažimaju informacije o tome što učenik zna, razumije i može učiniti u određenom trenutku učenja i poučavanja da bi se dokumentiralo i izvjestilo o njegovim postignućima i napredovanju. Vrednovanje u svim fazama učenja i poučavanja nastavnik treba da usmjeri na: stjecanje uvida u učenje i poučavanje, prepoznavanje snaga i nedostataka u učenju i poučavanju ali i planiranje budućeg učenja i poučavanja.

Vrednovanje treba da bude proces u okviru navedenih koncepata vrednovanja, ali i da bude: pouzdano, valjano, pravedno, jasno, poticajno, praktično i ekonomično te da ima pozitivan utjecaj na učenika.

Vrednovanje kao povratna informacija učeniku o rezultatima učenja i poučavanja određuje dinamiku daljeg procesa učenja i poučavanja te definira individualne potrebe učenika u tom procesu. Pri svakom vrednovanju treba voditi računa o kriterijima vrednovanja i primjeni različitih metoda vrednovanja da bi svi učenici imali priliku pokazati stekle kompetencije na način koji to njima najviše odgovara. Neke od preporučenih metoda vrednovanja su: ljestvice procjene, praćenje tokom rada, samorefleksija i samovrednovanje, odabir složenosti zadataka, dnevnički učenja, izlazne kartice (npr: razumio sam, trebam još malo učenja, nisam razumio i

sl.), vršnjačko vrednovanje, usmene provjere znanja, pismene provjere i/ili provjere znanja putem IKT-a, učenički projekti i sl.

Kombinovanjem različitih metoda vrednovanja vrednovanjem se prate sljedeći elemenati:

- usvojenost obrađenih pojmove i sadržaja;
- aktivno učešće učenika u realizaciji nastavnih sadržaja;
- individualni angažman u okviru vannastavnih aktivnosti;
- elementi kritičkog mišljenja u toku realizacije sata;
- angažiranost na individualnim, partnerskim i grupnim projektima;
- učešće u razgovoru;
- odgovori na pitanja s višestrukim izborom;
- zalaganje i doprinos tokom nastave;
- usvojenost definiranih ishoda učenja;
- kreativnost i samoinicijativnost u radu;
- korištenje različitih izvora znanja;
- procjene znanja uz korištenje IKT-a;
- modificirana esejska pitanja;
- prezentacije...

Učenička postignuća se vrednuju u okviru koncepta vremena i prostora, uzroka i posljedica, kontinuiteta i promjena, izvora informacija i istraživanja, te interpretacija i perspektiva.

Vrednovanje u školi je javno, kontinuirano, nepristrasno, opisno i brojčano i u skladu s važećim Pravilnikom o ocjenjivanju.

G/PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA

1. OSNOVNA ŠKOLA

Nastavu islamske vjeronauke u osnovnoj školi može izvoditi nastavnik koji je završio islamski fakultet, stekao odgovarajuće stručno zvanje i visoku stručnu spremu nastavničkog smjera, odnosno visoko obrazovanje najmanje I (prvog) ciklusa Bolonjskog sistema studiranja s najmanje 240 ECTS bodova i ima važeću saglasnost Islamske zajednice.

Pod odgovarajućim zvanjima podrazumijevaju se:

- profesor/bachelor islamske teologije,
- profesor/bachelor islamske vjeronauke i religijske pedagogije/religijskog odgoja,
- profesor/bachelor islamske vjeronauke
- diplomirani profesor islamske vjeronauke,
- profesor/bachelor islamskih nauka,
- bachelor teologije,
- diplomirani teolog,
- profesor islamskih teoloških studija,
- profesor religijske/islamske pedagogije,
- te ostali srodni profili islamskih fakulteta u Bosni i Hercegovini ili islamskih fakulteta čija je diploma nostrificirana od strane Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu.

Posao nastavnika islamske vjeronauke u osnovnoj školi može nastaviti obavljati i nastavnik zatečen na poslovima nastavnika islamske vjeronauke s ugovorom o radu na neodređeno vrijeme koji za to ima **saglasnost Islamske zajednice**.

2. GIMNAZIJA

Posao nastavnika islamske vjeronauke u **gimnaziji** može obavljati nastavnik koji je završio odgovarajući islamski fakultet koji obrazuje nastavnike, stekao odgovarajuće stručno zvanje i visoku stručnu spremu (VII stepen) ili visoko obrazovanje najmanje I (prvog) ciklusa odgovarajućeg studija Bolonjskog sistema studiranja s najmanje 300 ECTS i **ima važeću saglasnost Islamske zajednice**.

Pod odgovarajućim zvanjima podrazumijevaju se:

- master/magistar islamske vjeronauke,
- profesor religijske/islamske pedagogije;
- master/magistar religijske pedagogije,
- master/magistar religijske edukacije,
- diplomirani teolog;
- master/magistar teolog,
- magistar islamskih nauka,
- profesor islamskih teoloških studija,
- te ostali srodni profili islamskih fakulteta u Bosni i Hercegovini ili islamskih fakulteta čija je diploma nostrificirana od strane Fakulteta islamskih nauka u

Sarajevu.

Posao profesora islamske vjeronomjenske u gimnaziji može nastaviti obavljati i nastavnik zatečen na poslovima profesora vjeronomjenske sa ugovorom o radu na neodređeno vrijeme koji za to ima **saglasnost Islamske zajednice**.